

VENDIM
Nr.95, datë 24. 12.2008

PËR MIRATIMIN E METODOLOGJISË SË RAPORTIMIT DHE PËRMBAJTJEN E RAPORTEVE FINANCIARE

Në bazë dhe për zbatim të nenit 43, gërma “c” të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë” të ndryshuar, të nenit 47, pika 4 dhe nenit 49, pika 3, shkronja “a” të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Të miratojë “Metodologjinë e raportimit dhe përmbajtjen e raporteve financiare”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Dispozitat e akteve nënligjore të Bankës së Shqipërisë, të cilat i referohen Manualit të Kontabilitetit Bankar të shfuqizuar, do t'i referohen “Metodologjisë së raportimit dhe përmbajtjes së raporteve financiare”, sipas pikës 1 të këtij vendimi.

3. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

4. Ngarkohet Departamenti i Marrëdhënieve me Jashtë, Integritetit Evropian dhe Komunikimit, për publikimin e këtij vendimi në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë dhe Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

SEKRETARI
Ylli Memisha

KRYETARI
Ardian Fullani

METODOLOGJIA E RAPORTIMIT DHE PËRMBAJTA E RAPORTEVE FINANCIARE

HYRJE:Paraqitja e metodologjisë së raportimit dhe përmbajtjes së raporteve financiare

Metodologjia e raportimit dhe përmbajtjes së raporteve financiare (si më poshtë Metodologjia) është e ndarë në katër pjesë :

Pjesa 1 : Lista e llogarive dhe parimet kontabël;

Pjesa 2 : Skemat kontabël;

Pjesa 3 : Raportet financiare;

Pjesa 4 : Format e raportimit në Bankën e Shqipërisë.

Pjesa 1 jep kuadrin kontabël që duhet të respektohet nga bankat tregtare. Ajo përbëhet nga:

- një tabelë që paraqet klasat kontabël,

- një listë llogarish për t'u përdorur,

- parimet e përgjithshme të kontabilitetit, të mbajtjes së llogarive dhe të dokumentacionit kontabël.

Pjesa 2 jep një listë të parimeve për veprimet kryesore bankare dhe një seri shembujsh të veprimeve bankare më të zakonshme së bashku me regjistrimet kontabile korresponduese.

Pjesa 3 dhe 4 *i referohet informacionit që duhet t'u paraqitet investitorëve dhe klientëve (raportet financiare) ose t'i dërgohet Bankës së Shqipërisë për mbikëqyrje bankare (formularët e raportimit në Bankën e Shqipërisë).

Metodologjia është një dokument referimi për bankat të cilat duhet të vënë në veprim sistemin e tyre të kontabilitetit në përputhje me rregullat e paraqitura në Metodologji. Ai shërben si një gjuhë e përbashkët për bankat, aksionerët, investitorët dhe autoritetet qeveritare.

Pjesa 1.1:Plani i llogarive

Seksioni 1: Pamje e përgjithshme e sistemit kontabël

1. Regjistrimi

Sistemi kontabël regjistron të gjitha veprimet bankare të kryera nga një bankë tregtare.

Nëse këto operacione janë kryer ato regjistrohen në bilanc.

Nëse ato do të kryhen në të ardhmen ose nëse janë angazhime, ato regjistrohen jashtë bilancit.

Nëse ato i referohen të ardhurave ose shpenzimeve, regjistrohen në llogaritë e fitimit dhe të humbjes.

* Pjesa 4 (Formularët e raportimit në Bankën e Shqipërisë) nuk përfshihet në këtë libër, pasi miratimi i tij është kompetencë e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

2. Kodifikimi

Kodifikimi i llogarive bazohet në elementet e mëposhtme :

a. Kodifikimi bazohet në ndarjen e informacionit në 9 klasa në përputhje me standardet ndërkombëtare.

b. Lista e Llogarive numëron 5 shifra.

Shifra e parë : Klasa

Shifra e dytë : Rubrika

Shifra e tretë : Grupi

Shifra e katërt :Llogaria

Shifra e pestë : Nënlllogaria

c. Bankat kanë të drejtë të përdorin edhe nënshifra sipas gjykimeve të tyre për të regjistruar të tjera informacione si rezidenca, monedha, sektorizimi etj.

d. Në të kundërt, bankat nuk lejohen të ndryshojnë emërtimin e një llogarie ose të krijojnë një llogari edhe kur numri korrespondues nuk është në përdorim. Vetëm autoritetet qeveritare, Banka e Shqipërisë dhe organizmat profesionalë kanë të drejtë për të krijuar rubrika, grupe, llogari ose nënlllogari të reja.

e. Plani i Llogarive mendohet të regjistrojë veprimet kryesore të kryera nga bankat tregtare. Ai, gjithashtu, lejon shtimin e veprimeve të reja sapo të nevojitet.

3. Klasifikimi

Veprimet ndahen në 9 klasa:

- bilanci : 5 klasa (klasa 1 deri në klasën 5)

- jashtë bilanci: 1 klasë (klasa 9)

- fitimi dhe humbja : 2 klasa (klasa 6 dhe klasa 7)

Veprimet e klasifikuara sipas kriterëve të ndryshme :

sipas natyrës së palës tjetër (klasat 1, 2 dhe 4).

Klasa 1 për veprimet midis bankave.

Klasa 2 për veprimet me klientët, përfshi Qeverinë shqiptare dhe administratën publike.

Klasa 4 për veprimet me palët e treta, përfshi veprimet me degët dhe llogaritë pezull ose të rregullimit, cilado qoftë natyra e veprimit, përveç letrave me vlerë.

sipas natyrës së veprimit (klasat 3, 6, 7 dhe 9).

- Letrat me vlerë regjistrohen në klasën 3 veçmas nga letrat me vlerë të përshtatshme për rifinancim nga Banka Qendrore, paraqitura në klasën 1.

sipas natyrës së përdorimit (klasa 5).

- Klasa 5 regjistron mjetet dhe detyrimet e përdorura nga banka për veprime.

4. Emërtimi i klasave

Klasa 1 : Veprimet me thesarin dhe transaksionet ndërbankare.

Klasa 2 : Veprimet me klientët.

Klasa 3 : Veprimet me letrat me vlerë.

Klasa 4 :Mjetet dhe detyrimet e tjera.

Klasa 5 :Mjetet e qëndrueshme dhe burimet e përhershme.

Klasa 6 : Llogaritë e shpenzimeve.

Klasa 7 :Llogaritë e të ardhurave.

Klasa 9 :Llogaritë jashtë bilancit.

5. Pamje e përgjithshme e listës së llogarive

BILANCI				
Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3	Klasa 4	Klasa 5
Veprimet me sektorin bankar	Veprime me klientët	Letrat me vlerë	Mjete dhe detyrime të tjera	Mjetet e qëndrueshme dhe burimet e përhershme
11-Arka dhe Banka Qendrore	20-Hua standarde 21-Hua të pakthyera në afat	31-Letra me vlerë me të ardhura fikse	41-Mjete të tjera	51-Interesat pjesëmarrës
12-Letra me vlerë për rifinancim	22-Hua në ndjekje	32-Letra me vlerë me të ardhura të ndryshueshme	42-Detyrime të tjera	52-Filialet

13-Llogaritë rrjedhëse	23-Hua nënstandard	33-Borxhe të përfaqësuara nga letra me vlerë	43-Veprime si agjent	53-Mjetet e qëndrueshme (fikse)
14-Depozitat në banka	24-Hua të dyshimta	34-REPO	44-Degët	54-Ndihmat dhe financimi publik
15-Kredi dhënë bankave	25-Hua të humbura	35-Kolaterali për transaksionet me letra me vlerë	45-Llogaritë pezull	55-Fondet rezervë
16-Depozita nga bankat	26-Administrata publike	36-Primet për instrumentet financiare	46-Tatimi i vlerës së shtuar	56-Borxhi i varur
17-Huamarrje nga bankat	27-Llogari rrjedhëse			57-Kapitali i aksionerëve
18-Llogari të tjera me bankat	28-Llogari të tjera të klientëve			58-Fitimet (humbjet) e pashpërndara
19-Llogari për t'u arkëtuar të dyshimta	29-Llogari për t'u arkëtuar të dyshimta përveç huave			59-Fitimi (humbja) e vitit ushtrimor

Llogaritë e fitimit dhe humbjes		Jashtë bilancit
Klasa 6	Klasa 7	Klasa 9
Llogaritë e shpenzimeve	Llogaritë e të ardhurave	Llogaritë jashtë bilancit
60-Veprimet bankare	70-Veprimet bankare	90-Angazhime financimi
61-Shpenzimet e personelit		91-Garanci
62-Taksa		92-Angazhime nga letra me vlerë
63-Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë		93-Transaksione valutore
64-Amortizimi dhe fondi rezervë për zhvlerësim	74-Transferim nga fondet rezervë për amortizimin e aktiveve të qëndrueshme	94-Angazhime të tjera
65-Humbjet dhe shpenzimet e tjera për fond rezervë	75-Transferim nga fondet rezervë për amortizimin e llogarive për t'u arkëtuar	95-Angazhime sipas instrumenteve financiare
66-Shpenzime të jashtëzakonshme	76-Të ardhura të jashtëzakonshme	
67-Taksa mbi të ardhurat		
69-Fitimi i vitit ushtrimor	79-Humbja e vitit ushtrimor	

Seksioni 2 : Lista e llogarive

LLOGARITË E BILANCIT

VEPRIMET E THESARIT DHE TRANSAKSIONET NDËRBANKARE

1.1. ARKA DHE BANKA QENDRORE

1.1.1. Arka

- A 1.1.1.1. Monedha metalike dhe kartëmonedha në Lekë.
- A 1.1.1.2. Monedha metalike dhe kartëmonedha në valutë (monedha të tjera)
- 1.1.1.3. Çeqe të udhëtarëve në Lekë
- A 1.1.1.4. Çeqe të udhëtarëve në monedha të tjera
- A 1.1.1.7. Të tjera
- A

1.1.2. Bankat qendrore

1.1.2.1. Llogaritë rrjedhëse

- 1.1.2.1. 1 llogaritë rrjedhëse
- A, P 1.1.2.1. 9 interesi i përlllogaritur

A, P 1.1.2.2. Rezervat e detyrueshme

- 1.1.2.2. 1 rezervat e detyrueshme
- A 1.1.2.2. 9 interesi i përlllogaritur

A 1.1.2.3. Llogaritë e depozitave në bankën qendrore

- 1.1.2.3. 1 llogaritë e depozitave pa afat në bankën qendrore
- A 1.1.2.3. 2 llogaritë e depozitave me afat në bankën qendrore
- A 1.1.2.3. 9 interesi i përlllogaritur

A 1.1.2.4. Hua dhënë bankës qendrore

- 1.1.2.4. 1 Kryegjëja
- A 1.1.2.4. 9 Interesi i përlllogaritur

A 1.1.2.5. Depozita të marra nga banka qendrore

- 1.1.2.5. 1 depozita pa afat të marra nga banka qendrore
- P 1.1.2.5. 2 depozita me afat të marra nga banka qendrore
- P 1.1.2.5. 9 interesi i përlllogaritur

P 1.1.2.6. Huamarrje nga banka qendrore

- 1.1.2.6. 1 huamarrje nga banka qendrore jo e rifinancuar nga një institucion financiar ndërkombëtar
- P 1.1.2.6. 2 huamarrje nga banka qendrore e rifinancuar nga një institucion financiar ndërkombëtar
- P 1.1.2.6. 9 interesi i përlllogaritur

P 1.1.2.7. Llogari të pakthyera në afat në bankën qendrore

A 1.1.2.8 Llogari të tjera me bankat qendrore

A, P

1.2. BONO THESARI DHE BONO TË TJERA TË

PËRSHTATSHME PËR RIFINANCIM ME BANKËN QENDRORE

1.2.1. BONO THESARI

1.2.1.1. Të tregtueshme

- 1.2.1.1. 1 Letra me vlerë të tregtueshme
- A 1.2.1.2. Të vendosjes

- 1.2.1.2. 1 Bono thesari
- A 1.2.1.2. 2 Skonto (zbritje) / Shtesa (primi)
- A/-A 1.2.1.2. 9 Interesi i përlllogaritur

A/-A 1.2.1.3. Të investimit

- 1.2.1.3. 1 Bono thesari
- A 1.2.1.3. 2 Skonto (zbritje) / Shtesa (primi)
- A/-A 1.2.1.3. 9 Interesi i përlllogaritur

A/-A 1.2.1.4. Bono të blera sipas marrëveshjeve të riblerjes

- 1.2.1.4. 1 Bono thesari të blera sipas marrëveshjeve të riblerjes
- A 1.2.1.4. 9 Interesi i përlllogaritur

A 1.2.1.5. Bono të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes

- 1.2.1.5. 1 Bono thesari të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes
- P 1.2.1.5. 9 Interesi i përlllogaritur

P	
	1.2.2. BONO TË TJERA TË PËRSHTATSHME PËR RIFINANCIM NGA BANKA QENDRORE
	1.2.2.1 Të tregtueshme
	1.2.2.1. 1 Letra me vlerë të tregtueshme
A	1.2.2.2 Të vendosjes
	1.2.2.2. 1 Kryegjëja
A	1.2.2.2. 2 Skonto (zbritje) / Shtesa (primi)
A/-A	1.2.2.2. 9 Interesi i përlllogaritur
A/-A	1.2.2.3 Të investimit
	1.2.2.3. 1 Kryegjëja
A	1.2.2.3. 2 Skonto (zbritje) / Shtesa (primi)
A/-A	1.2.2.3. 9 Interesi i përlllogaritur
A/-A	1.2.2.4 Bono të blera sipas marrëveshjes së riblerjes
	1.2.2.4. 1 Bono të blera sipas marrëveshjes së riblerjes
	1.2.2.4. 9 Interesi i përlllogaritur
A	
	1.2.2.5 Bono të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes
A	1.2.2.5. 1 Kryegjëja
	1.2.2.5. 9 Interesi i përlllogaritur
P	1.2.8. Fonde rezervë për zhvlerësimin e bonove të përshtatshme për refinancim nga banka qendrore
P	1.2.8.1. Fonde rezervë për zhvlerësimin e bonove të thesarit
	1.2.8.2. Fonde rezervë për zhvlerësimin e bonove të tjera
-A	1.3. LLOGARI RRJEDHËSE NË BANKAT, INSTITUCIONET E KREDITIT DHE INSTITUCIONET E TJERA FINANCIARE
-A	1.3.1. Llogari rrjedhëse në bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.3.1.1 llogari rrjedhëse në bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.3.1.1. 9 interesi i përlllogaritur
A, P	1.3.2. Llogari rrjedhëse me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare jorezidente
A, P	1.3.2.1 llogari rrjedhëse me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare jorezidente
	1.3.2.9 interesi i përlllogaritur
A, P	1.3.7. Llogari rrjedhëse të parregullta me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare
AP	1.3.7.1 llogari rrjedhëse të parregullta me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.3.7.2 llogari rrjedhëse të parregullta me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare jorezidente
A	
A	1.4. DEPOZITA NË BANKAT, INSTITUCIONET E KREDITIT DHE INSTITUCIONET E TJERA FINANCIARE
	1.4.1. Depozita në bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.4.1.1 pa afat
	1.4.1.2 me afat
	1.4.1.9 interesi i përlllogaritur
A	1.4.2. Depozita në bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare jorezidente
A	1.4.2.1 pa afat
A	1.4.2.2 me afat
	1.4.2.9 interesi i përlllogaritur
A	
A	1.5. HUA DHËNË BANKAVE, INSTITUCIONEVE TË KREDITIT DHE INSTITUCIONEVE TË TJERA FINANCIARE
A	1.5.1. Hua dhënë bankave, institucioneve të kreditit dhe

	institucioneve të tjera financiare rezidente
	1.5.1. 1 pa afat
	1.5.1. 2 me afat
	1.5.1. 3 hua financiare
A	1.5.1. 9 interesi i përllogaritur
A	1.5.2. Hua dhënë bankave, institucioneve të kreditit
A	dhe institucioneve të tjera financiare jorezidente
A	1.5.2. 1 pa afat
	1.5.2. 2 me afat
	1.5.2. 3 hua financiare
A	1.5.2. 9 interesi i përllogaritur
A	1.5.3. Letrat tregtare dhe shumat e të hollave të marra sipas
A	një marrëveshje riblerjeje
A	1.5.3. 1 pa afat
	1.5.3. 2 me afat
	1.5.3. 9 interesi i përllogaritur
A	1.5.7. Hua të pakthyera në afat ndaj bankave, institucioneve
A	të kreditit dhe institucioneve të tjera financiare
A	1.5.7. 1 hua të pakthyera në afat për bankat, institucionet e
	kreditit dhe institucionet e tjera financiare rezidente.
	1.5.7. 2 hua të pakthyera në afat për bankat, institucionet
A	e kreditit dhe institucionet e tjera financiare jorezidente.
	1.5.7. 3 letra tregtare dhe pranime në para të pakthyera në para
A	të marra sipas një marrëveshje riblerjeje
A	1.6. DEPOZITA NGA BANKAT, INSTITUCIONET E
	KREDITIT DHE INSTITUCIONET E TJERA FINANCIARE
	1.6.1. Depozita nga bankat, institucionet e kreditit
	dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.6.1. 1 pa afat
	1.6.1. 2 me afat
	1.6.1. 9 interesi i përllogaritur
P	
P	
P	1.6.2. Depozita nga bankat, institucionet e kreditit
	dhe institucionet e tjera financiare jorezidente
	1.6.2. 1 pa afat
	1.6.2. 2 me afat
	9 interesi i përllogaritur
P	
P	1.7. HUA MARRË NGA BANKAT, INSTITUCIONET E
P	KREDITIT DHE INSTITUCIONET E TJERA FINANCIARE
	1.7.1. Hua marrë nga bankat, institucionet e kreditit
	dhe institucionet e tjera financiare rezidente
	1.7.1. 1 pa afat
	1.7.1. 2 me afat
	1.7.1. 3 hua financiare
P	1.7.1. 9 interesi i përllogaritur
P	1.7.2. Hua marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe
P	institucionet e tjera financiare jorezidente.
P	1.7.2. 1 pa afat
	1.7.2. 2 me afat
	1.7.2. 3 hua financiare
P	1.7.2. 9 interesi i përllogaritur
P	1.7.3. Letrat tregtare dhe shumat e të hollave të
P	dhëna sipas marrëveshjeve të riblerjes
P	1.7.3. 1 pa afat
	1.7.3. 2 me afat
	1.7.3. 9 interesi i përllogaritur
P	

P	1.8. LLOGARI TË TJERA ME BANKAT, INSTITUCIONET E
P	KREDITIT DHE INSTITUCIONET E TJERA FINANCIARE
	1.8.2. Llogari të garancive
	1.8.2. 1 Garanci paguar bankave
	1.8.2. 2 Interesi i përlllogaritur
	1.8.2. 3 Garanci të marra nga bankat
A	1.8.2. 9 Interesi i përlllogaritur
A	
P	1.8.3. Llogari e bllokuar për garanci (escrow)
P	1.8.3. 1 Shuma të depozituara në një llogari të bllokuar për garanci në një bankë
	1.8.3. 2 Interesi i përlllogaritur
A	1.8.3. 3 Shuma të marra në një llogari të bllokuar për garanci nga një bankë
A	1.8.3. 9 Interesi i përlllogaritur
P	1.8.6. Llogari të tjera në banka, institucionet e kreditit dhe institucione të tjera financiare
P	1.8.7. Llogari të tjera të pakthyera në afat në banka, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare
A, P	
A	1.9. Llogari për t'u arkëtuar të dyshimta në bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare
A	
	1.9.1. Llogari rrjedhëse në banka, institucione krediti dhe institucionet e tjera financiare të cilat janë në status të dyshimtë
	1.9.2. Depozita në banka, institucione krediti dhe institucionet e tjera financiare të cilat janë në status të dyshimtë
A	
	1.9.3. Hua për banka, institucione krediti dhe institucionet e tjera financiare të cilat janë në status të dyshimtë
A	
	1.9.7. Llogari të tjera në banka, institucione krediti dhe institucionet e tjera financiare të cilat janë në status të dyshimtë
A	
	1.9.8. Fonde rezervë për llogaritë për t'u arkëtuar nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare që janë në status të dyshimtë
-A	

. VEPRIMET ME KLIENTELËN

2.0. Huatë dhe paradhëniet standarde dhënë klientëve

2.0.1. Hua afatshkurtra

A	2.0.1.1. Individët
A	2.0.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.0.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.0.1.4. Punonjësit e bankës
A	2.0.1.7. Klientë të tjerë
A	2.0.1.9. Interesi i përlllogaritur

2.0.2. Hua afatmesme

A	2.0.2.1. Individët
A	2.0.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.0.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike

A		2.0.2.4. Punonjësit e bankës
	A	2.0.2.7. Klientë të tjerë
	A	2.0.2.9. Interesi i përlllogaritur
		2.0.3. Hua afatgjata
	A	2.0.3.1. Individët
A		2.0.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.0.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.0.3.4. Punonjësit e bankës
	A	2.0.3.7. Klientë të tjerë
	A	2.0.3.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.0.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)
A		2.0.4.1. Hua hipotekare për klientët
A		2.0.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.0.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.0.4.4. Punonjësit e bankës
	A	2.0.4.7. Klientë të tjerë
		2.0.4.9. Interesi i përlllogaritur
		2.0.5. Kontratat e qiradhënies financiare
	A	2.0.5.1. Qiratë financiare për individët
	A	2.0.5.2. Qiratë financiare për njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.0.5.3. Qiratë financiare për njësitë tregtare dhe industriale publike
		2.0.5.7. Klientë të tjerë
		2.0.5.9. Interesi i përlllogaritur
		2.1. Hua dhe paradhënie të papaguara në afat për klientët
	A	2.1.1. Hua afatshkurtra
	A	2.1.1.1. Individët
	A	2.1.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.1.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.1.1.4. Punonjësit e bankës
	A	2.1.1.7. Klientë të tjerë
		2.1.1.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.1.2. Hua afatmesme
	A	2.1.2.1. Individët
	A	2.1.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.1.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.1.2.4. Punonjësit e bankës
	A	2.1.2.7. Klientë të tjerë
		2.1.2.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.1.3. Hua afatgjata
A		2.1.3.1. Individët
A		2.1.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.1.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.1.3.4. Punonjësit e bankës
A		2.1.3.7. Klientë të tjerë
		2.1.3.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.1.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)
	A	2.1.4.1. Hua hipotekare për klientët
	A	2.1.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.1.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.1.4.4. Punonjësit e bankës
	A	2.1.4.7. Klientë të tjerë
		2.1.4.9. Interesi i përlllogaritur

A	2.1.5. Kontratat e qiradhënies financiare
A	2.1.5.1. Individët
A	2.1.5.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.1.5.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.1.5.4. Punonjësit e bankës
A	2.1.5.7. Klientë të tjerë
	2.1.5.9. Interesi i përlllogaritur
	2.2. Hua dhe paradhënie në ndjekje
A	2.2.1. Hua afatshkurtra
A	2.2.1.1. Individët
A	2.2.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.2.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.2.1.4. Punonjësit e bankës
A	2.2.1.7. Klientë të tjerë
	2.2.1.9. Interesi i përlllogaritur
A	2.2.2. Hua afatmesme
A	2.2.2.2. Individët
A	2.2.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.2.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.2.2.4. Punonjësit e bankës
A	2.2.2.7. Klientë të tjerë
	2.2.2.9. Interesi i përlllogaritur
A	2.2.3. Hua afatgjata
A	2.2.3.1. Individët
A	2.2.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.2.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.2.3.4. Punonjësit e bankës
A	2.2.3.7. Klientë të tjerë
	2.2.3.9. Interesi i përlllogaritur
A	2.2.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)
A	2.2.4.1. Hua hipotekare për klientët
A	2.2.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.2.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.2.4.4. Punonjësit e bankës
A	2.2.4.7. Klientë të tjerë
	2.2.4.9. Interesi i përlllogaritur
A	2.2.5. Kontratat e qeradhënies financiare
A	2.2.5.1. Individët
A	2.2.5.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.2.5.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.2.5.4. Punonjësit e bankës
A	2.2.5.7. Klientë të tjerë
	2.2.5.9. Interesi i përlllogaritur
	2.3. Hua nënstandard
A	2.3.1. Hua afatshkurtra
A	2.3.1.1. Individët
A	2.3.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A	2.3.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A	2.3.1.4. Punonjësit e bankës
A	2.3.1.7. Klientë të tjerë
	2.3.1.9. Interesi i përlllogaritur
A	2.3.2. Hua afatmesme

	A	2.3.2.1. Individët
	A	2.3.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.3.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.3.2.4. Punonjësit e bankës
	A	2.3.2.7. Klientë të tjerë
		2.3.2.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.3.3. Hua afatgjata
	A	2.3.3.1. Individët
	A	2.3.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.3.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.3.3.4. Punonjësit e bankës
A		2.3.3.7. Klientë të tjerë
		2.3.3.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.3.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)
A		2.3.4.1. Hua hipotekare për klientët
A		2.3.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.3.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.3.4.4. Punonjësit e bankës
	A	2.3.4.7. Klientë të tjerë
		2.3.4.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.3.5. Kontratat e qeradhënies financiare
	A	2.3.5.1. Qeratë financiare për individët
	A	2.3.5.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.3.5.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.3.5.4. Punonjësit e bankës
	A	2.3.5.7. Klientë të tjerë
		2.3.5.9. Interesi i përlllogaritur
	-	2.3.8.Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga huatë nën standard.
A		2.3.8.1. Kryegjëja
	-	2.3.8.9. Interesi i përlllogaritur
A		2.4. Hua të dyshimta
		2.4.1. Hua afatshkurtra
		2.4.1.1. Individët
	A	2.4.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.4.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.4.1.4. Punonjësit e bankës
	A	2.4.1.7. Klientë të tjerë
	A	2.4.1.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.4.2. Hua afatmesme
		2.4.2.1. Individët
	A	2.4.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.4.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.4.2.4. Punonjësit e bankës
	A	2.4.2.7. Klientë të tjerë
	A	2.4.2.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.4.3. Hua afatgjata
		2.4.3.1. Individët
	A	2.4.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.4.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.4.3.4. Punonjësit e bankës
	A	2.4.3.7. Klientë të tjerë
	A	2.4.3.9. Interesi i përlllogaritur
	A	2.4.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)

		2.4.4.1. Hua hipotekare për klientët
A		2.4.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.4.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.4.4.4. Punonjësit e bankës
A		2.4.4.7. Klientë të tjerë
A		2.4.4.9. Interesi i përllogaritur
A		2.4.5. Kontratat e qiradhënies financiare
		2.4.5.1. Qeratë financiare për individët
	A	2.4.5.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.4.5.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.4.5.4. Punonjësit e bankës
A		2.4.5.7. Klientë të tjerë
A		2.4.5.9. Interesi i përllogaritur
A		2.4.8.Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga huatë e dyshimta
		2.4.8.1. Kryegjëja
	-	2.4.8.9. Interesi i përllogaritur
A		2.5. Hua të humbura
-A		2.5.1. Hua afatshkurtra
		2.5.1.1. Individët
		2.5.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.5.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.5.1.4. Punonjësit e bankës
A		2.5.1.7. Klientë të tjerë
A		2.5.1.9. Interesi i përllogaritur
	A	2.5.2. Hua afatmesme
A		2.5.2.1. Individët
		2.5.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.5.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.5.2.4. Punonjësit e bankës
	A	2.5.2.7. Klientë të tjerë
	A	2.5.2.9. Interesi i përllogaritur
A		
A		2.5.3. Hua afatgjata
		2.5.3.1. Individët
		2.5.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
A		2.5.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.5.3.4. Punonjësit e bankës
	A	2.5.3.7. Klientë të tjerë
A		2.5.3.4. Interesi i përllogaritur
A		2.5.4. Hua për prona të patundshme (hipotekare)
A		2.5.4.1. Hua hipotekare për klientët
		2.5.4.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.5.4.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
	A	2.5.4.4. Punonjësit e bankës
	A	2.5.4.7. Klientë të tjerë
	A	2.5.4.9. Interesi i përllogaritur
A		2.5.5. Kontratat e qiradhënies financiare
A		2.5.5.1. Qeratë financiare për individët
A		2.5.5.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
	A	2.5.5.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.5.5.4. Punonjësit e bankës
A		2.5.5.7. Klientë të tjerë
A		2.5.5.9. Interesi i përllogaritur
		2.5.8.Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga

		huatë e humbura
A		2.5.8.1. Kryegjëja
		2.5.8.2. Interesi
A		2.6. Qeveria shqiptare dhe administrata publike
A		2.6.1. Llogari rrjedhëse e qeverisë shqiptare dhe
-		administratës publike
A		2.6.1.1. Qendrore
-A		2.6.1.2. Rajonale
		2.6.1.3. Lokale
		2.6.1.7. Të tjera
		2.6.1.9. Interesi i përllogaritur
		2.6.2. Hua dhënë qeverisë shqiptare dhe administratës
A	publike	
,P		2.6.2.1. Qendrore
A,P		2.6.2.2. Rajonale
A		2.6.2.3. Lokale
,P		2.6.2.7. Të tjera
A,P		2.6.2.9. Interesi i përllogaritur
		2.6.3. Depozita pa afat nga qeveria shqiptare dhe
	administrata publike	
A		2.6.3.1. Qendrore
A		2.6.3.2. Rajonale
A		2.6.3.3. Lokale
A		2.6.3.7. Të tjera
A		2.6.3.9. Interesi i përllogaritur
		2.6.4. Depozita me afat nga qeveria shqiptare dhe
	administrata publike	
P		2.6.4.1. Qendrore
P		2.6.4.2. Rajonale
		2.6.4.3. Lokale
P		2.6.4.7. Të tjera
		2.6.4.9. Interesi i përllogaritur
P		2.6.5. Hua te marra nga qeveria shqiptare dhe
	administrata publike	
P		2.6.5.1. Qendrore
		2.6.5.2. Rajonale
		2.6.5.3. Lokale
		2.6.5.7. Të tjera
P		2.6.5.9. Interesi i përllogaritur
P		2.6.6. Llogari për t'u arkëtuar të Qeverisë shqiptare dhe
	administratës publike me status të dyshimtë	
		2.6.7. Llogari të pakthyera në afat të qeverisë dhe
	administratës publike	
		2.6.8. Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga
	llogaritë	
		për t'u arkëtuar prej Qeverisë shqiptare dhe
		organizatave të tjera publike me status të dyshimtë
P		2.6.9. Llogari të tjera të Qeverisë shqiptare dhe
	administratës publike me status të dyshimtë	
P		2.7. Detyrime ndaj klientëve për llogaritë
	rrjedhëse dhe depozitat	
P		2.7.1. Llogari rrjedhëse
		2.7.1.1. Individët
P		2.7.1.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
		2.7.1.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike

P		2.7.1.4. Punonjësit e bankës
		2.7.1.7. Klientë të tjerë
		2.7.1.9. Interesi i përlllogaritur
A		2.7.2. Llogaritë e depozitave pa afat
		2.7.2.1. Individët
		2.7.2.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
-		2.7.2.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
A		2.7.2.4. Punonjësit e bankës
		2.7.2.7. Klientë të tjerë
		2.7.2.9. Interesi i përlllogaritur
		2.7.3. Llogaritë e depozitave me afat
		2.7.3.1. Individët
		2.7.3.2. Njësitë tregtare dhe industriale private
		2.7.3.3. Njësitë tregtare dhe industriale publike
		2.7.3.4. Punonjësit e bankës
A		2.7.3.7. Klientë të tjerë
, P		2.7.3.9. Interesi i përlllogaritur
		2.7.7. Llogaritë rrjedhëse të parregullta të klientëve
A	debitorë	
, P		2.8. Llogari të tjera të klientëve
A		2.8.1. Llogari për mbulimin e çeqeve
, P		2.8.2. Llogari garancie
A		2.8.3. Llogari të bllokuara për garanci
, P		
A		2.8.4. Llogari për mbulimin e letërkredive
, P		2.8.5. Llogaria e faktoringut
		2.8.5. 1. Llogari faktoringu - e disponueshme
		2.8.5. 2. Llogari faktoringu - e padisponueshme
P		2.8.6. Llogari të tjera të klientëve
		2.8.8. Llogari të tjera të klientëve të pakthyera në afat
P		
		2.9. Llogari për t'u arkëtuar të klientëve, përveç huave
P		2.9.1. Llogari rrjedhëse të klientëve në status të dyshimtë
		2.9.7. Llogari të tjera të klientëve në status të dyshimtë
P		2.9.8. Fonde rezervë për llogari për t'u arkëtuar të klientëve në status të dyshimtë përveç huave
P		
P		
P		
P		
P		
P		
A		

P	
P	
P	
P	
P	
P	
P	
,P	A
	A
A	-
A	A

3. VEPRIME ME LETRA ME VLERË

	3.1. Letra me vlerë me të ardhura fikse
	3.1.1. Letra me vlerë të tregtueshme
A	3.1.1.1. Letra me vlerë të tregtueshme
	3.1.2. Letra me vlerë të vendosjes
A	3.1.2.1. Letra me vlerë të vendosjes
A	3.1.2.2. Skonto (zbritje) / Çmim (prim)
/-A	3.1.2.8. Fonde rezervë për të mbuluar zhvlerësimin
-	3.1.2.9. Interesi i përlogaritur si e ardhur
A	3.1.3. Letra me vlerë të investimit
A	3.1.3.1. Letra me vlerë të investimit
/-A	3.1.3.2. Skonto (zbritje) / Çmim (prim)
	3.1.3.8. Fonde rezervë për të mbuluar zhvlerësimin
A	3.1.3.9. Interesi i përlogaritur si e ardhur
A	
/-A	3.2. Letra me vlerë me të ardhura të ndryshueshme
-	3.2.1. Letra me vlerë të tregtueshme
A	3.2.1.1. Letra me vlerë të tregtueshme
A	3.2.2. Letra me vlerë të vendosjes
/-A	3.2.2.1. Letra me vlerë të vendosjes
	3.2.2.2. Fonde rezervë për të mbuluar zhvlerësimin
	3.3. Borxh i përfaqësuar nga letrat me vlerë
A	3.3.1. Borxh i përfaqësuar nga letrat me vlerë
	3.3.9. Interesi i përlogaritur
A	
-A	3.4. Letra me vlerë të blera dhe të shitura
	sipas marrëveshjes së riblerjes
	3.4.1. Letra me vlerë të blera sipas marrëveshjes së
	riblerjes

P		3.4.1.1 Letra me vlerë të blera sipas marrëveshjes së riblerjes
		3.4.1.9 Interesi i përllogaritur
P		3.4.2. Letra me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes
		3.4.2.1 Letra me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes
		3.4.2.9 Interesi i përllogaritur
	A	
A		3.5. Garancia e ofruar për transaksionet me letrat me vlerë
P		3.5.1. Garancia e paguar në lidhje me letrat me vlerë të dhëna
	hua	
P		3.5.2. Garancia e marrë në lidhje me letrat me vlerë të marra
	hua	
		3.6. Çmimet (primet) për instrumentet financiare
		3.6.1. Të marra
		3.6.2. Të paguara
	A	
P		
	A	
P		

4. MJETE DHE DETYRIME TE TJERA

		4.1. Mjete të tjera
		4.1.1. Debitorë të ndryshëm
	A	4.1.1.1. Llogari për t'u arkëtuar për furnizim
	A	4.1.1.2. Depozita garancie të paguara
	A	4.1.1.3. Tatimi për t'u marrë
	A	4.1.1.7. Debitorë të tjerë
		4.1.2. Mjete inventari
	A	4.1.2.1. Metale të çmuara
	A	4.1.2.2. Rezerva materiale (mallra dhe pajime)
	A	4.1.2.3. Toka, ndërtesë dhe mjete të tjera të përfutuara
	nëpërmjet	
	A	një procesi ligjor.
-A		4.1.2.7. Të tjera
		4.1.8. Fonde rezervë për zhvlerësimin e mjeteve të tjera
	A	4.1.9. Të ardhura të llogaritura dhe shpenzime të shtyra
	A	4.1.9.1. Të ardhura të llogaritura
	A	4.1.9.2. Shpenzime të parapaguara
		4.1.9.3. Shpenzime që do të shlyhen (amortizohen) për disa vite
		4.2. Detyrime të tjera
P		4.2.1. Kreditorë të ndryshëm
		4.2.1.1. Furnitorë
P		4.2.1.2. Depozita garancie të marra
		4.2.1.3. Tatimi për t'u paguar
P		4.2.1.4. Dividentë për t'u paguar

A	
P	
P	
	5. Mjetet e qëndrueshme dhe burimet e përhershme
	5.1. Interesa pjesëmarrëse (investime në pjesëmarrje)
A	5.1.1. Interesa pjesëmarrëse (investime në pjesëmarrje)
-	5.1.8. Fonde rezervë për zhvlerësim
A	5.2. Filialet
	5.2.1. Filialet
A	5.2.8. Fonde rezervë për zhvlerësim
-	5.3. Mjetet e qëndrueshme
A	5.3.1. Mjetet e patrupëzuara
	5.3.1.1. Shpenzime kërkimi dhe zhvillimi
	5.3.1.2. Fonde tregtare
A	5.3.1.3. Shpenzime të nisjes
A	5.3.1.7. Të tjera mjete të patrupëzuara
A	5.3.2. Mjete të trupëzuara që përdoren për veprimtari
A	5.3.2.1. Toka
	5.3.2.2. Ndërtesa dhe ndërtime të tjera
A	5.3.2.3. Pajime
A	5.3.2.4. Makineri e pajisje
A	5.3.2.5. Pajisje dhe mjete të tjera zyre
A	5.3.2.7. Të tjera mjete të trupëzuara
A	5.3.3 Mjete të qëndrueshme që përfaqësojnë investime
A	5.3.3.1. Toka
	5.3.3.2. Ndërtesa dhe ndërtime të tjera
A	5.3.3.7. Të tjera mjete të qëndrueshme që përfaqësojnë
A	investime
A	5.3.4. Mjete të qëndrueshme që përfaqësojnë operacione qiraje (lizingu)
	5.3.4.1. Ndërtesa dhe ndërtime të tjera
A	5.3.4.2. Makineri e pajisje
A	5.3.4.7. Të tjera mjete të qëndrueshme që përfaqësojnë
A	operacione qeraje
A	5.3.5. Mjete të qëndrueshme në ndërtim
A	5.3.7. Amortizime
-	5.3.7.1. Amortizimi i mjeteve të patrupëzuara
A	5.3.7.2. Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme që përdoren për
-	veprimtari
A	5.3.7.3. Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme që përfaqësojnë
-	investime
A	5.3.7.4. Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme që përfaqësojnë
	operacione qeraje
-	5.3.8. Fond rezervë për zhvlerësimin e mjeteve të
A	qëndrueshme
	5.4. Ndihmat dhe financimi publik
-	5.4.1. Ndihmat
A	5.4.2. Pjesa e akumuluar nga ndihmat dhe financimi publik i
	kaluar në të ardhurat
-	5.5. Fonde rezervë specifike
A	5.5.1. Fonde rezervë për rreziqe dhe shpenzime

	P	5.5.1.1. Fonde rezervë për humbjet e mundshme në lidhje me angazhimet e dhëna
	-	5.5.1.2. Fonde rezervë për gjobat
P		5.5.1.3. Fonde rezervë për rrezikun statistikor për mbulimin e humbjeve nga huatë standarde dhe në ndjekje
		5.5.1.4. Të tjera
		5.5.8. Fonde rezervë specifike të tjera
	P	5.5.8.1. Fonde rezervë për konflikte gjyqesore dhe detyrime të paparashikuara
	P	5.5.8.2. Fonde rezervë statutore
	P	5.6. Borxhi i varur
		5.6.1. Borxhi i varur
	P	5.6.9. Interes i përllogaritur
		5.7. Kapitali i aksionerëve
	P	5.7.1. Kapitali i paguar
		5.7.1.1. Kapitali i nënshkruar
	P	5.7.1.2. Kapitali i nënshkruar i papaguar
		5.7.2. Primet e aksioneve
	P	5.7.2.1. Primet e aksioneve
	P	5.7.2.2. Primet e aksioneve të papaguara
		5.7.3. Rezerva
		5.7.3.1. Rezerva ligjore
	P	5.7.3.2. Rezerva rivlerësimi
	-P	5.7.3.3. Rezerva statutore
		5.7.3.4. Rezerva të tjera
	P	5.7.4. Diferenca e rivlerësimit
	-P	5.7.7. Fitimi (humbja) i pashpërndarë
	P	5.7.8. Fitimi i vitit ushtrimor (humbja)
	P	
	P	
	P	
	A	
,P		
	P/	
- P		
	P/	
- P		

LLOGARITË JASHTË BILANCIT

		9.0. Angazhime financimi
		9.0.1. Angazhime të dhëna
	A	9.0.1. 1 në favor të institucioneve të kreditit
	A	9.0.1. 2 në favor të klientëve
		9.0.2. Angazhime të marra
		9.0.2. 1 marrë nga institucionet e kreditit
P		9.0.2. 2 marrë nga klientët
P		9.1. Garancitë

		9.1.1. Garancitë e dhëna
		9.1.1. 1 në favor të institucioneve të kreditit
		9.1.1. 2 në favor të klientëve
A		9.1.2. Garancitë e marra
A		9.1.2. 1 marrë nga institucionet e kreditit
		9.2.2. 2 marrë nga klientët
P		9.2. Angazhimet për letrat me vlerë
		9.2.1. Letra me vlerë për t'u dhënë
P		9.2.2. Letra me vlerë për t'u marrë
		9.2.3. Letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose rifinancim
		9.2.4. Letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose rifinancim
P		
A		9.2.5 Letra me vlerë të marra hua
		9.2.6. Letra me vlerë të dhëna hua
P		
A		9.3. Transaksione valutore
		9.3.1. Valutë e blerë sipas kontratave me afat
P		9.3.2. Valutë e shitur sipas kontratave me afat
A		9.3.3. Shuma për t'u marrë në Lekë kundrejt shitjes së valutave
		9.3.4. Shuma për t'u dhënë në Lekë kundrejt blerjes së valutave
A		
		9.3.5. Llogaria e rivlerësimit të veprimeve valutore me afat
P		
A		9.4. Angazhime të tjera
		9.4.1. Angazhime të dyshimta
P		9.4.2. Të tjera
A		
, P		9.5. Angazhime për instrumente financiare
		9.5.1. Të marra
		9.5.1.1. Shuma emërore
A		9.5.2. Të dhëna
, P		9.5.2.1. Shuma emërore
A		
, P		LLOGARITË KUNDËRPARTI JASHTË BILANCIT
		9.0.8. Llogari kundërparti për angazhime financimi
		9.0.8.1.Llogari kundërparti për angazhimet e dhëna
P		9.0.8.1. 1 Llogari kundërparti në favor të institucioneve të kreditit
P		9.0.8.1. 2 Llogari kundërparti në favor të klientëve
A		9.0.8.2. Llogari kundërparti për angazhimet e marra
A		9.0.8.2. 1 Llogari kundërparti marrë nga institucionet e kreditit
		9.0.8.2. 2 Llogari kundërparti marrë nga klientët
		9.1.8. Llogari kundërparti për garanci
		9.1.8.1.Llogari kundërparti për garancitë e dhëna
		9.1.8.1. 1 Llogari kundërparti në favor të institucioneve të kreditit
		9.1.8.1. 2 Llogari kundërparti në favor të klientëve
P		9.1.8.2. Llogari kundërparti për garancitë e marra
		9.1.8.2. 1 Llogari kundërparti marrë nga institucionet e kreditit
P		9.1.8.2. 2 Llogari kundërparti marrë nga klientët

A	9.2.8. Llogari kundërparti për angazhimet për letrat
A	me vlerë
	9.2.8.1.Llogari kundërparti për letrat me vlerë që do të jepen
	9.2.8.2.Llogari kundërparti për letrat me vlerë që do të merren
P	9.2.8.3.Letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose rifinancim
P	9.2.8.4.Letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose rifinancim
	9.2.8.5.Letra me vlerë të marra hua
	9.2.8.6.Letra me vlerë të dhëna hua
A	
A	9.3.8. Llogari kundërparti për transaksionet në valutë
	9.3.8.1.Llogari kundërparti për valutat e blera sipas kontratave me afat
A	9.3.8.2.Llogari kundërparti për valutat e shitura sipas kontratave me afat
P	9.3.8.3.Llogari kundërparti për shumat në Lekë për t'u marrë kundrejt shitjes së valutave
A	9.3.8.4. Llogari kundërparti për shumat në Lekë për t'u dhënë kundrejt blerjes së valutave
P	9.4.8. Llogari kundërparti për angazhimet e tjera
A	9.4.8.1.Llogari kundërparti për angazhimet e klasifikuara si të dyshimta
P	9.4.8.2.Llogari kundërparti të tjera
	9.5.8. Llogari kundërparti për angazhimet e instrumenteve financiare
P	9.5.8.1.Llogari kundërparti të marra
	9.5.8.1. 1 Llogari kundërparti për shumat emërore
A	9.5.8.2.Llogari kundërparti të dhëna
	9.5.8.2. 2 Llogari kundërparti për shumat emërore
P	
A	
, P	A
, P	A
	A
	A
P	
P	

LLOGARITË E FITIMIT DHE TË HUMBJES

6.0. Shpenzime të veprimtarisë bankare

6.0.1. Shpenzime për interesat

6.0.1.1. Shpenzime për interesat për veprimet e thesarit dhe transaksionet ndërbankare.

6.0.1.1.1 shpenzime për interesa për llogaritë me bankën qendrore

6.0.1.1.2 shpenzime për interesa për llogaritë me bankat dhe institucionet e kreditit

6.0.1.1.3 shpenzime për interesa për letrat tregtare dhe shumat

e

të hollave të dhëna me një marrëveshje riblerjeje

6.0.1.1.9 shpenzime të tjera për interesa për veprimet e thesarit dhe transaksionet ndërbankare

6.0.1.2. Shpenzime për interesat në lidhje me transaksionet me klientët.

6.0.1.2.1 shpenzime për interesat në lidhje me llogaritë rrjedhëse dhe llogaritë e depozitave të klientëve

6.0.1.2.7 shpenzime të tjera për interesat në lidhje me transaksionet me klientët.

6.0.1.3. Shpenzime për interesat në lidhje me borxhet që përfaqësohen me letra me vlerë.

6.0.1.4. Shpenzime për interesat dhe për borxhet e varura

6.0.1.5. Shpenzime për interesat në lidhje me letrat me

vlerë

të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes

6.0.1.7. Shpenzime të tjera për interesat

6.0.2. Shpenzimet dhe humbjet nga transaksionet me letrat me vlerë dhe veprimet e tjera financiare

6.0.2.1. Humbjet nga bonot e thesarit dhe bono të tjera të përshtatshme për refinancim me bankën qendrore

6.0.2.1.1 humbje nga letrat me vlerë të tregtueshme

6.0.2.1.2 humbje nga letrat me vlerë të vendosjes

6.0.2.1.2.1 humbje nga letrat me vlerë të vendosjes

6.0.2.1.2.2 amortizimi i primeve në lidhje me letrat me vlerë të

vendosjes

6.0.2.1.2.3 shpenzimi për zhvlerësimin e letrave me vlerë të

vendosjes

6.0.2.1.3 humbje nga letrat me vlerë të investimit

6.0.2.1.3.1 humbje nga letrat me vlerë të investimit

6.0.2.1.3.2 amortizimi i primeve në lidhje me letrat me vlerë të investimit

6.0.2.1.3.3 shpenzimi për zhvlerësimin e letrave me vlerë të investimit

6.0.2.2. Humbje nga veprimet me letrat e tjera me vlerë

6.0.2.2.1 humbje nga letrat me vlerë të tregtueshme
6.0.2.2.2 humbje nga letrat me vlerë të vendosjes
6.0.2.2.2.1 humbje nga letrat me vlerë të vendosjes
6.0.2.2.2.2 amortizimi i primeve në lidhje me letrat me vlerë të vendosjes
6.0.2.2.2.3 shpenzimi për zhvlerësimin e letrave me vlerë të vendosjes
6.0.2.2.3 humbje nga letrat me vlerë të investimit
6.0.2.2.3.1 humbje nga letrat me vlerë të investimit
6.0.2.2.3.2 amortizimi i primeve në lidhje me letrat me vlerë të investimit
6.0.2.2.3.3 shpenzimi për zhvlerësimin e letrave me vlerë të investimit
6.0.2.7. Shpenzime të tjera nga veprimet financiare.
6.0.3. Shpenzime për komisione
6.0.3.1. Shpenzime për komisione nga veprimet me thesarin dhe transaksionet ndërbankare
6.0.3.1.1 shpenzime për komisione lidhur me llogaritë e bankës
qendrore
6.0.3.1.2 shpenzime për komisione lidhur me llogaritë e bankave dhe institucioneve të tjera të kreditit
6.0.3.1.3 shpenzime për komisione lidhur me letrat tregtare dhe
pranimet bankare të dhëna sipas një marrëveshje riblerjeje
6.0.3.2. Shpenzime për komisione në lidhje me transaksionet me klientët
6.0.3.3. Shpenzime për komisione në lidhje me borxhet e përfaqësuar nga letrat me vlerë
6.0.3.4. Shpenzime për komisione në lidhje me borxhet e varura
6.0.3.5. Shpenzime për komisione në lidhje me letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes
6.0.3.6. Komisione për shërbimet bankare
6.0.3.6. 1 komisione për mbajtje llogarie
6.0.3.6. 2 komisione për transfertat dhe urdhërpagesat
6.0.3.6. 3 komisione garancie
6.0.3.6. 4 qira për ruajtje në kaseta sigurimi
6.0.3.6. 5 komisione për veprimet në valutë
6.0.3.6. 6 komisione për veprimet si agjent
6.0.3.6. 7 komisione të tjera për shërbimet bankare
6.0.3.7. Shpenzime për komisione të tjera
6.0.4. Shpenzime për operacionet e qerasë
6.0.4.1. Shpenzime amortizimi të mjeteve të mbajtura për operacione qiraje
6.0.4.3. Transferim nga fondet rezervë për mjetet e qëndrueshme për operacione qeraje
6.0.4.4. Humbje nga shitja e mjeteve për operacione qeraje
6.0.4.5. Shpenzime sigurimi
6.0.4.7. Shpenzime të tjera nga operacionet e qerasë
6.0.5. Shpenzime të tjera të veprimtarisë bankare
6.0.5.1. Ndarja e humbjes në operacionet bankare të përbashkëta
6.0.5.2. Të ardhura të veprimtarisë bankare të transferuara

- 6.0.5.3. Humbje nga shitja e letrave me vlerë që përfaqësojnë interesa pjesëmarrëse dhe të filialeve.
- 6.0.5.4. Humbje nga shitja e mjeteve të qëndrueshme
- 6.0.5.7. Shpenzime të tjera të veprimtarisë bankare
- 6.0.6. Humbje nga veprimet me valutat**
- 6.1. Shpenzime personeli**
- 6.1.0. Shpenzime për paga**
- 6.1.1. Shpenzime sociale**
- 6.1.2. Taksa bazuar në paga**
- 6.1.3. Shpenzime të tjera për punonjësit**
- 6.2. Taksa të ndryshme nga taksat mbi të ardhurat**
- 6.3. Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë**
- 6.3.1. Pagesa qeraje**
- 6.3.2. Pajisje zyre**
- 6.3.3. Shpenzime transporti dhe udhëtimi biznesi**
- 6.3.4. Kuota konsultimi dhe ligjore**
- 6.3.5. Mirëmbajtje dhe riparime**
- 6.3.6. Telefoni dhe energjia elektrike**
- 6.3.7. Shpenzime për shërbime të tjera të jashtme**
- 6.4. Shpenzime amortizimi dhe shpenzime për fonde rezervë për zhvlerësimin e mjeteve të qëndrueshme**
- 6.4.1. Shpenzime amortizimi**
- 6.4.1. 1 Shpenzime amortizimi për mjetet e patrupëzuara
- 6.4.1. 2 Shpenzime amortizimi për mjetet e qëndrueshme të përdorura për veprimtarinë e bankës
- 6.4.1. 3 Shpenzime amortizimi për mjetet e qëndrueshme që përfaqësojnë investime
- 6.4.1. 4 Shpenzime amortizimi për mjetet e qëndrueshme që përfaqësojnë operacione qeraje.
- 6.4.8. Shpenzime për zhvlerësim të mjeteve të qëndrueshme
- 6.5. Humbje nga llogaritë për t'u arkëtuar të pambledhshme dhe shpenzimet për fonde rezervë**
- 6.5.1. Shpenzime për fonde rezervë statistikore për huatë standarde dhe në ndjekje**
- 6.5.1.1. Standarde
- 6.5.1.2. Në ndjekje
- 6.5.2. Shpenzime për fonde rezervë për huatë nënstandard, të dyshimta dhe të humbura**
- 6.5.2.3. Nënstandard
- 6.5.2.4. Të dyshimta
- 6.5.2.5. Të humbura
- 6.5.3. Shpenzime për fonde rezervë për bono thesari dhe bonot të tjera të përshtatshme për refinancim me bankën qendrore.**
- 6.5.4. Shpenzime për fonde rezervë për letra të tjera me vlerë përveç bonove të thesarit.**
- 6.5.5. Shpenzime për fonde rezervë për letrat me vlerë që përfaqësojnë interesa pjesëmarrëse dhe filiale**
- 6.5.6. Humbje nga llogaritë e arkëtueshme të pambledhshme**
- 6.5.7. Shpenzime të tjera për fond rezervë**
- 6.6. Shpenzime të jashtëzakonshme**
- 6.7. Taksa mbi të ardhurat**

6.9. Fitimi i vitit ushtrimor

7.0. Të ardhura nga veprimtaria bankare

7.0.1. Të ardhura nga interesat

7.0.1.1. Të ardhura nga interesat prej veprimeve të thesarit dhe transaksioneve ndërbankare

7.0.1.1. 1 të ardhura nga interesat prej veprimeve me bankën qendrore

7.0.1.1. 2 të ardhura nga interesat prej veprimeve me bankat dhe institucionet e tjera të kreditit

7.0.1.1. 3 të ardhura nga interesat për letrat tregtare dhe pranimet bankare të marra sipas një marrëveshje riblerjeje

7.0.1.1. 8 të ardhura nga interesat për llogaritë e arkëtueshme të dyshimta nga bankat dhe institucionet e tjera të kreditit

7.0.1.1. 9 të ardhura të tjera nga interesat për veprimet e thesarit dhe transaksionet ndërbankare

7.0.1.2. Të ardhura nga interesat për veprimet me klientët

7.0.1.2. 1 interesat për huatë dhënë individëve

7.0.1.2. 2 interesat për huatë dhënë njësisve tregtare dhe industriale private

7.0.1.2. 3 interesat për huatë dhënë njësisve tregtare dhe industriale publike

7.0.1.2. 4 interesat për huatë dhënë punonjësve të bankës

7.0.1.2. 6 interesat për huatë dhënë Qeverisë shqiptare dhe administratës publike

7.0.1.2. 7 interesat për huatë për klientët e tjerë

7.0.1.2. 8 interesa të tjera nga veprimet me klientët

7.0.1.2. 9 interesat për huatë nënstandard, të dyshimta dhe të humbura për klientët.

7.0.1.5. Interesat për letrat me vlerë të blera sipas marrëveshjeve të rishitjes

7.0.1.7. Të ardhura të tjera nga interesat

7.0.2. Të ardhura nga veprimet me letrat me vlerë dhe veprimet e tjera financiare

7.0.2.1. Të ardhura nga bonot e thesarit

7.0.2.1. 1 Të ardhura nga letrat me vlerë të tregtueshme

7.0.2.1. 2 Të ardhura nga letrat me vlerë të vendosjes

7.0.2.1. 2 1 Fitime nga shitjet e letrave me vlerë

7.0.2.1. 2 2 Të ardhura nga interesat

7.0.2.1. 2 3 Amortizimi i skontove për letrat me vlerë të vendosjes

7.0.2.1. 3 Të ardhurat nga letrat me vlerë të investimeve

7.0.2.1. 3 1 Fitime nga shitjet e letrave me vlerë

7.0.2.1. 3 2 Të ardhura nga interesat

7.0.2.1. 3 3 Amortizimi i skontove për letrat me vlerë të investimeve.

7.0.2.2. Të ardhurat nga veprimet me letrat e tjera me vlerë

7.0.2.2. 1 Të ardhura nga letrat me vlerë të tregtueshme

7.0.2.2. 2 Të ardhurat nga letrat me vlerë të vendosjes

7.0.2.2. 2 1 Fitime nga shitjet e letrave me vlerë të vendosjes

7.0.2.2. 2 2 Të ardhura nga interesat

7.0.2.2. 2 3 Dividendët

7.0.2.2. 2 4 Amortizimi i skontove për letrat me vlerë të

vendosjes

7.0.2.2. 3 Të ardhura nga letrat me vlerë të investimeve

7.0.2.2. 3 1 Fitime nga shitjet e letrave me vlerë

7.0.2.2. 3 2 Të ardhura nga interesat

7.0.2.2. 3 3 Dividendët

7.0.2.2. 3 4 Amortizimi i skontove për letrat me vlerë të investimeve

7.0.2.3. Të ardhura nga letrat me vlerë që përfaqësojnë interesa pjesëmarrëse dhe të filialeve

7.0.2.7. Të ardhura nga veprimet financiare

7.0.3. Të ardhura nga komisionet

7.0.3.1. Komisione për veprimet e thesarit dhe transaksionet

ndërbankare

7.0.3.2. Komisione për veprimet me klientët

7.0.3.5. Komisione për letrat me vlerë të blera sipas marrëveshjes së riblerjes

7.0.3.6. Komisione për shërbime bankare

7.0.3.6. 1 Komisione për mbajtje llogarie

7.0.3.6. 2 Komisione për transferimet dhe urdhërpagesat

7.0.3.6. 3 Komisione garancie

7.0.3.6. 4 Qera për ruajtje në kaseta sigurimi

7.0.3.6. 5 Komisione për veprimet në valutë

7.0.3.6. 6 Komisione për veprimet si agjent

7.0.3.6. 7 Komisione të tjera për shërbime bankare

7.0.3.7. Komisione të tjera

7.0.4. Të ardhura për operacionet e qerasë

7.0.4.1. Kuota nga operacione qeraje – qera financiare

7.0.4.2. Kuota nga operacione qeraje – qera të veprimtarisë

7.0.4.3. Transferim nga fondet rezervë për mjetet e qëndrueshme për operacione qeraje

7.0.4.4. Fitime nga shitja e mjeteve për operacione qeraje

7.0.4.7. Të ardhura të tjera

7.0.5. Të ardhura të tjera nga veprimtaria bankare

7.0.5.1. Ndarja e fitimit në veprimet bankare të përbashkëta

7.0.5.2. Shpenzime të veprimtarisë bankare të transferuara

7.0.5.3. Fitime nga shitja e letrave me vlerë që përfaqësojnë interesa pjesëmarrës dhe filiale

7.0.5.4. Fitime nga shitja e mjeteve të qëndrueshme

7.0.5.5. Pjesa e transferuar në të ardhura e ndihmave dhe financimeve publike

7.0.5.6 Të ardhura nga sigurimi prej dëmtimeve

7.0.5.7. Të ardhura të tjera të veprimtarisë bankare

7.0.6. Fitimi nga veprimet me valutat

7.4. Transferime nga fondet rezervë për amortizimin e mjeteve të qëndrueshme

7.4.8. Transferime nga fondi rezervë për mjetet e qëndrueshme

7.5. Transferime nga fondet rezervë për amortizimin e llogarive për t'u arkëtuar

7.5.1. Transferime nga fonde rezervë statistikore për huatë standarde dhe në ndjekje

7.5.1.1. Standarde

7.5.1.2. Në ndjekje

7.5.2. Transferime nga fonde rezervë për llogaritë nënstandard, të dyshimta dhe të humbura

7.5.2.3. Nënstandard

7.5.2.4 Të dyshimta

7.5.2.5. Të humbura

7.5.3. Transferime nga fonde rezervë për bonot e thesarit dhe letrat e tjera me vlerë të përshtatshme për refinancim me bankën qendrore.

7.5.4. Transferime nga fonde rezervë për letrat e tjera me vlerë përveç bonove të thesarit.

7.5.5. Transferime nga fonde rezervë për letrat e tjera që përfaqësojnë interesat pjesëmarrëse dhe filialet

7.5.7. Transferime të tjera nga fonde rezervë

7.6. Të ardhura të jashtëzakonshme

7.6.1. Shlyerja e huave të regjistruara si hua të humbura

7.6.2. Të ardhura nga shlyerja e huave të humbura nga të tretët

7.6.3. Të ardhura të tjera të jashtëzakonshme

7.9. Humbja e vitit ushtrimor

PJESA 1.2: PARIMET E PËRGJITHSHME KONTABËL TË MBAJTJES SË LLOGARIVE DHE TË DOKUMENTACIONIT KONTABËL

Seksioni 1: Parimet kontabël

Objekti i pasqyrave financiare është dhënia e informacionit për pozicionin financiar të një banke, gjendjes dhe ndryshimeve në këtë pozicion, informacion i cili është i dobishëm për një grup të gjerë përdoruesish të cilët marrin vendime ekonomike.

Trajtimet e mëposhtme drejtojnë procesin e zgjedhjes dhe të zbatimit të politikave të duhura kontabël dhe përgatitjen e pasqyrave financiare :

1.1. Maturia (KUJDESI)

Kur bëhen vlerësimet e nevojshme për përgatitjen e pasqyrave financiare, banka duhet gjithmonë të pranojë pozicionin më konservator për të shmangur rrezikun që mjetet ose të ardhurat të vlerësohen më tepër dhe detyrimet ose shpenzimet më pak.

Zbatimi i parimit të maturisë (kujdesit) kërkon :

- regjistrimin e fondeve rezervë ose të amortizimit edhe në mungesë të fitimeve;
- marrjen parasysh të të gjitha rreziqeve dhe humbjeve të shkaktuara përpara datës së bilancit dhe të cilat përcaktohen gjatë periudhës midis datës së bilancit dhe datës në të cilën pasqyrat financiare janë autorizuar për t'u nxjerrë;

- regjistrimi vetëm i fitimeve të cilat konsiderohen si të sigurta;
- regjistrimi i fondit rezervë specifik kur vlera e reale e një mjeti bëhet më e vogël se vlera neto kontabël e tij për periudhë afatgjatë;

- regjistrimi i mjeteve të caktuara (mjete të qëndrueshme, letra me vlerë të investimeve, etj.) me koston historike (vlefë fillestare) edhe nëse vlera e tregut tejkalon vlerën e tyre kontabël (bartëse)†;

- marrja parasysh e humbjeve dhe jo e fitimeve që mund të rezultojnë nga elementet e paparashikueshme (dmth, gjendjen ose situatën, rezultati përfundimtar i të cilave, fitim ose humbje, do të vërtetohet vetëm kur të ndodhë, ose mosndodhjen e një ose më shumë ngjarjeve të ardhme të pasigurta);

- regjistrimi i fondeve rezervë specifike për çdo humbje e cila mund të rezultojë nga vazhdimi i një konflikti gjyqësor në datën e bilancit.

Megjithatë, të qenit i kujdesshëm nuk lejon, p.sh., krijimin e rezervave të fshehura ose fondeve rezervë specifike të tepërta, nënvlerësimin e qëllimshëm të mjeteve ose të të ardhurave, ose mbivlerësimin e qëllimshëm të detyrimeve ose shpenzimeve, sepse pasqyrat financiare nuk do të jenë të sakta dhe për pasojë, nuk do të kenë cilësinë e besueshmërisë.

Mund të ketë edhe disa përjashtime nga parimi i maturisë (kujdesit), p.sh., kontabilizimi i transaksioneve të caktuara të tregut ose të letrave me vlerë parashikon (kushtëzon) që të tilla letra me vlerë (p.sh., letrat me vlerë të tregtueshme) ose instrumente të tjera financiare duhet të regjistrohen dhe të raportohen me vlerën reale (të tregut) të tyre dhe fitimet ose humbjet korresponduese të përcaktuara të trajtohen si të ardhura ose shpenzime për periudhën pavarësisht nga parimi i sipërpërmendur i maturisë (kujdesit).

1.2. VIJUESHMËRIA

Normalisht një bankë trajtohet në vazhdimësi, dmth, sikur i vazhdon veprimet e saj deri në një të

† carrying value = book value - Vlera kontabël (bartëse) e një mjeti kryesor është kosto fillestare e tij minus amortizimin e akumuluar.

ardhme të parashikueshme (të paktën një vit financiar). Në bazë të këtij parimi, mjete të caktuara paraqiten me koston, siç janë mjetet kryesore, letrat me vlerë të investimeve, letrat me vlerë që janë të disponueshme për shitje (të vendosjes) dhe të gjitha kontratat që janë në fuqi deri në momentin e maturimit të tyre.

Supozohet se banka as nuk ka ndër mend dhe as nuk ka nevojë të likuidohet në periudhat që do të vijnë (e mëpasme). Nëse ekziston një synim apo nevojë e tillë, pasqyrat financiare do të duhet të përgatiten duke përdorur vlerën e likuidimit të mjeteve dhe duke marrë parasysh efektin e anulimit të kontratave. Nëse është kështu, duhet të raportohet (shpjegohet) edhe baza e përdorur për përgatitjen e pasqyrave financiare.

Megjithatë, vlera e likuidimit mund të përdoret vetëm për disa mjete ose veprimtari të cilat mendohet se do të shiten ose ndërpriten në një të ardhme të afërt edhe nëse për bankën në tërësi përdoret parimi i vazhdimësisë.

1.3. PËRMBAJTJA NË RAPORT ME FORMËN

Pasqyrimi kontabël i mjeteve dhe detyrimeve duhet të bëhet në përputhje me përmbajtjen dhe realitetin ekonomik të tyre dhe jo vetëm me paraqitjen ligjore të tyre. P.sh., në rastin e dhënies hua të letrave me vlerë (një transaksion me anë të të cilit një bankë i jep hua disa letra me vlerë një banke tjetër ose institucioni krediti), letrat me vlerë mbahen në librat e huadhënësit në kategorinë e tyre fillestare. Huadhënësi regjistron vlerën kontabël të letrave me vlerë të dhëna hua jashtë bilancit si “letra me vlerë të dhëna hua”. Huamarrësi e regjistron vlerën kontabël të letrave me vlerë të marra hua jashtë bilancit si “letra me vlerë të marra hua”.

1.4. QËNDRUESHMËRIA E METODAVE (consistency)

Banka duhet të përdorë politika kontabël, metoda vlerësimi dhe standarde raportimi të njëjta nga një periudhë në tjetrën.

Ndryshimet në politikat kontabël :

- Megjithatë, banka mund të vendosë që të ndryshojë një politikë kontabël, metodë vlerësimi ose standard raportimi në rrethanat e mëposhtme :

- kur ndodh një ngjarje e jashtëzakonshme ose e spikatshme e cila e bën të nevojshëm ndryshimin me qëllim që të pasqyrohet më mirë kjo ngjarje në pasqyrat financiare të bankës;

- ndryshimi në rregullat kontabël dhe tatimore.

Ndryshimet në politikat kontabël mund të paraqiten në pasqyrat financiare në mënyra të ndryshme.

Politika e re mund të zbatohet :

- për pasqyrat financiare aktuale dhe të ardhme. Kur është praktike, jepet informacion shtesë në një formë standarde për të treguar se cili do të kishte qenë efekti në të ardhurat e periudhave paraardhëse nëse do të ishte zbatuar që atëherë politika e re;

- në mënyrë prapavepruese, sikur të ishte gjithmonë në përdorim. Kur një politikë e re zbatohet në mënyrë prapavepruese, pasqyrat e paraqitura për të ardhurat për të gjitha periudhat rregullohen për të pasqyruar politikën e re, ose,

- duke paraqitur si një zë të vetëm në pasqyrën e të ardhurave për periudhën aktuale sasinë e ndikimit kumulativ në fitimet e pashpërndara në fillim të periudhës në të cilën janë bërë ndryshimet. Informacioni standard zakonisht paraqitet për të treguar se cili do të ishte ndikimi në të ardhurat e periudhave paraardhëse nëse politika e re do të ishte përdorur qysh atëherë.

Ndikimet e ndryshimeve të primeve kontabël normalisht regjistrohen si një e ardhur e jashtëzakonshme në përputhje me parimin e mosrregullimit (moskorrektimit) në mbyllje të vitit.

Të gjitha ndryshimet në politikat kontabël, metodat e vlerësimit dhe standartet e raportimit duhen raportuar si duhet në njoftimin që shoqëron raportet financiare.

1.5. PËRLLOGARITJA (Accrual)

Në bazë të këtij parimi, të ardhurat dhe shpenzimet pasqyrohen në pasqyrën e të ardhurave kur ato fitohen ose shkaktohen (dhe jo patjetër kur merret ose paguhet fizikisht para) dhe regjistrohen në raportet financiare të periudhës së cilës ato i përkasin. P.sh., një shpenzim qeraje paguar në dhjetor në periudhën dhjetor n deri në janar n + 1 duhet të rregullohet për fundin e vitit. 50% e shpenzimit do të stornohet dhe do të debitet si shpenzim i n + 1.

Raportet financiare të përgatitura në bazë përllogaritjeje (rrjedhëse) i japin përdoruesit informacion jo vetëm për transaksionet e kaluara që janë shoqëruar me pagesë dhe hyrje fizike të parasë, por edhe me detyrimet për të paguar para në të ardhmen dhe burimet që përfaqësojnë para që do të merret në të ardhmen.

Kur në përgatitjen e pasqyrave financiare janë zbatuar parimet bazë kontabël të përmendura më sipër, nuk kërkohet shpjegimi i këtyre primeve. Nëse nuk është zbatuar një parim bazë kontabël, ky fakt duhet të shënohet së bashku me arsyet që kanë çuar në moszbatimin e tij.

1.6. PAPREKSHMËRIA E BILANCIT TË ÇELJES

Sipas këtij parimi bilanci i çeljes duhet t'i korrespondojë bilancit mbyllës të periudhës së mëparshme. Për pasojë, është e pamundur të përfshihen në kapitalin e vet të aksionerëve të periudhave paraardhëse çdo lloj e ardhur dhe shpenzim edhe nëse ato kanë lidhje me këto periudha.

1.7. MOSKOMPENSIMI I MJETEVE DHE DETYRIMEVE, TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE

Sipas këtij parimi :

- mjetet dhe detyrimet duhet të paraqiten veçmas në bilanc; dhe
- kompensimi i aktiveve dhe detyrimeve që paraqiten në bilanc, i të ardhurave dhe shpenzimeve në pasqyrën e të ardhurave si dhe kompensimi i zërave jashtë bilancit, përgjithësisht nuk lejohet nëse nuk ekziston një e drejtë ligjore për këtë kompensim. P.sh., një hua (ana e mjeteve) dhe një depozitë (ana e detyrimeve) që kanë të bëjnë me të njëjtin klient nuk mund të kompensohen.

1.8. PARAQITJE E BESUESHME DHE PLOTËSIA

Sipas këtij parimi pasqyrat financiare duhet të paraqesin një informacion të besueshëm dhe të plotë për të gjitha transaksionet e spikatshme ose ngjarjet e tjera të konsiderueshme në kufi të të qenit i konsiderueshëm.

1.9. TË QENIT I KONSIDERUESHËM (Materiality)‡

Që të jetë i vlefshëm, informacioni duhet të përbushë nevojat e përdoruesve në procesin e marrjes së vendimit. Se sa i përbush nevojat ky informacion, kjo do të varet nga natyra dhe nga fakti se sa i konsiderueshëm është ai. Në disa raste vetëm natyra e informacionit është e mjaftueshme për të përcaktuar përkatësinë e tij. Informacioni është i konsiderueshëm (material) nëse harresat ose shtrembërimet mund të ndikojnë në vendimin ekonomik të marrë nga përdoruesit në bazë të raporteve financiare. Ky faktor varet nga madhësia e elementit ose e gabimit të gjykuar sipas rrethanave të veçanta në të cilat ai është harruar ose shtrembëruar. Kështu, në këtë mënyrë përcaktohet një prag ose pikëprerje (kufi) dhe jo thjesht një karakteristikë cilësore të cilën duhet ta ketë informacioni nëse duhet të jetë i dobishëm.

1.10. NDREQJA E GABIMEVE

Ndreqja e gabimeve mund të rezultojë nga zbatimi jo si duhet i metodave kontabël ose gabimeve të konsiderueshme (materiale) të bëra gjatë zbatimit të metodave.

Ndikimi i ndreqjeve kontabilizohet në pasqyrën e të ardhurave sipas natyrës së veprimit të korrigtuar. Kështu, ato kontabilizohen ose në të ardhurat dhe shpenzimet nga veprimtaria bankare ose në të ardhurat dhe shpenzimet e jashtëzakonshme.

Gabimet është e domosdoshme të ndreqin vitin financiar gjatë të cilit u zbuluan (dhe jo vitin financiar gjatë të cilit ato u bënë).

Seksioni 2: Parimet e përgjithëshme të mbajtjes së llogarive kontabël dhe dokumentacioni kontabël

2.1. PARIMET E PËRGJITHSHME

Banka duhet të mbajë dokumentet e mëposhtme kontabël :

- ditarin kronologjik të regjistrimeve kontabël;
- librin e madh;
- bilancin vërtetues;
- librin e inventarit.

Të gjitha veprimet kontabël janë regjistruar në ditar në mënyrë kronologjike. Ditarët duhet të përmbledhen në Librin e Madh çdo ditë. Si rezultat, Libri i Madh duhet të pasqyrojë të gjitha detajet e regjistrimeve në llogaritë kontabël nga kontabiliteti. Çdo transaksion duhet të justifikohet nga një dokument i cili konfirmon ekzistencën e transaksionit.

Bilanci vërtetues përmbledh tepicën e çdo llogarie dhe përdoret për përgatitjen e pasqyrave financiare.

Ekzistenca dhe vlera neto e mjeteve dhe detyrimeve duhet të kontrollohet të paktën një herë në vit nëpërmjet inventarit. Inventar do të thotë verifikim periodik i mjeteve dhe detyrimeve. Libri i madh më pas azhurnohet në rast mospërputhje midis regjistrimeve kontabël dhe realitetit.

2.2. KONTABILITETI ME SHUMË MONEDHA

Transaksionet e kryera në monedha të huaja duhet të regjistrohen në ditarët që mbahen në monedhat përkatëse. Ashtu si edhe transaksionet në Lekë, këta ditarë duhet të përmbledhen në Librin e Madh të Valutave. Bilanci vërtetues për monedhat e huaja përdoret për të përgatitur pasqyrat financiare.

Në rastin e operacioneve të këmbimit valutor (p.sh. një hua prej 1000 dollarë amerikanë duke përdorur llogarinë rrjedhëse në Lekë), transaksionet regjistrohen në dy librat e lidhur duke përdorur llogaritë lidhëse ose të pozicionit (“Kundërlllogaritë e valutave – dollarë amerikanë”, “Kundërlllogaritë e valutave - LEK”).

Parimet që kanë të bëjnë me transaksionet në valutë dhe konvertimin në Lekë të bilancit vërtetues të valutave detajohen në kapitullin IV - Pjesa 1 (“Transaksione në valuta”) dhe kapitulli IV - pjesa 6 (“Veprime inventari në mbyllje”) për veprimet me valutat e paraqitura në kapitullin 3 - pjesa 9.

2.3. DOKUMENTACIONI KONTABËL PËR POLITIKAT DHE PROCEDURAT

Politikat dhe procedurat kontabël duhen përshkruar dhe miratuar nga drejtuesit dhe, nëse është e nevojshme, të azhurnohen rregullisht; procedurat përfshijnë një përshkrim të organizimit të kontabilitetit dhe të proceseve të mëposhtme kontabël :

* Proceset e vlerësimit kontabël. Proceset që pasqyrojnë gjykime, vendime dhe zgjedhje të ndryshme në përgatitjen e pasqyrave financiare (p.sh., vlerësimin e vlerës së kuotës për fondin e amortizimit për mjetet e

‡ materiality - cilësia e të qenit i konsiderueshëm, pra mjaft i madh për të ndikuar në vendime.

nxjerra jashtë përdorimit por që ruhen (mbahen) për t'u shitur, përcaktimin e kuotës së fondeve rezervë për mbulimin e humbjeve nga huatë, përcaktimin e vlerës reale of diclosures);

* **Përpunimet rutinë të të dhënave.** Teknikat kontabël që përpunojnë të dhënat financiare çdo ditë në mënyrë rutinë (informacion i detajuar për transaksionet) të regjistruara në libra dhe regjistra (p.sh., depozitimet dhe tërheqjet, transaksionet në llogaritë e klientëve, pagat e punonjësve);

* **Përpunimet jorutinë të të dhënave.** Përpunimet e përdorura për përgatitjen e pasqyrave financiare kohë pas kohe (p.sh., llogaritja e “kostos ose e vlerës më të ulët të tregut” të rregullimeve për letrat me vlerë të mbajtura për shitje, llogaritja e shpenzimeve për tatimin mbi të ardhurat).

Procesi kontabël duhet të organizohet në një mënyrë të tillë që të sigurojë një provë kontrolli, domethënë :

- të mund të ruhet rendi kronologjik i transaksionit;
- të mund të justifikohet çdo informacion kontabël me dokument origjinal me anë të të cilit i tërë procesi që të çon në pasqyrat financiare dhe e anasjellta të mund të jenë të gjurmueshme;
- lëvizjet midis gjendjeve në fund (tepricave mbyllëse) të llogarive të mund të shpjegohen nëpërmjet regjistrimit të lëvizjeve të cilat kanë prekur zërat kontabël.

PJESA 2: Skemat kontabël

Pjesa 2.1 : Paraqitja e veprimeve bazë bankare.

Pjesa 2.2 : Paraqitja e regjistrimeve bazë kontabël.

Lista e veprimeve.

PJESA 2.1: Paraqitja e veprimeve bazë bankare

SEKSIONI 1: Veprimet e thesarit dhe transaksionet ndërbankare

1.1. FUSHA E ZBATIMIT

Veprimet e thesarit dhe transaksionet ndërbankare pasqyrojnë veprimtarinë e “Bankës” në lidhje me veprimet e arkës, veprimet me bonot e thesarit dhe bonot e tjera të pranueshme për rifinancim dhe veprimet me bankën qendrore, bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare të cilat përfshijnë :

- llogaritë rrjedhëse
- depozitat e dhëna ose të marra
- hua të dhëna dhe të marra
- veprime të tjera siç janë llogaritë e garancisë dhe llogaritë e bllokuara për garanci

Institucionet financiare përkufizohen si njësi që kryejnë biznes bankar, që nënkupton aktivitetin e pranimit dhe mbledhjes së depozitave nga publiku, dhënien e huave dhe paradhënieve ndaj klientëve dhe shpërndarjen e instrumenteve të pagesave për klientët, duke siguruar që ato të respektojnë fushën e veprimtarisë bankare dhe legjislacionin e ngjashëm. Institucionet financiare përfshijnë bankat dhe institucionet e tjera financiare si Banka Botërore, Fondi Monetar Ndërkombëtar, etj.

Grupi i përkatës i llogarive është :

BILANCI

1	1	arka dhe bankat qendrore.
1	2	bono thesari dhe bono të tjera të pranueshme për rifinancim nga banka qendrore.
1	3	llogaritë rrjedhëse në banka, institucione krediti dhe institucione të tjera financiare
1	4	depozita në Banka, institucione krediti dhe institucione të tjera financiare.
1	5	hua dhënë bankave, institucioneve të kreditit dhe institucioneve të tjera financiare.
1	6	depozitat nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare.
1	7	Huamarrjet nga Bankat, Institucionet e kreditit dhe Institucionet e tjera financiare.
1	8	Llogari të tjera me Bankat, Institucionet e kreditit dhe Institucionet e tjera financiare
1	9	Llogari për t'u arkëtuar të klasifikuara si të dyshimta me Bankat, Institucionet e kreditit dhe Institucionet e tjera financiare

ZËRAT JASHTË BILANCIT

9	0	Angazhimet për financim
9	1	Garancitë
9	3	Veprimet me valuta
9	4	Angazhime të tjera

Plus llogaritë kundërparti jashtë bilancit

PASQYRA E TË ARDHURAVE

Shpenzime për interesa për veprime me thesarin dhe transaksionet ndërbankare

Të ardhura nga interesa për veprime me thesarin dhe transaksionet ndërbankare

Të ardhura nga Bonot e thesarit

Shpenzime për komisione për veprimet me thesarin dhe transaksionet ndërbankare

Të ardhura nga komisionet për veprimet me thesarin dhe transaksionet ndërbankare

Të ardhura nga veprimet valutore

1.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

1.2.1 ARKA

Arka përfaqëson banknotat, monedhat metalike dhe çeqet e udhëtarit në Lekë dhe në monedha të huaja të poseduara fizikisht nga banka dhe që janë menjëherë të disponueshme. Kjo llogari përdoret çdo herë që ka lëvizje fizike të parasë dhe historiku i lëvizjeve të parasë mbahet në “ditarin e arkës”

Teprica e llogarisë duhet rakorduar me gjendjen fizike në arkë në fund të çdo dite.

Numizmatikat dhe metalet e çmuara nuk klasifikohen tek “Arka”. Ato trajtohen si rezerva (inventar) dhe kalohen në llogaritë e rezervave (412).

1.2.2 BANKA QENDRORE

Llogaritë në bankën qendrore përfshijnë :

- llogaritë rrjedhëse;
- rezerva të detyrueshme të depozituara në Bankën e Shqipërisë
- llogaritë e depozitave në dhe nga banka qendrore;
- huatë e marra dhe të dhëna bankës qendrore;
- llogari të pakthyera në afat me bankën qendrore
- llogari të tjera

Kur për llogaritë në bankën qendrore paguhet interes, llogaritja e interesave bazohet në kushtet e kontratës në lidhje me datën e fillimit dhe të përfundimit të llogaritjes së interesit, normës së interesit dhe shumës emërore që merret parasysh.

Bazuar në këtë llogaritje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë në bazë të fluksit në kohë. Interesat e llogaritur, por që nuk u ka ardhur afati i pagimit, kalohen në llogarinë e të ardhurave dhe njihen si aktiv ose detyrim në llogarinë “interesa të përlogaritur”.

Llogaria për interesat e përlogaritur krijohet për çdo lloj llogarie që siguron të ardhura të tilla ose shkakton shpenzime të kësaj natyre.

Në mungesë të ligjit, kërkesave rregullatore, kontratave, marrëveshjeve ose praktikave të zakonshme bankare, asnjë e ardhur nga interesat nuk duhet të konsiderohet si e tillë deri sa të mos jetë arkëtuar. Në të tilla rrethana shpenzimet për interesa duhet të konsiderohen si të tilla nëse janë më të mëdha mundësitë që ato do t'i paguhen të tretëve.

1.2.3 BONOT E THESARIT DHE BONO TË TJERA TË PRANUESHME PËR RIFINANCIM NË BANKËN QENDRORE

Bonot e thesarit dhe bonot e tjera të pranueshme për rifinancim përfaqësojnë tituj për t'u arkëtuar. Ato trajtohen në këtë grup llogarish në bazë të natyrës së tyre ligjore për t'u arkëtuar. Megjithatë, shpesh ato tregtohen si letra me vlerë dhe në këtë kuptim ndiqet i njëjti parim si i letrave me vlerë (shih pjesën 3).

1.2.4 LLOGARITË RRJEDHËSE

Llogaritë rrjedhëse zakonisht përdoren për veprime rrjedhëse (ditore) me bankat e tjera si pastrimi i marrëdhënieve për çeqet, transfertat dhe të gjitha shumat që vihen në dispozicion ose paguhen në mënyrë te pandërprerë në një veprim depozite ose huaje me institucionin. Shuma e mbajtur në llogarinë rrjedhëse vihet në dispozicion ose shpenzohet menjëherë.

Llogaritë rrjedhëse me bankat dhe institucionet e tjera financiare përfaqësojnë ose llogaritë e "Bankës" të çelura në banka dhe institucionet e tjera financiare (llogaritë "Tona") ose llogaritë e bankave dhe institucioneve të tjera financiare të çelura në Bankë (llogaritë "Tuaja"). Këto llogari çelen në bazë të një marrëveshjeje llogarie që përcakton mënyrën se si funksionon llogaria rrjedhëse.

Për çdo llogari të të tretëve mund të përcaktohet një kufi.

Për çdo të palë të tretë dhe çdo monedhë duhet të çelen nënlllogari.

Kur për llogaritë rrjedhëse paguhet interes, llogaritja e interesit bazohet në kushtet e kontratës në lidhje me datën e nisjes dhe të përfundimit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe shumën (sasinë) që merret parasysh. Llogaritja e interesit për llogaritë rrjedhëse për të cilat paguhet interes zakonisht bazohet në tepriçën ditore dhe mbi të zbatohet norma e ndryshueshme në shitje për llogaritë pa afat (overnight).

Në bazë të kësaj llogaritje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë në bazë të fluksit në kohë. Interesat kalohen në pasqyrën e të ardhurave.

Nëse interesat nuk janë llogaritur çdo ditë dhe nuk janë regjistruar drejtpërdrejt në llogarinë rrjedhëse, interesat e llogaritur kontabilizohen në llogarinë korresponduese "llogaria e interesit të përlllogaritur".

Në mungesë të ligjit, kërkesave rregullatore, kontratës, marrëveshjes ose praktikës së zakonshme bankare, asnjë e ardhur nga interesat nuk duhet të njihet si e tillë deri sa të mos jetë arkëtuar. Megjithatë, në këto rrethana, shpenzimet për interesa mund të konsiderohen si të tilla nëse janë më të mëdha mundësitë që ato do t'i paguhen të tretëve.

1.2.5 DEPOZITA NË/NGA BANKA

Depozitat përfaqësojnë shumat e depozituara në bankat e tjera (llogaritë nr. 14) ose të marra nga bankat e tjera (llogaritë nr. 16) për të cilat është rënë dakort të kenë një datë shlyerjeje dhe një normë interesi.

Depozitat në/nga banka ndahen në dy kategori në varësi të afatit fillestar të tyre:

- depozita pa afat kur depozitat kanë afat maturimi më të vogël se një ditë pune
- depozita me afat kur depozitat kanë afat maturimi më të madhe se një ditë pune

Depozitat kontabilizohen në datën e fillimit si një aktiv ose detyrim. Në datën e maturimit depozitat shlyhen (zakonisht nëpërmjet llogarisë rrjedhëse) dhe tepricat korresponduese bëhen zero.

Llogaritja e interesave bazohet në kushtet e kontratës në lidhje me datën e fillimit dhe përfundimit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe sasinë emërore që merret në konsideratë.

Në bazë të kësaj llogaritje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritur por që nuk u ka ardhur afati i pagimit kalohen në llogarinë e fitimit dhe të humbjes dhe njihen si aktiv ose detyrim në llogarinë "interesa të përlllogaritur".

Depozitat nuk mund të disponohen ose të përftohen përpara datës së maturimit.

1.2.6. HUATË

Huatë (llogaritë nr. 15) duhet të jenë gjithmonë objekt i kontratave të cilat përcaktojnë karakteristikat e huasë (shuma, periudha e maturimit, datat, afatet e shlyerjes, pagesat e interesave, komisionet, etj...). Regjistrimet kontabël duhet të pasqyrojnë kushtet e kontratës.

Huatë për institucionet financiare grupohen në tre kategori në varësi të afatit fillestar dhe karakteristikave fillestare të tyre:

- Huatë pa afat kur huatë kanë periudhë maturimi më të vogël se një ditë pune;
- Huatë me afat kur huatë kanë periudhë maturimi më të madhe se një ditë pune;
- Huatë financiare janë hua për të cilat palë e tretë është një institucion financiar jorezident por përfituesi përfundimtar i huasë është një institucion tregtar. Kjo llogari zakonisht përdoret për veprimet e eksportit ose financimit të investimeve jashtë.

Letra Tregtare janë dëftesa premtimi private të vendosura nga bankat ose të shitura nëpërmjet tregtarëve për të siguruar fondet. Parimet e përgjithshme të kontabilitetit ndjekin të njëjtat parime si letrat me vlerë (shih Seksionin 3).

Angazhimet financiare

Kur fondet nuk lëvrohen menjëherë, angazhimi i kreditit duhet të pasqyrohet jashtë bilancit. Shuma e kontraktuar regjistrohet në llogaritë e mëposhtme :

Debi : 9011 Angazhime të dhëna në favor të kreditit të institucionit

Kredi : 90811 Angazhime të dhëna në llogarinë e kundërparti

Regjistrimet kontabël stornohen kur fondet disbursohen

Lëvrime i fondeve

Shuma e regjistruar në fillim në llogari përfaqëson kryegjë (borxhin kryesor) e lëvruar dhe të akorduar institucioneve të tjera financiare.

Shlyerja e huave

Gjatë periudhës së huasë, shlyerjet e kapitalit i zbriten kryegjë ose shumës bruto. Garancitë e marra në rastin e parapagesave regjistrohen në të ardhurat e veprimtarisë në kohën e parapagesës.

Njohja e të ardhurave

Llogaritja e interesave bazohet në kushtet kontraktore në lidhje me datën e fillimit dhe të fundit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe shumën emërore që merret në konsideratë.

Në bazë të kësaj llogaritjeje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritur por që nuk u ka ardhur afati i pagimit kalohen në llogarinë e fitimit dhe të humbjes (nr. 7011) dhe njihen si aktiv ose detyrim në llogarinë “interesa të përlllogaritur” (nr. 1519, 1529, 1539).

Komisionet e marra për huatë regjistrohen si të ardhura (nr. 7031) në momentin kur shërbimi konsiderohet plotësisht i përfunduar.

1.2.7. HUAMARRJET

Parimet e kontabilitetit për huamarrjet (nr. 17) janë të ngjashme me parimet e kontabilitetit të përshkruara më sipër për huatë. Interesat e përlllogaritur, por që ende nuk u ka ardhur afati i maturimit, regjistrohen në llogarinë e fitimit dhe humbjes (nr. 6011) dhe si një detyrim në lidhje me llogarinë “interes i përlllogaritur” (nr. 1719, 1729, 1739).

Komisionet e paguara për huamarrjen regjistrohen si shpenzime (nr. 6031).

1.2.8. LLOGARITË E TJERA

Llogaritë e tjera me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet financiare përfshijnë llogaritë e garancive dhe llogaritë e bllokuara për garanci me bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare.

Gjendja e llogarive të bllokuara për garanci përfaqëson shuma monetare të bllokuara deri në përfundimin e një veprimi ose mbarimin e veprimit të një rreziku.

Llogaritë e garancisë përfaqësojnë shuma të depozituara nga ose në “Bankë” për të garantuar veprimet me bankën, institucionin e kreditit ose institucionin financiar. Garancia e cila nuk nënkupton një transferim paraje (garanci të nënshkruar) regjistrohet jashtë bilancit.

1.2.9. LLOGARITË E PAKTHYERA NË AFAT DHE TË DYSHIMTA

Kur një këst nuk është paguar pjesërisht ose tërësisht, shuma e papaguar duhet automatikisht të riklasifikohet në llogarinë e të pakthyerave në afat. Kjo vepron për të gjitha bankat përfshi edhe bankën qendrore (për bankën qendrore, shumat duhet të regjistrohen në llogarinë nr. 1127).

Shumat e pakthyer në afat (për huatë, depozitat ose llogaritë rrjedhëse) nga një bankë, institucion kredie ose një institucion tjetër financiar nuk konsiderohen se përfaqësojnë një rrezik apriori. Për pasojë, nuk duhet regjistruar asnjë fond rezervë për llogaritë e pakthyer në afat. Vetëm kur periudha e kalimit të afatit kalon një masë të caktuar ose nëse një llogari për t'u arkëtuar përfaqëson rrezik për të mos u shlyer kështu që llogaria për t'u arkëtuar riklasifikohet në “llogarinë për t'u arkëtuar në status të dyshimtë”. Pastaj regjistrohet fondi rezervë për amortizim në bazë të mundësisë për moskthimin e fondeve.

Për analogji me kontabilizimin e rrezikut për llogaritë e arkëtueshme me klientët kjo llogari mund të ndahet në bazë të shkallëve të ndryshme të rrezikut si :

- në ndjekje
- nënstandard
- e dyshimtë
- e humbur

Në këtë rast fondi rezervë duhet të llogaritet në bazë të kriterëve të njëjta që përshkruhen në Seksionin 2 (Veprimet me klientelën).

1.2.10. ANGAZHIMET DHE GARANCITË JASHTË BILANCIT

Angazhimet e regjistruara jashtë bilancit përfaqësojnë kontratat (pa transferim parash) të lidhura midis bankave dhe institucioneve të tjera financiare. Kontrata të tilla në shumicën e rasteve kanë të bëjnë me angazhime ose garanci financimi. Ato përfaqësojnë një detyrim për të bërë diçka nga një ose të dyja palët gjatë ose brenda një periudhe kohe të caktuar. Këto angazhime regjistrohen jashtë bilancit kur lind detyrimi.

Në rastin e garancive, ato regjistrohen jashtë bilancit në të njëjtën kohë kur operacionet e bilancit, të cilat ato i garantojnë, regjistrohen në llogaritë e bilancit.

Angazhimet jashtë bilancit zakonisht shpërblehen nga një komision që synon mbulimin e rrezikut të shkaktuar nga banka.

Shuma që duhet regjistruar jashtë bilancit i korrespondojnë shumës së garantuar ose shumës së angazhimit të përcaktuar në kontratë. Në datën e maturimit, regjistrimi stornohet.

Garancia e marrë ose e dhënë në formë pronësie (e llojit të ndryshëm nga paraja) duhet vlerësuar me vlerën e tregut në datën e mbylljes.

Angazhimet e financimit të dhëna ose të marra në valutë duhen vlerësuar me normën e mbylljes.

Angazhimet e dhëna nuk mund dhe nuk duhet të kompensojnë angazhimet e marra.

Kur angazhimet ose garancitë e dhëna përfshijnë një rrezik të mundshëm për bankën për të paguar me qëllim përballimin e detyrimit të saj, duhet krijuar edhe një fond rezervë për të mbuluar rrezikun. Fondi rezervë regjistrohet në anën e detyrimeve të bilancit (llogaria 55).

1.3. RASTE TË VEÇANTA

1.3.1. KREDIA LOMBARD

Kredia Lombard është një hua e garantuar me letra me vlerë.

Kur jepet, huaja kontabilizohet si “hua për bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare”.

Garancia në fjalë regjistrohet si zë jashtë bilancit nën emërtimin “letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose rifinancim”.

Interesat për Kredinë Lombard regjistrohen në përputhje me parimet e përmendura më sipër.

Në datën e maturimit, shlyerja e kredisë zbritet nga kryegjëja dhe zërat jashtë bilancit anulohen si letra me vlerë dhe i kthehen përsëri garantuesit.

1.3.2. KREDITË E DHËNA NGA INSTITUCIONET FINANCIARE NDËRKOMBËTARE OSE BANKAT E HUAJA PËR T’IU DHËNË NJËSIVE TREGTARE

Disa hua jepen nga institucionet financiare ndërkombëtare (p.sh : Banka Botërore) ose një institucion i huaj krediti për institucionet tregtare shqiptare. “Banka” e cila vepron në emër të institucionit merr fondin nga institucioni i huaj i kreditit dhe më pas ia jep huanë një institucioni tregtar të caktuar.

Në këtë rast duhen regjistruar veçmas dy veprime.

1. banka duhet të njohë detyrimin e saj kundrejt institucionit të huaj të kreditit dhe e kontabilizon atë si një “huamarrje financiare jorezidente” (1723). Për këtë hua të marrë do të zbatohen ato parime të kontabilitetit që zbatohen dhe për çdo hua tjetër,

2. banka do të regjistrojë një hua (aktiv) kundrejt klientit dhe do të ndjekë parimet e kontabilitetit në lidhje me huatë dhënë klientëve (2). Nëse huaja bëhet hua me probleme dhe nëse ajo është plotësisht e garantuar nga një palë e tretë (institucioni ndërkombëtar), atëherë huaja nuk duhet të hiqet nga kategoria e huave standarde për në klasat e huave “me rrezik” (nr. 22, 23, 24, 25). Megjithatë, shumat e pakthyera në afat duhet të regjistrohen në llogaritë e pakthyera në afat (nr. 21).

SEKSIONI 2: Veprimet me klientelën

2.1 FUSHA E ZBATIMIT

Veprimet me klientelën përfaqësojnë të gjitha llojet e veprimeve të kryera nga “Banka” me klientët. Këto përfshijnë veprime të tilla si :

Me klientë kuptohen të tretët të cilët nuk janë banka, institucione krediti ose institucione të tjera financiare (shih seksionin 1). Lista e llogarive përcakton dy grupe llogarish për klientët :

Llogaritë në grupet 20 deri në 25 dhe 27:

Këto llogari kanë të bëjnë me 5 llojet kryesore të klientëve :

- Individët
- Njësitë tregtare dhe industriale private
- Njësitë tregtare dhe industriale publike (më shumë se 50% e kapitalit zotërohet nga shteti)
- Punonjësit e bankës
- Të tjera (siç janë organizmat fetarë, organizatat joqeveritare, institucionet ndërkombëtare jofinanciare, ambasadat e huaja, klientët financiarë jodepozitues si fondet e përbashkëta etj.).

Llogaritë e grupit 26:

Llogari të veçanta (grupi 26) përdoren për veprime me qeverinë shqiptare dhe ministritë e saj si dhe administratën tjetër publike shqiptare (siç janë administrata e sigurimeve shoqërore etj....).

Veprimet me klientët përfshijnë :

- Veprimet me para fizike :
- Depozitime dhe tërheqje të parave fizike në llogaritë rrjedhëse;
- Pagesat me çeqe dhe dëftesa të tjera pagese dhe depozitimi në llogaritë rrjedhëse;

- Transferim parash;
 - Veprime krediti :
 - Depozita me afat;
 - Hua dhe paradhënie;
 - paradhënie në para fizike,
 - kredi vepruese (paradhënie në para fizike, letra tregtare të skontuara, llogari për t'u paguar),
 - huatë sezonale, - financimi i tregtisë me jashtë;
 - huatë e investimit, huatë konsumatore, 3
 - huatë hipotekare.
- Veprime angazhimi dhe garancie :
- Angazhime financimi;
 - Angazhime garancie (kolaterali);
 - Garanci.

Llogaritë që i përkasin këtij grupi janë :

BILANCI

- 2.0 HUATË DHE PARADHËNIET STANDARDE PËR KLIENTËT
- 2.1 HUATË DHE PARADHËNIET E PAKTHYERA NË AFAT PËR KLIENTËT
- 2.2 HUATË NË NDJEKJE
- 2.3 HUATË NËNSTANDARD
- 2.4 HUATË E DYSHIMTA
- 2.5 HUATË E HUMBURA
- 2.6 QEVERIA SHQIPTARE DHE ORGANIZATAT PUBLIKE
- 2.7 LLOGARITË RRJEDHËSE TË KLIENTËVE DHE DETYRIMET PËR DEPOZITAT
- 2.8 LLOGARITË E TJERA TË KLIENTËVE
- 2.9 LLOGARI PËR T'U ARKËTUAR NGA KLIENTËT NË STATUS TË DYSHIMTË TË NDRYSHËM NGA HUATË

ZËRAT JASHTË BILANCIT

- 9.0 ANGAZHIME FINANCIMI
- 9.1 GARANCITË
- 9.3 TRANSAKSIONET NË VALUTË
- 9.4 ANGAZHIME TË TJERA

Plus llogaritë kundërparti jashtë bilancit

PASQYRA E TË ARDHURAVE

- 6.0.1.2 SHPENZIME INTERESI QË I PËRKASIN TRANSAKSIONEVE ME KLIENTELËN
- 6.0.3.2 SHPENZIME PËR KOMISIONE PËR TRANSAKSIONET ME KLIENTELËN
- 6.0.3.6 SHPENZIME PËR KOMISIONE PËR SHËRBIMET BANKARE
- 6.5 HUMBJET NGA LLOGARITË PËR T'U ARKËTUAR TË PAKTHYESHME DHE SHPENZIMET PËR FONDET REZERVË
- 7.0.1.2 TË ARDHURA NGA INTERESAT PREJ VEPRIMEVE ME KLIENTELËN
- 7.0.3.2 TË ARDHURA NGA KOMISIONET PREJ VEPRIMEVE ME KLIENTELËN
- 7.0.3.6 TË ARDHURA NGA KOMISIONET PREJ SHËRBIMEVE BANKARE

2.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

2.2.1. HUATË STANDARDE DHËNË KLIENTËVE

Huatë dhënë klientëve duhet gjithmonë të justifikohen nga një kontratë e cila përcakton karakteristika të tilla siç janë shuma, periudha e maturimit, normat, datat, kushtet e shlyerjes, pagesa e interesit, komisionet, etj. Kontabiliteti për kreditë duhet të përfaqësojë kushtet e kontratës.

Angazhimi i kredisë

Kur fondet nuk lëvrohen menjëherë, angazhimi i kredisë duhet të pasqyrohet jashtë bilancit. Shuma e kontraktuar regjistrohet në llogaritë e mëposhtme :

Debi: 9012 Angazhime të dhëna në favor të klientëve

Kredi: 90812 Angazhime të dhëna në llogarinë e palës së tretë

Regjistrimet kontabël stornohen kur fondet lëvrohen dhe në shumat që ato lëvrohen.

Lëvrimi i fondeve

Shuma e regjistruar në aktiv përfaqëson shumën emërore të kontratave.

Huatë mund të klasifikohen në kategori të ndryshme në varësi të cilësisë së rrezikut të kredisë, llojit të klientit, afatit fillestar të huasë ose objektit të saj.

Në fillim të gjitha huatë klasifikohen si standarde (shih më poshtë për klasifikim në lidhje me rrezikun e kredisë) dhe pastaj në varësi të **afatit fillestar** të tyre klasifikohen si më poshtë, **me përjashtim të huave hipotekare të cilat jepen veçmas.**

Afati fillestar

* afatshkurtër

më pak se një vit

*afatmesëm

midis 1 dhe 5 vjet

*afatgjatë

mbi 5 vjet

Atëherë huaja klasifikohet në nënlllogarinë e duhur në varësi të natyrës së klientit;

Natyra e klientit

Grupi i llogarive 21

- individët

- njësi tregtare dhe industriale private

- njësi tregtare dhe industriale publike (më shumë se 50% e kapitalit posedohet nga qeveria)

- punonjës banke

- të tjera (siç janë organizmat fetarë, organizatat joqeveritare, institucionet ndëkombëtare jofinanciare, ambasadat e huaja, klientët financiarë që nuk pranojnë depozita etj.)

Grupi i llogarive 26

- qeveria shqiptare dhe administrata publike

Rezidenca dhe monedha

Përveç këtyre ndarjeve parësore mund të jetë e nevojshme të krijohen nënlllogari për ndarjen e sipërpërmendur për të marrë parasysh të qenit **rezident** ose jorezident të klientit dhe nënlllogari për të ndarë huatë e dhëna në Lekë nga ato në monedha të huaja.

P.sh., një hua afatshkurtër standarde dhënë një individ rezident në **Lekë** do të regjistrohet në llogarinë 201111 si më poshtë :

2

Veprime me klientelën

2.0

Hua standarde

2.0.1

Hua afatshkurtra

2.0.1.1

Individët

2.0.1.1.1

Rezidentë

2.0.1.1.1.1

Në lekë

Shlyerja e huave

Gjatë periudhës së huasë, shlyerjet e kapitalit zbriten nga kryegjëja ose shuma bruto. Garancitë e marra në rast të parapagesave regjistrohen në të ardhurat e veprimtarisë në kohën e parapagimit.

Njohja e të ardhurave

Llogaritja e interesave bazohet në kushtet e kontratës së huasë në lidhje me datën e fillimit dhe të përfundimit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe shumën emërore që do të merret parasysht.

Në bazë të kësaj llogaritjeje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritura por që nuk u ka ardhur afati i pagimit kalohen në llogarinë e të ardhurave dhe njihen si aktiv në llogarinë “interesa të përlllogaritur”.

Komisionet e marra nga huaja regjistrohen si të ardhura (nr. 7032) sapo shërbimi të konsiderohet plotësisht i kryer.

Të ardhura të parapaguara

Kur interesi parapaguhet, shuma emërore mund të tejkalojë shumën e lëvruar nga banka. Në këtë rast, interesi i parapaguar regjistrohet në një llogari të veçantë në pasiv në llogarinë e klientëve të tjerë (numri i llogarisë 286). Interesi i llogaritur për periudhën njihet si e ardhur dhe zbritet nga shuma e interesit të parapaguar.

Huatë standarde të pakthyera në afat

Kur një këst nuk paguhet pjesërisht ose tërësisht dhe nuk parashikohet asnjë rrezik mosshlyerjeje (p.sh., huaja është plotësisht e garantuar), shuma e papaguar (në afat) duhet automatikisht të riklasifikohet në llogarinë e huave standarde të pakthyera në afat.

Huatë e pakthyera në afat, apriori, nuk përfaqësojnë rrezik. Vetëm kur periudha e kalimit të afatit arrin një kohë të caktuar dhe/ose huaja përmban rrezikun e mospagimit, llogaria për t'u arkëtuar klasifikohet në llogartë e ndryshme të “llogarive për t'u arkëtuar me rrezik” (shih seksionin “Shqyrtimi i cilësisë së rrezikut të kredisë”, parag. 2.2.2). Në këtë rast, krijohet fondi rezervë për mbulimin e humbjes bazuar në probabilitetin e moskthimit të fondeve.

2.2.2. SHQYRTIMI I CILËSISË SË RREZIKUT TË KREDISË (HUA NË NDJEKJE, HUA NËNSTANDARD, HUA TË DYSHIMTA, HUA TË HUMBURA)

Praktika aktuale kërkon që rreziku që shoqëron huanë të shqyrtohet të paktën çdo tremujor. Fondet rezervë për kryegjënë e huasë shqyrtohen dhe rillogariten çdo tre muaj. Megjithatë, kjo nuk duhet ta pengojë bankën që të riklasifikojë huatë kur shfaqen probleme në shlyerjen e tyre në përputhje me udhëzimet e përcaktuara më poshtë.

Me qëllim që edhe të përcaktojmë dhe kufizojmë rrezikun e kreditit, bankat duhet të klasifikojnë kreditë e tyre në një nga pesë kategoritë e mëposhtme :

- standarde
- në ndjekje
- nënstandard
- të dyshimta
- të humbura

Klasifikimet e mësipërme do të bëhen duke marrë parasysht forcën dhe aftësinë financiare të huamarrësit për të shlyer borxhin. Rregulli Nr. 1384, më 29 prill 1998, jep një përshkrim të secilit prej këtyre klasifikimeve siç përcaktohet më poshtë :

Hua standarde (përfshi huatë standarde të pakthyera në afat)

Huatë standarde janë huatë të cilat bankat i konsideron se janë :

1. të garantuara mirë, gjendja financiare e huamarrësit është e shëndoshë dhe pagesa parashikohet të jetë në përputhje me afatet e huasë. Në të njëjtën kohë, ka fakte që gjendja financiare e huamarrësit nuk do të ndryshojë;

2. të garantuara plotësisht nga një palë e tretë e cila është në gjendje të përmbushë detyrimet nëse lind nevoja. Kjo është e vërtetë për huatë plotësisht të garantuara nga një institucion ndërkombëtar.

Kur një këst nuk paguhet pjesërisht ose plotësisht dhe nuk parashikohet asnjë rrezik për moskthim (huaja është plotësisht e garantuar), shuma e papaguar duhet automatikisht të riklasifikohet në llogarinë e huave standarde të pakthyera në afat. Huatë e pakthyera në afat, a priori, nuk përfaqësojnë rrezik.

Huatë e rishtrukturuara nuk do të konsiderohen standarde nga bankat duke pezulluar punën e kënaqshme

Hua në ndjekje

Huatë në ndjekje janë huatë të cilat :

1. gjendja financiare e huamarrësit është aktualisht e mjaftueshme por dobësitë potenciale ekzistojnë dhe nëse nuk korrektohen, do të rezultojnë në një dobësim të pozicionit të kreditit të bankës në një datë të

ardhme.

2. Në rastin e huave me këste, kryegjëja dhe interesi janë të pakthyera në afat për 30 - 90 ditë.
3. Në rastin e huave jo me këste (kur huatë nuk shlyhen sipas një plani këstesh), shlyerja nuk kryhet në datën e maturimit dhe e tejkalon atë për 31 - 90 ditë.

Hua nënstandard

Huatë nënstandard janë huatë të cilat përmbushin një nga kushtet e mëposhtme :

1. ato nuk janë të siguruar në mënyrë të mjaftueshme nga vlera e tregut e kolateralit;
2. gjendja financiare e huamarrësit është më pak se e kënaqshme. Në thelb, burimet parësore të shlyerjes janë të pamjaftueshme për të kënaqur borxhin dhe banka duhet të drejtohet tek burimet dytësore për shlyerje;
3. paaftësia për të shlyer borxhin ka rezultuar në nevojë për ta ristrukturuar atë;
4. në rastin e huave me këste, një këst nuk është paguar në afat për 90-180 ditë;
5. në rastin e huave që nuk shlyhen me këste, shlyerja nuk bëhet në datën e maturimit për 31 deri në 90 ditë.

Hua të dyshimta

Mjetet e dyshimta paraqesin të gjitha dobësitë e treguara më sipër për huatë nënstandard dhe një nga kushtet e mëposhtme :

1. një shqyrtim i gjendjes financiare të huamarrësit paraqet një mundësi të dallueshme që huamarrësi nuk do të jetë i aftë të shlyejë plotësisht detyrimin ndaj një huaje ose borxhi tjetër të detyruar nga banka;
2. ekziston një rrezik real për huamarrësin që të deklarohet me paaftësi paguese;
3. në rastin e huave me këste, njëri nga këstet e ka kaluar afatin e kthimit për 180 - 360 ditë;
4. klienti nuk ka paguar huanë në afat për 90 - 180 ditë, në rastin e huave jo me këste;
5. huatë janë ristrukturuar më shumë se dy herë.

Hua të humbura

Mjetet e klasifikuara si të humbura, trajtohen si të pambledhshme dhe vazhdimësia e tyre si mjete bankare nuk është e justifikueshme. Përveç pasjes së karakteristikave të huave të dyshimta, ekzistojnë dhe kushtet e mëposhtme :

1. gjendja financiare e huamarrësit tregon në mënyrë të qartë paaftësi për të përmbushur plotësisht afatet e borxhit ndaj bankës;
2. huamarrësi përfshihet në një proces likuidimi dhe ekziston një rrezik real për disa kreditorë që të mbeten të pakënaqur;
3. në rastin e huave me këste, një nga këstet e ka kaluar afatin e kthimit për më shumë se 360 ditë;
4. klienti nuk ka paguar huanë në afat për 90 - 180 ditë, në rastin e huave jo me këste.

Huatë e klasifikuara si të humbura trajtohen të pambledhshme dhe me kaq pak vlerë sa që vazhdimi i mbajtjes së tyre si mjete bankare nuk është i justifikuar. Klasifikimi si të humbura nuk do të thotë që mjeti nuk ka absolutisht vlerë të mbetur ose kthimi. Deri sa të jenë kaluar gjithë procedurat ligjore, kjo hua klasifikohet e humbur.

Riklasifikimi i kategorisë së huasë

Në rastin kur një hua riklasifikohet nga njëra tek një tjetër prej këtyre kategorive, teprica gjithsej e huasë dhe të gjitha shumat që lidhen me të (kryegjëja, interesi i përllogaritur, interesat me pagesë të vonët, penalitetet, komisionet) duhet të kalohen në një kategori të re, cilado qoftë humbja e mundshme dhe edhe nëse një hua e tillë është e siguruar dhe jo thjesht shumë e kërkueshme.

Njohja e të ardhurave

Kur huatë klasifikohen si nënstandarde, të dyshimta ose të humbura, nuk duhet të llogaritet më interes. Si rregull, kjo vlen kur pagesat e kanë kaluar afatin mbi 90 ditë.

Fonde rezervë statistikore për huatë standarde dhe në ndjekje

Fondi rezervë për rrezikun statistikor llogaritet për huatë standarde dhe huatë në ndjekje.

Fondi rezervë duhet të dokumentohet dhe të llogaritet në bazë të statistikave të cilat përcaktojnë shumën e humbjeve të mundshme që do të shkaktohet në popullsinë e këtyre huave e cila në tërësi mund të trajtohet si përfaqësuese e rrezikut.

Krijimi i fondit rezervë statistikor do të përmbushë kushtet e mëposhtme :

- Popullsia e studjuar përfshin një numër të madh elementesh të një natyre të ngjashme vlerësimi i rrezikut të të cilave rast pas rasti do të ishte i kushtueshëm.
- Mendohet se arsyet për të pësuar humbje të mundshme janë homogjene për popullsinë e studiuar.
- Dihen arsyet për humbjet dhe humbja e mundshme është vlerësuar duke u bazuar në studimin e të dhënave historike të vëzhguara me të vërtetë dhe të azhuruara shpesh.
- Asnjë element i popullsisë nuk do të çonte në një humbje të konsiderueshme në lidhje me popullsinë në tërësi ose rezultatet e njësishë.
- Fondi rezervë për humbjet statistikore regjistrohet në bilanc në grupin e fondeve rezervë të paraqitura në anën e detyrimeve (5513).

Fondi rezervë statistikor regjistrohet në bilanc në llogarinë e fondeve rezervë të paraqitura në anën e detyrimeve (5513)

Fondet rezervë për humbjet nga huatë kërkohen me qëllim që të mbahet një gjendje minimale e rezervës me një shumë të barabartë me :

- Huatë standarde (përfshi huatë e pakthyer në afat) : 1%
- Huatë në ndjekje : 5%

Fondi rezervë minimal i përcaktuar më sipër llogaritet si për kryegjënë dhe për interesin e përlllogaritur.

Fonde rezervë për amortizim të huave nënstandard, të dyshimta dhe të humbura

Fonde rezervë për amortizimin kontabilizohen çdo herë që banka sheh se ka rrezik lidhur me arkëtimin tërësor ose pjesor të një huaje. Norma e përcaktuar për fondin rezervë do të mbulojë të gjitha humbjet e identifikuar potenciale aktuale dhe të ardhme. Ajo bazohet në vlerësimin e rrezikut, historinë e kredisë së klientit, gjendjen e tij financiare aktuale dhe të parashikuar, vlerën dhe mundësinë për të vënë dorë mbi garancinë dhe kolateralin dhe çdo fakt tjetër që mund të merret në konsideratë në vlerësimin e rrezikut të mospagimit.

Vlerësimi i nivelit të mjaftueshëm të nevojshëm të fondeve rezervë duhet të kryhet në çdo datë mbylljeje.

Kryegjëja

Fondet rezervë për kryegjënë për mbulimin e humbjeve nga huatë kërkohen me qëllim që të mbahet një gjendje minimale e rezervës. Fondet rezervë në bazë të rregulloreve të Bankës së Shqipërisë llogariten sipas normave minimale të mëposhtme

- Huatë nënstandard : 20%
- Huatë e dyshimta : 50%
- Huatë e humbura : 100%

Interesi i përlllogaritur

Për interesat e përlllogaritur të huave nënstandard, të dyshimta dhe të humbura, duhet të krijohet fond rezervë në masën 100%.

Siç u përmend më sipër, kur huatë klasifikohen nënstandard, të dyshimta dhe të humbura, nuk duhet të llogaritet më interesi. Ky rregull zbatohet kur pagesat kanë kaluar 90 ditë.

Fondet rezervë kontabilizohen si zhvlerësim i mjeteve (në bilanc) kundrejt llogarisë së humbjes në pasqyrën e fitimeve dhe të humbjeve. Në rast shlyerjeje ose kur fshihet nga bilanci, ky veprim stornohet.

BILANCI

- 2381 Fond rezervë për amortizimin e huave nënstandard - kryegjëja
- 2382 Fond rezervë për amortizimin e huave nënstandard - interesi
- 2481 Fond rezervë për amortizimin e huave të dyshimta - kryegjëja
- 2482 Fond rezervë për amortizimin e huave të dyshimta - interesi
- 2581 Fond rezervë për amortizimin e huave të humbura - kryegjëja
- 2582 Fond rezervë për amortizimin e huave të humbura – interesi

FITIMI DHE HUMBJA

- 6523 Shpenzimet për amortizimin e huave nënstandard
- 6524 Shpenzimet për amortizimin e huave të dyshimta
- 6525 Shpenzimet për amortizimin e huave të humbura
- 7523 Stornim (transferim) i fondit rezervë për amortizimin e huave nënstandard
- 7524 Stornim (transferim) i fondit rezervë për amortizimin e huave të dyshimta
- 7525 Stornim (transferim) i fondit rezervë për amortizimin e huave të humbura

Huatë e humbura

Nëse shlyerja përfaqëson pagesën e fundit për huanë (ose një grup huash) dhe nëse janë ezauruar të

gjitha procedurat ligjore, llogaritë e kryegjësë, interesit dhe fondit rezervë mbylleen. Të gjitha fondet rezervë të regjistruara për këto shuma do të stornohen.

Huaja do të fshihet duke debituar llogaritë :

- 656.. Humbje nga llogaritë për t'u arkëtuar të pambledhshme.

Fondet rezervë debitohe duke kredituar llogaritë :

- 75.. Transferim nga fondet rezervë.

Nëse huatë e humbura rifinancohen ose garantohen nga institucione ndërkombëtare, të ardhurat që vijnë nga shlyerja që bën institucioni ndërkombëtar duhen kredituar në llogarinë 762 "Të ardhura nga shlyerja e huave të humbura prej palëve të treta".

Nëse nuk janë ezauruar të gjitha procedurat ligjore, huaja klasifikohet tek huatë e humbura dhe për të krijohet fond rezervë në masën 100%.

Shlyerja e huave për të cilat është regjistruar fondi rezervë

Shlyerjet e huave për të cilat janë regjistruar fonde rezervë së pari shkojnë për shlyerjen e tepricës së interesit dhe pastaj të kryegjësë. Të gjitha fondet rezervë për këto shuma do të stornohen kundrejt pasqyrës së fitimeve dhe humbjeve.

Shlyerja e huave të regjistruara si hua të humbura

Shlyerjet e huave të cilat janë konsideruar si të humbura, dhe për pasojë janë fshirë nga bilanci, regjistrohen në llogarinë :

- 761 Shlyerja e huave të regjistruara si hua të humbura

2.2.3. LLOGARITË RRJEDHËSE

Llogaritë rrjedhëse të klientëve regjistrojnë depozitimet dhe tërheqjet, çeqet e mbledhura ose të lëshuara, transfertat e marra ose të bëra dhe të gjitha transaksionet në para të kryera me çdo mjet në përfitim të klientit dhe në ngarkim të tij. Gjendja e llogarisë rrjedhëse është e disponueshme ose e prekshme brenda 24 orëve nëse në kontratë nuk është parashikuar ndryshe.

Kur për llogaritë rrjedhëse paguhet interes, llogaritja e interesit bazohet në kushtet e kontratës në lidhje me datën e fillimit dhe të përfundimit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe shumën emërore që do të merret parasysht. Llogaritja e interesave për llogaritë rrjedhëse për të cilat paguhet interes zakonisht bazohet në gjendjen ditore mbi të cilën zbatohet norma e ndryshueshme pa afat (gjatë natës) në shitje.

Në bazë të kësaj llogaritjeje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat regjistrohen në pasqyrën e të ardhurave.

Nëse interesat nuk llogariten çdo ditë dhe nuk kalohen drejtpërdrejt në llogarinë rrjedhëse, interesat e përlllogaritur kontabilizohen në llogarinë korresponduese "interes i përlllogaritur".

Në mungesë të ligjit, kërkesave rregullatore, kontratës, marrëveshjes ose praktikës së zakonshme bankare, asnjë e ardhur nga interesat nuk duhet të njihet si e tillë deri sa të mos jetë paguar. Megjithatë, në këto rrethana, shpenzimet për interesa mund të konsiderohen si të tilla nëse janë më të mëdha mundësitë që ato do t'i paguhen të tretëve.

Për çdo klient duhet përcaktuar një kufi në lidhje me tepricën maksimale të autorizuar debitore të klientit. Ky kufi duhet të ndjekë të njëjtën procedurë si autorizimi i një kredie.

2.2.4. DEPOZITAT NGA KLIENTËT

Depozitat përfaqësojnë shumat e depozituara në "Bankë" nga klienti me një datë shlyerjeje dhe një normë interesi të pranuar.

Depozitat kontabilizohen në datën fillestare të tyre si detyrim. Në datën e maturimit depozitat shlyhen ose (zakonisht nëpërmjet llogarisë rrjedhëse) rinovohen për një tjetër periudhë të pranuar.

Llogaritja e interesit bazohet në kushtet e kontratës së huasë në lidhje me datën e fillimit dhe të përfundimit të llogaritjes së interesit, normën e interesit dhe shumën emërore që do të merret parasysht.

Në bazë të kësaj llogaritjeje, interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritur por që nuk u ka ardhur afati i pagimit kalohen në llogarinë e të ardhurave dhe njihen si aktiv ose detyrim në llogarinë "interesa të përlllogaritur".

Depozitat nuk mund të disponohen ose preken para datës së maturimit nëse në kontratë nuk është parashikuar ndryshe.

2.2.5. QEVERIA SHQIPTARE DHE ORGANIZATAT PUBLIKE

Veprimet me qeverinë shqiptare dhe organizatat publike ndahen si më poshtë:

- qendrore: kjo llogari ka të bëjë me veprimet me qeverinë shqiptare

- rajonale: kjo llogari ka të bëjë me veprimet me autoritetet rajonale

- lokale: kjo llogari ka të bëjë me veprimet me autoritetet lokale

- administrata publike shqiptare: kjo llogari ka të bëjë me veprimet me pjesën tjetër të administratës publike, siç është administrata e sigurimeve shoqërore etj.

Veprimet në lidhje me këta klientë kryhen me llogari rrjedhëse, depozita, hua dhe huamarrje. Rregullat kontabël janë të njëjta si për klientët e tjerë për secilin lloj veprimi duke përfshirë edhe fondet rezervë për amortizimin e huave nëse gjykohet e nevojshme.

2.2.6. LLOGARI TË TJERA TË KLIENTËVE

- Llogaritë për mbulimin e çeqeve.

Llogaritë për mbulimin e çeqeve përdoren për të mbuluar çeqet e lëshuara nga klienti ose banka në favor të përfituesit të përcaktuar nga klienti. Kjo shumë përdoret kundrejt pagesës kur çeku paraqitet për kompensim.

- Llogari garancie.

Llogaritë e garancisë përfaqësojnë shuma të depozituara në “bankë” si garanci e veprimeve të klientit. Garancitë të cilat nuk nënkuptojnë transferim parash (garanci e nënshkruar) regjistrohen jashtë bilancit.

(Shih pjesën 2.2.7)

- Llogari të bllokuara për garanci.

Gjendja e llogarive të bllokuara për garanci përfaqëson shuma të bllokuara momentalisht deri në përfundimin e një veprimi ose të një rreziku. Sasitë që lidhen me to regjistrohen në këtë llogari.

Llogaritë e mbulimit të letër kredive.

Llogaritë e mbulimit të letër kredive përfaqësojnë shuma të bllokuara momentalisht deri në përfundimin e veprimit midis klientit dhe furnitorit të tij. Kjo shumë përdoret për t'i shlyer “Bankës” shumën që është paguar nëpërmjet letër kredisë për bankën korresponduese ku furnitori është klient.

2.2.7. ANGAZHIMET JASHTË BILANCIT

Angazhimet e regjistruara jashtë bilancit pasqyrojnë kontrata (pa transferim parash) të përfunduara midis bankës dhe institucioneve të tjera financiare. Kontrata të tilla në pjesën më të madhe kanë të bëjnë me angazhimet ose garancinë e financimit. Ato përfaqësojnë një detyrim për të bërë diçka nga një ose të dyja palët gjatë ose brenda një periudhe kohe të dhënë. Këto angazhime regjistrohen kur krijohet detyrimi.

Për angazhimet jashtë bilancit zakonisht paguhet një komision që synon mbulimin e rrezikut të shkaktuar nga banka.

Shuma që do të regjistrohet jashtë bilancit i korrespondon shumës së garancisë ose shumës së angazhimit të shprehur në kontratë. Në datën e maturimit, regjistrimi stornohet.

Garancia e marrë ose e dhënë në formë prone (përveç parave fizike) duhet të vlerësohet me vlerën reale në datën e mbylljes.

Angazhimet e dhëna nuk mund dhe nuk duhet të kompensohen me angazhimet e marra.

Kur angazhimet ose garancitë e dhëna paraqesin një rrezik të mundshëm për bankën për të paguar me qëllim që të përmbushë detyrimin, për mbulimin e rrezikut duhet regjistruar fondi rezervë. Ky fond regjistrohet në pasiv të bilancit (llogaria 55).

Angazhimet e dyshimta jashtë bilancit

Angazhimet e marra nga klientët, të regjistruara jashtë bilancit, gjykohen si të dyshimta kur duket se ka pak të ngjarë që ato të arkëtohen.

2.3. RASTE TË VEÇANTA

2.3.1. HUATË E RIFINANCUARA NGA NJË INSTITUCION NDËRKOMBËTAR OSE MINISTRITË

Huatë dhënë klientëve të rifinancuara nga një organizatë ndërkombëtare (siç janë Komuniteti Europian ose Banka Botërore) ose nga qeveria shqiptare përfshijnë dy veprime : huanë dhënë klientit dhe huamarrjen nga organizata ndërkombëtare ose nga qeveria shqiptare. Regjistrimet kontabile janë si më poshtë:

- kredia për klientin regjistrohet si kredi e rregullt

- detyrimi regjistrohet në llogaritë 1723 ose 1713 kur jepet nga institucionet financiare, ose në llogaritë 26 kur jepet nga qeveria shqiptare.

Nëse huaja e dhënë nuk shlyhet nga klienti, banka duhet ta konsiderojë huanë si standarde meqenëse ajo është e garantuar plotësisht prej institucionit ndërkombëtar ose qeverisë shqiptare. Megjithatë, shumat e pakthyera në afat duhet të regjistrohen si hua standarte të pakthyera në afat (21). Kjo vlen vetëm nëse banka është e sigurt që huaja është plotësisht e garantuar.

Nëse institucioni ndërkombëtar ose qeveria shqiptare pranon të garantojë humbjen nga huaja e pakthyeshme duke anuluar një pjesë të huamarrjes të kredituar në anën e detyrimeve të bilancit të bankës, regjistrimet kontabël duhet të paraqesin :

- regjistrimin e huasë së humbur si një “humbje nga huatë e pakthyeshme” (llogaria 656) : Debitohet llogaria 656, kreditohet llogaria 2# (huaja);

- regjistrimin e të ardhurave të jashtëzakonshme “të ardhura nga shlyerja e huave të humbura nga një palë e tretë” (llogaria 762) : debitohet llogaria 2# (huamarrja), kreditohet llogaria 762.

2.3.2. HUATË E GARANTUARA NGA INSTITUCIONET NDËRKOMBËTARE

Garancitë mund të marrin formën e një mbulimi të përgjithshëm (makro) ose të pjesshëm (mikro).

- Mbulimi i përgjithshëm (makro).

Nëse garancia është në formën e një mbulimi të përgjithshëm, banka mund ta

përdorë këtë garanci për të financuar angazhimet afatshkurtra. Ajo e regjistron garancinë jashtë bilancit vetëm kur veprimi (veprimet) që ajo garanton regjistrohen në bilanc. Regjistrimet kontabël janë :

- Debitimi i llogarisë 9082
- Kreditimi i llogarisë 902.

Garancia regjistrohet në tërësinë e vet edhe nëse veprimet e garantuara i përkasin shumave inferiore kundrejt vetë garancisë.

- Mbulim i pjesshëm (mikro).

Nëse garancia merr formën e një garancie të pjesshme, ajo regjistrohet jashtë bilancit kur veprimet që ajo garanton regjistrohen në bilanc. Regjistrimet kontabël janë të ngjashme me ato të treguara më sipër. Megjithatë, çdo veprim huaje duhet të harmonizohet drejtpërdrejt me një pjesë të garancisë për të njëjtën shumë.

Nëse institucioni ndërkombëtar pranon të garantojë humbjen për huatë e pakthyeshme duke i paguar bankës shumën e detyrimit të klientit, regjistrimet kontabël përfshijnë:

- regjistrimin e huasë së humbur si “humbje nga huatë e pakthyeshme” (llogaria 656) : Debitohet llogaria 656, kreditohet llogaria 2 ... (huaja)
- regjistrimin e mbulimit të huasë së humbur nga institucioni ndërkombëtar si e ardhur e jashtëzakonshme “të ardhura nga shlyerja e huave të humbura prej të tretëve” (llogaria 762) : debitohet llogaria 1# (arka ose llogaria korente”, kreditohet llogaria 762.

2.3.3. KREDI ME LLOGARI TË ZBULUAR

Bankat mund të regjistrojnë një kufi kredi për huanë dhënë në llogari të zbuluar. Regjistrimi do të bëhet në formën e një angazhimi jashtë bilancit në kohën kur miratohet. Angazhimi duhet të korrektohet sa herë që përdoret kredia dhe/ose rimbursohet ajo në përputhje me veprimet të cilat janë regjistruar në bilanc. Në mbyllje, regjistrimet në angazhimin jashtë bilancit duhet të stornohen për të anuluar autorizimin e kredisë.

2.3.4. RISTRUKTURIMI DHE RISKADENCIMI I BORXHEVE

Huatë mund të jenë objekt i një ristrukturimi ose riskadencimi. Kushtet (shuma, norma e interesit, periudha e maturimit, ...) pësojnë një ose disa ndryshime nisur nga vështirësitë financiare me të cilat është ballafaquar debitori. Modifikime të tilla janë rezultat ose i vendimit të gjyqit ose i shlyerjes së kontratës së re.

Një veprim i tillë duhet regjistruar si më poshtë :

1. Banka do të fshijë (anulojë) huanë e mëparshme të konsideruar si me rrezik dhe do të përcaktojë huanë e re. Në përputhje me rregullin nr.7/3, datë 26.02.1997, huatë e ristrukturuara nuk do të trajtohen si hua standarde nga ana e bankave duke e pezulluar gjendjen e kënaqshme. Kur ndryshimet përfshijnë uljen e shumës së detyrimit, humbjet e shkaktuara nga kryegjëja dhe interesat kalohen menjëherë në pasqyrën e të ardhurave si hua të humbura.

2. Fondet rezervë duhet të shqyrtohen në përputhje me rrezikun e ri që i bashkëngjitet ristrukturimit.

Kur ristrukturimi synon vetëm modifikimin normës së interesit, interesi regjistrohet në pasqyrën e të ardhurave në përputhje me kushtet e reja.

2.3.5. DEPOZITIMI I NJË ÇEKU NË VALUTË NË FAVOR TË NJË KLIENTI

Çeqet në valutë duhet të kontabilizohen në të njëjtën mënyrë si çeqet në monedhën e vendit me dallimin që regjistrimet do të bëhen në ditarët në valutë.

2.3.6. LETËR KREDIA

Në kontekstin e veprimeve të eksport-importit, banka mund të luajë rolin e bankës së importuesit ose bankës së eksportuesit. Veprimet që bëhen ndërmjet dy bankave janë si më poshtë :

A) Nëse banka shqiptare është banka e importuesit :

Hapi 1.Nënshkruhet kontrata e import-eksportit ndërmjet 4 palëve : eksportuesit, importuesit dhe dy bankave. Banka e importuesit bllokoi llogarinë e paguar nga klienti duke :

- Debituar llogarinë rrjedhëse të klientit, 27
- Kredituar llogarinë për mbulimin e letër kredive, 284

Hapi 2. Midis dy bankave është pranuar që banka e eksportuesit do të bllokojë shumën që do të paguhet nga banka e importuesit. Regjistrimet në këtë rast janë :

- Kreditohet llogaria rrjedhëse e bankës, 13
- Debitohet llogaria e garancisë paguar bankës, 1812

Hapi 3. Kur banka e importuesit bën të vlefshme dokumentet e eksportuesit të marra prej bankës së tij dhe në datën kur duhet të bëhen pagimet, regjistrimet janë :

- Debitohet llogaria e mbulimit të letër kredive, 284
- Kreditohet llogaria e garancisë paguar bankave.

B) Nëse banka shqiptare është banka e eksportuesit :

Hapi 1.Nënshkruhet kontrata e import-eksportit ndërmjet 4 palëve : eksportuesit, importuesit dhe dy bankave. Nuk bëhet asnjë regjistrim.

Hapi 2. Midis dy bankave është pranuar që banka e eksportuesit do të bllokojë shumën që do të paguhet nga banka e importuesit. Regjistrimet në këtë rast janë :

- Kreditohet llogaria rrjedhëse e bankës, 13
- Debitohet llogaria e garancisë marrë bankës, 1823

Hapi 3. Kur banka e importuesit bën të vlefshme dokumentet e eksportuesit të marra prej bankës së tij dhe në datën kur duhet të bëhen pagimet, regjistrimet janë :

- Debitohet llogaria e mbulimit të letër kredive marrë nga banka, 1823
- Kreditohet llogaria rrjedhëse e klientit, 26

Nëse në kontratën origjinale të nënshkruar midis katër palëve banka e importuesit nuk angazhohet që të paguajë bankën e eksportuesit, duhet të bëhen regjistrimet jashtë bilancit (angazhimet e dhëna të financimit). Në mënyrë të ngjashme, nëse banka e eksportuesit e angazhon veten drejt klientit (eksportuesit) për ta paguar atë sipas të gjitha kushteve dhe për të siguruar fondet e marra, duhet të bëhen regjistrimet jashtë bilancit (garancitë e dhëna).

SEKSIONI 3: Veprimet me letra me vlerë

3.1 FUSHA E ZBATIMIT

Për qëllime të paraqitjes kontabël do të konsiderojmë letra me vlerë sa më poshtë :

- aksionet e emetuara në Shqipëri dhe vende të tjera;
- bonot e thesarit të emetuara në Shqipëri dhe vende të tjera;
- instrumente të tregut ndërbankar, në veçanti dëftesa premtimi të negociueshme, çertifikata ndërbankare dhe instrumente të të njëjtit lloj të emetuara në vende të tjera;
- dhe, në përgjithësi, të gjitha të drejtat e përfaqësuara nga një letër me vlerë e negociueshme në treg.

Ka dy lloje letrash me vlerë :

- letra me vlerë me të ardhura të pandryshueshme
- letra me vlerë me të ardhura të ndryshueshme

Letrat me vlerë me të ardhura të pandryshueshme:

Letrat me vlerë me të ardhura të pandryshueshme janë letra me vlerë me normë të pandryshueshme ose të ndryshueshme, kur ndryshimi mbizotëron në kohën e emetimit varet nga një parametër i përcaktuar duke iu referuar normave në fuqi, në data të caktuara ose për periudha të caktuara, në një treg të specifik (siç janë obligacionet me normë të pandryshueshme, obligacionet me normë të ndryshueshme, obligacionet e konvertueshme etj.).

Letrat me vlerë me të ardhura të ndryshueshme :

Letrat me vlerë me të ardhura të ndryshueshme janë të gjitha letrat me vlerë të ndryshme nga letrat me vlerë me të ardhura të pandryshueshme (siç janë aksionet të cilat i japin të drejta të përfuturit të dividendit i cili është i ndryshueshëm etj.)

Kur letrat me vlerë japin të drejtë edhe në kapitalin e një ndërmarrjeje duke krijuar një lidhje për një kohë të gjatë me ndërmarrjen dhe duke synuar që të kontribuojnë në aktivitetet e institucionit, letrat me vlerë do të regjistroheshin në llogaritë e mjeteve të qëndrueshme si filiale ose interesa pjesëmarrës (shih seksionin 4).

Grupi përkatës i llogarive është :

BILANCI

- 1.2 Bono thesari dhe bono të tjera të përshtatshme për rifinancim nga banka qendrore
- 3.1 LETRA ME VLERË ME TË ARDHURA FIKSE
- 3.2 LETRA ME VLERË ME TË ARDHURA TË NDRYSHUESHME
- 3.3 BORXHE QË PËRFAQËSOHEN NGA LETRA ME VLERË
- 3.4 LETRA ME VLERË TË BLERA DHE TË SHITURA SIPAS MARRËVESHJES SË RIBLERJES

JASHTË BILANCIT

9.2 ANGAZHIMET NË LETRAT ME VLERË

- 9.2.1 Letra me vlerë për t'u dhënë
- 9.2.2 Letra me vlerë për t'u marrë
- 9.2.3 Letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose një rifinancim
- 9.2.4 Letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose një rifinancim
- 9.2.5 Letra me vlerë të marra hua

- 9.2.6 Letra me vlerë të dhëna hua
 9.2.8 ANGAZHIME NË LLOGARINË KUNDËRPARTI TË LETRAVE ME VLERË

PASQYRA E TË ARDHURAVE

- 6.0.1.3 Shpenzime për interesa nga borxhet e përfaqësuara prej letrave me vlerë
 6.0.1.4 Shpenzime për interesa nga borxhet e varura
 6.0.1.5 Shpenzime për interesa nga letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes
- 6.0.2 SHPENZIME DHE HUMBJE NGA VEPRIMET ME LETRAT ME VLERË DHE VEPRIMET E TJERA FINANCIARE
- 6.0.2.1 Humbje nga bonot e thesarit dhe bonot e tjera të përshtatshme për rifinancim me bankën qendrore
 6.0.2.2 Humbje nga veprimet me letrat e tjera me vlerë
 6.0.2.7 Shpenzime të tjera për veprimet financiare
 6.0.3.3 Shpenzime për komisione nga borxhet e përfaqësuara nga letrat me vlerë
 6.0.3.4 Shpenzime për komisione nga borxhet e varura
 6.0.3.5 Shpenzime për komisione nga letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes
- 7.0.1.5 Të ardhura nga interesat për letrat me vlerë të blera sipas marrëveshjeve të riblerjes
- 7.0.2 TË ARDHURA NGA VEPRIMET ME LETRAT ME VLERË DHE VEPRIME TË TJERA FINANCIARE.
- 7.0.2.1 TË ARDHURA NGA BONOT E THESARIT
- 7.0.2.1 1 Të ardhura nga letrat me vlerë të tregtueshme
 7.0.2.1 2 Të ardhura nga letrat me vlerë të vendosjes
 7.0.2.1 3 Të ardhura nga letrat me vlerë të investimit
- 7.0.2.2 TË ARDHURA NGA VEPRIMET ME LETRAT E TJERA ME VLERË
- 7.0.2.2 1 Të ardhura nga letrat me vlerë të tregtueshme
 7.0.2.2 2 Të ardhura nga letrat me vlerë të vendosjes
 7.0.2.2 3 Të ardhura nga letrat me vlerë të investimit
- 7.0.2.7 Të ardhura të tjera nga veprimet financiare
 7.0.3.5 Shpenzime për komisione për letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes

3.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

Në bilancin e institucionit në lidhje me kohën e transferimit të pronësisë së letrave me vlerë do të bëhen regjistrimet kontabël të përcaktuara në paragrafët e mëposhtëm.

Në rastin e letrave me vlerë me të ardhura fikse, transferimi i pronësisë mund të mos konsiderohet se është zhvilluar përpara datës së përdorur për përcaktimin e shumës së interesit të përlogaritur por të pamaturuar për shitësin.

Kur data e transferimit të pronësisë është më vonë se sa data e tregtimit, letrat me vlerë , përkohësisht, do të regjistrohen si zëra jashtë bilancit dhe do të vlerësohen në përputhje me kategorinë e letrave me vlerë në fjalë.

Sapo të jenë filluar veprimet me letrat me vlerë, banka do t'i regjistrojë ato në sistemet e informimit kontabël në përputhje me faktin nëse ato janë letra me vlerë të tregtueshme, letra me vlerë të vendosjes ose letra me vlerë të investimit si dhe sipas karakteristikave të tyre.

Çmimi i tregut që i referohet paragrafëve të mëposhtëm do të përcaktohet si më poshtë:

- letrat me vlerë të listuara të përcaktuara në Lekë ose në valuta do të vlerësohen me çmimin më të fundit;
- letrat me vlerë të palistura do të vlerësohen me vlerën e tyre të mundshme të tregtimit.

3.2.1 LETRA ME VLERË TË TREGTUESHME

Letrat me vlerë do të konsiderohen si letra me vlerë të tregtueshme kur ato përftohen ose shiten që në fillim me synim për t'u rishitur ose riblerë për një periudhë afatshkurtër, dhe kur:

- ato janë të negociueshme në një treg, likuiditeti i të cilit mund të konsiderohet si i siguar, në veçanti nga prezenca e institucioneve që dominojnë tregun dhe që sigurojnë kuotime të vazhdueshme çmimi në blerje

dhe shitje me hapësira që janë në harmoni me përdorimin e tregut ose, nëse nuk realizohet kjo, kryhen veprime për shuma të konsiderueshme në letra me vlerë me ndjeshmëri tregtie të ngjashme në të cilën domosdoshmërisht ndikon tregtimi në letrat me vlerë në fjalë;

- çmimet e tregut të letrave me vlerë në fjalë janë gjithë kohës të disponueshme për të tretët dhe mbahen nga banka si evidencë justifikuese kur përpilohen llogaritë.

Banka duhet periodikisht të rishikojë klasifikimin e letrave me vlerë të tregtueshme dhe duhet në çdo rast të veprojë në këtë mënyrë në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave.

Në vijim të këtij rishikimi, ose të paktën pasi ato janë mbajtur për 6 muaj, letrat me vlerë të poseduara do të zhvendosen përgjithmonë nga letrat me vlerë të tregtueshme dhe do të regjistrohen në llogaritë si letra me vlerë të vendosjes ose letra me vlerë të investimit.

Letrat me vlerë të tregtueshme do të regjistrohen në llogaritë për datën e përfuturit dhe me çmimin e tyre të përfuturit përfshi shpenzimet dhe çdo interes të përlllogaritur.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrës, letrat me vlerë do të vlerësohen me çmimin më të fundit të tregut. Shuma e përgjithshme e diferencave që rezultojnë nga ndryshimet e çmimit do të regjistrohet në llogarinë e fitimeve dhe humbjeve dhe regjistrimet kontabël përmbysen në ditën e parë të periudhës së re.

Kur letrat me vlerë riklasifikohen nga letra me vlerë të tregtueshme në letra me vlerë të vendosjes ose letra me vlerë të investimit, do të regjistrohen me çmimin e tregut mbizotërues në datën e transferimit.

3.2.2 LETRA ME VLERË TË VENDOSJES

Letrat me vlerë do të konsiderohen si letra me vlerë të vendosjes kur janë përfutur me synim mbajtjen e tyre për një periudhë prej më shumë se 6 muaj, me përjashtim të atyre letrave me vlerë me të ardhura fikse për të cilat banka synon t'i posedojë deri në datën e maturimit dhe të cilat kënaqin rregullat që kanë të bëjnë me letrat me vlerë të investimit.

Letrat me vlerë të vendosjes, gjithashtu do të përfshijnë letra me vlerë të cilat nuk mund të regjistrohen as si letra me vlerë të tregutit as si letra me vlerë të investimit, në veçanti :

- letra me vlerë të regjistruara më parë si letra me vlerë të tregtueshme dhe të transferuara si letra me vlerë të vendosjes;

- letra me vlerë të përfutura me synim rishitjen e tyre brenda një periudhe prej më pak se 6 muaj, por të riklasifikuara si të vendosjes për t'u shitur për shkak të mungesës së tregut likuid dhe të përhershëm për këto letra me vlerë;

- letra me vlerë me të ardhura fikse të përfutura me synim që të mbahen deri në maturim por për të cilat institucioni nuk ka burime financimi ose mbrojtjeje të specifikuar në pjesën që lidhet me letrat me vlerë të investimeve.

Letrat me vlerë të mbajtura për shitje do të regjistrohen për datën e përfuturit dhe me çmimin e tyre të përfuturit përjashtuar shpenzimet. Nëse ato ishin regjistruar më parë si letra me vlerë të tregtueshme, ato do të regjistrohen me çmimin e tregut që mbizotëron në datën e transferimit. Bankat do të paraqesin veçmas, nëse është e mundur, në llogaritë e dhëna në anekset çdo interes të përlllogaritur të regjistruar kur përftohen letrat me vlerë.

Kur çmimi i përfuturit për letrat me vlerë me të ardhura fikse ndryshon nga çmimi i shitjes, banka mund të zgjedhë ose amortizimin e diferencës ose ta regjistrojë atë si të ardhur, nëse është e përshtatshme, përgjatë periudhës që mbetet për letrat me vlerë. Kur zgjidhet një metodë asaj duhet t'i përmbahemi përgjithmonë dhe duhet të zbatohet për të gjitha letrat me vlerë me të ardhura fikse të vendosjes. Regjistrimi kontabël i detajuar jepet në librin e ushtrimit.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave, do të krijohen fonde rezervë, sipas grupeve homogjene të letrave me vlerë të të njëjtit lloj, kundrejt humbjeve kapitale të përcaktuara që rezultojnë nga diferenca midis vlerës kontabël, të rregulluar nëse është e nevojshme me amortizimin dhe kthimin e diferencave, siç autorizohet në paragrafin paraardhës, dhe çmimit të tregut për letrat me vlerë; në lidhje me kategoritë e tjera të letrave me vlerë nuk duhet lejuar asnjë kompensim kundrejt fitimeve kapitale të regjistruara. Fitimet kapitale të përcaktuara nuk do të regjistrohen. Me qëllim që të konsiderohen si të të njëjtit lloj, letrat me vlerë me të ardhura fikse duhet të kenë karakteristika homogjene në lidhje me ndjeshmërinë tyre ndaj ndryshimeve të normës së interesit dhe në lidhje me cilësinë e emetuesit, dhe letrat me vlerë me të ardhura të ndryshueshme të sigurojnë të drejta të njëjta.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave, institucionet do të përdorin nënlllogari me qëllim që të regjistrohet interesi që është përlllogaritur qysh nga përfuturi i letrave me vlerë me të ardhura fikse.

3.2.3 LETRA ME VLERË TË INVESTIMIT

Letrat me vlerë me të ardhura fikse me një çmim shitjeje fiks do të konsiderohen si letra me vlerë të investimit kur ato përftohen me synim mbajtjen e tyre për një periudhë afatgjatë, në parim deri në maturitet.

Bankat të cilat regjistrojnë letrat me vlerë si letra me vlerë të investimit duhet të kenë burime të mjaftueshme për t'i siguruar ato:

- ose faktikisht për të poseduar letrën me vlerë për një periudhë afatgjatë, në veçanti duke siguruar fonde që në total harmonizohen dhe cilësohen për financimin e këtyre letrave me vlerë;

- ose për të mbrojtur vetveten në të gjitha kohët kundrejt rënies së vlerës së letrave me vlerë për shkak të ndryshimeve në normën e interesit me anë të transaksioneve me mjetet mbrojtëse që marrin formën e blerjeve ose shitjeve të kontratave të ardhme financiare për normat e interesit.

Në këtë rast, karakteristikat e veprimeve shoqëruese do të jenë homogjene në lidhje me ndjeshmërinë e tyre ndaj ndryshimeve të normës së interesit. Nëse veprimi mbrojtës është kryer me mjetet e instrumenteve të tregut në të cilin banka është likuide jo në mënyrë të mjaftueshme, pozicioni financiar i bankës duhet të jetë i tillë që të sigurohet se kjo pamjaftueshmëri do të kapërcehet. Këto kushte do të zbatohen për transaksionet mbrojtëse të kryera me anë të mjeteve të tilla si kontratat e ardhme financiare të tregtuara në tregjet e organizuara ose tregjet nëpërmjet banakut dhe për transaksionet mbrojtëse të kryera me anë të mjeteve të tilla siç janë kontratat e shkëmbimeve të normave të interesit.

Nëse banka nuk i ka burimet e përcaktuara më sipër për financim ose mbrojtje, letrat me vlerë do të regjistrohen si letra me vlerë të vendosjes.

Letrat me vlerë të investimit do të regjistrohen në datën e përfuturit dhe me çmimin e përfuturit, përjashtoj shpenzimet. Nëse ato ishin regjistruar më parë si letra me vlerë të tregtueshme ose të vendosjes, atëherë ato do të regjistrohen me çmimin e tregut që mbizotëron ditën e transferimit.

Kur çmimi i përfuturit të letrave me vlerë me të ardhura fikse është më i lartë se sa çmimi i realizimit, diferenca do të amortizohet gjatë periudhës që mbetet për letrat me vlerë. Kur çmimi i përfuturit i letrave me vlerë me të ardhura të pandryshueshme është më i ulët se sa çmimi i realizimit, diferenca do të regjistrohet si e ardhur gjatë periudhës që mbetet për letrat me vlerë.

Në datën e mbylljes së pasqyrave financiare, nuk duhet bërë asnjë shpenzim për fond rezervë kundrejt humbjeve kapitale të përcaktuara që krijohen nga diferenca midis vlerës kontabël, të rregulluar për amortizimin dhe regjistrimin e diferencave të specifikuar më sipër, dhe çmimit të tregut të letrave me vlerë me të ardhura fikse, nëse nuk ka gjasa që banka të mos i mbajë këto letra me vlerë deri në maturitet për shkak të rrethanave të reja ose nëse ekziston rreziku i mosplotësimit të detyrimit nga emetuesi i letrave me vlerë; nëse vërehet ky rast, do të regjistrohet fondi rezervë në llogarinë 3138. Fitimet kapitale të përcaktuara nuk do të regjistrohen në llogari.

Në çdo ditë kontabël të hartimit të pasqyrave banka do të përdorë nënllogaritet për të regjistruar tek të ardhurat interesat e përlllogarit midis pagesës të datës së fundit të interesit dhe datës së mbylljes.

3.3. RASTE TË VEÇANTA

3.3.1.VEPRIMET ME LETRAT ME VLERË: SHITJET, HUADHËNIET, HUAMARRJET, MARRËVESHJET E RIBLERJES, MUNDËSITË E RIBLERJES DHE ANGAZHIME TË TJERA

Letrat me vlerë të përfshira në portofolin e letrave me vlerë të bankës mund të kenë zanafillën nga ose mund të transferohen në një bankë ose institucion krediti tjetër si rezultat i veprimeve të mëposhtme :

- një shitje ose blerje me marrëveshje riblerje
- një shitje ose blerje pa të drejtë kërkimi
- një shitje ose blerje me të drejtë kërkimi
- një shitje ose blerje me një mundësi riblerje
- një huadhënie ose huamarrje letrash me vlerë
- letra me vlerë të dhëna ose të marra si një garanci për një kredi të një financimi

Paragrafët e mëposhtëm trajtojnë parimet e kontabilitetit dhe rregullat e zbatueshme për secilin nga këto veprime.

Shitja dhe blerja me një marrëveshje riblerje (“Repo”)

Disa kontrata shitjesh mund të sigurojnë që shitësi të angazhojë veten për të riblerë letrën me vlerë me një çmim të përcaktuar (specifikuar) dhe në një datë të specifikuar ose brenda një periudhe të specifikuar. Kjo lloj kontrate është përdorur zakonisht nga shitësi për të fituar fondet në këmbim të aktiveve gjatë një periudhe të shkurtër kohe duke siguruar që shitësi ka si synim rifitimin e pronësisë mbi mjetin (aktivin). Zakonisht blerësi paguan interesa për fondet e marra (njësoj sikur të ishte huamarrje faktike) dhe ruan të drejtat mbi interesat ose të ardhurat që shoqërojnë letrën me vlerë.

Për këto arsye, ky transaksion nuk konsiderohet si një nxjerrje e aktivitet jashtë përdorimit dhe letrat me vlerë, subjekt i kësaj kontrate, mbahen në librat e shitësit në kategorinë e tyre fillestare siç përcaktohet në paragrafët e mëparshëm. Të ardhurat nga shitja regjistrohen si një detyrim në llogarinë “letra me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes” (1215 në rastin e bonove të thesarit, 3421 në rastin e bonove jo të pranueshme për rifinancim me bankën qendrore). Interesi i përlllogaritit llogaritet mbi këtë detyrim sepse ato i detyrohen blerësit. Interesat e përlllogaritit për letrat me vlerë (letër me vlerë me të ardhura fikse) kontabilizohet si edhe çdo letër tjetër me vlerë.

Angazhimi për të riblerë letrën me vlerë regjistrohet në llogarinë jashtë bilancit “letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose rifinancim”.

Blerësi nuk do të regjistrojë letrat me vlerë të blera sipas marrëveshjes së riblerjes në bilancin e tij dhe

do të regjistrojë shumat e paguara si një aktiv në llogarinë 34 “letra me vlerë e shitur sipas marrëveshjes së riblerjes”.

Shitje pa të drejtë kërkimi

Shitja e letrave me vlerë pa të drejtë kërkimi do të konsiderohet si transferim i një aktivi kundrejt pagesës për të cilin blerësi ose shitësi në çdo rrethanë sapo të përfundohet shitja nuk mund të ushtrojë ndonjë të drejtë kërkimi ndaj njëri-tjetrit. Ky është lloji mbizotërues i transaksionit për pjesën më të madhe të tregtimit, investimeve dhe disponueshmërisë për letrat me vlerë për shitje.

Letra me vlerë që është shitur është fshirë nga bilanci datën e transferimit faktik të saj. Diferenca neto midis vlerës kontabël të aktivit të shitur dhe të ardhurave të krijuara nga shitja regjistrohet në pasqyrën e të ardhurave. Fondet rezervë për zhvlerësim, skontot dhe tepicën e interesave të përlllogaritur të blerë në lidhje me aktivin e shitur fshihen nga pasqyra llogarive të fitimeve dhe humbjeve.

Blerësi do të regjistrojë letrat me vlerë në bilancin e tij me shpenzimet e përfuturit siç përshkruhet në paragrafët e mësipërm.

Shitje me të drejtë kërkimi

Një shitje me të drejtë kërkimi mund të konsiderohet si transferim i një aktivi kundrejt pagesës për të cilin blerësi mund të ushtrojë të drejtën e kërkimit kundrejt shitësit në rrethana të caktuara të dhëna në kontratën e shitjes. Trajtimi i zbatueshëm kontabël është i njëjtë me atë të përshkruar në paragrafët e mëparshëm. Përveç kësaj, shitësi duhet të regjistrojë angazhimin e tij për blerësin dhe blerësi duhet të regjistrojë angazhimin e marrë nga shitësi në llogarinë jashtë bilancit si “angazhime të tjera të marra ose të dhëna”. Për të specifikuar këtë lloj veprimi mund të jetë e përshtatshme që në grupin e llogarive “angazhime të tjera” të krijohen nënlligari.

Ky angazhim mund të bëhet, p.sh., garanci e dhënë nga shitësi për blerësin kundrejt rrezikut të mos shlyerjes së detyrimeve nga emetuesi i letrave me vlerë.

Në datën e mbylljes, shitësi do të vlerësojë rrezikun që ekziston që garancia e tij të ekzekutohet dhe për këtë mund të regjistrohet një “fond rezervë për humbjet e mundshme në lidhje me angazhimin e dhënë”. Blerësi do të vlerësojë rrezikun e mospërbushjes së detyrimit nga emetuesi dhe mund të zhvlerësojë letrat me vlerë në përputhje me këtë pasi të marrë në konsideratë garancinë e marrë dhe mundësinë për të realizuar këtë garanci.

Shitja me një mundësi riblerjeje

Disa kontrata i sigurojnë shitësit një mundësi riblerjeje të letrave me vlerë në një datë të caktuar ose brenda një periudhe të caktuar dhe me një çmim të caktuar.

Mund të jetë një praktikë profesionale që këto mundësi të ushtrohen gjithmonë. Në këtë rast trajtimi kontabël që do të zbatohet është “shitje me marrëveshje riblerjeje” i përshkruar si më sipër. Përveç kësaj shitësi duhet të vlerësojë vlerën e tregut të letrave me vlerë të shitura dhe regjistron një fond rezervë për të marrë parasysh diferencën midis vlerës së tregut të letrave me vlerë dhe marrëveshjen lidhur me çmimin e blerjes.

Nëse një praktikë e tillë nuk ekziston ose nëse ka rrezik që kjo mundësi të mos ushtrohet, trajtimi kontabël do të jetë i ngjashëm me atë të zbatuar për një shitje (letrat me vlerë janë fshirë nga bilanci dhe fitimi ose humbja kontabilizohet në pasqyrën e të ardhurave). Angazhimi i marrë nga blerësi do të regjistrohet jashtë bilancit tek “angazhimet e tjera”. Blerësi do të regjistrojë një fond rezervë për diferencën midis vlerës kontabël në librin e tij në fund të vitit dhe çmimit të ushtrimit nëse kjo është më e ulët.

Huadhënia dhe huamarrja e letrave me vlerë

Huadhënia e letrave me vlerë përfaqëson një transaksion me anë të të cilit një bankë i jep hua disa letra me vlerë një banke ose një institucioni krediti tjetër. Letrat me vlerë të dhëna hua mbeten pronë e huadhënësit dhe mbahen në librat e huadhënësit në kategoritë e tij fillestare. Huadhënësi regjistron vlerën kontabël të letrave me vlerë të dhëna hua jashtë bilancit si “letra me vlerë të dhëna hua”. Huamarrësi regjistron vlerën kontabël të letrave me vlerë të marra hua jashtë bilancit si “letra me vlerë të marra hua”.

Nëse kolaterali depozitohet nga huamarrësi tek huadhënësi ky transaksion në para fizike regjistrohet në llogarinë “kolateral i marrë në lidhje me letrat me vlerë të dhëna hua” për huadhënësin dhe “kolateral i paguar në lidhje me letrat me vlerë të dhëna hua” për huamarrësin.

Letrat me vlerë të dhëna ose të marra si garanci për një kredi financim

Nëse letrat me vlerë jepen si garanci për një kredi ose një financim të ndryshëm nga kuadri i veprimeve të përshkruara më sipër, këto letra me vlerë mbahen në bilanc dhe vlera e tregut e letrave me vlerë e dhënë si garanci jepet në llogarinë jashtë bilancit: Letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose financim.

Nëse letrat me vlerë merren si garanci për një kredi ose një financim për një qëllim të ndryshëm nga ai i kuadrit të veprimeve të përshkruara më sipër, këto letra me vlerë nuk regjistrohen në bilanc dhe vlera e tregut e letrave me vlerë e marrë si garanci jepet në llogarinë jashtë bilancit : Letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose financim.

3.3.2. LETRAT ME VLERË ME INTERES TË PARAPAGUAR

Kur interesi parapaguhet, shumat emërore mund të tejkalojë shumën e lëvruar nga banka. Në rastin e

shumës emërore regjistrohet në llogarinë e (kryegjësë) letrave me vlerë dhe interesi i parapaguar regjistrohet në një llogari të veçantë “të ardhura nga interesi i përlllogaritur” si kredi në anën e mjeteve. Interesi i llogaritur për periudhën regjistrohet tek të ardhurat dhe zbritet nga shuma e interesit të parapaguar.

SEKSIONI 4:Interesat pjesëmarrëse dhe filialet

4.1 FUSHA E ZBATIMIT

Filialet përfaqësojnë pjesë pronësie (aksione, etj.) në kapitalin e shoqërive të cilat banka ka për qëllim t’i mbajë për një periudhë të gjatë kohe dhe të cilat gjykohen si të dobishme për veprimtarinë e bankës. Në parim pjesa e kapitalit të poseduar duhet të kalojë 10%. Kur një bankë posedon më shumë se 50% të filialit, filiali konsiderohet në varësi të bankës.

Interesat pjesëmarrës janë investime në kapital ku pjesa e pronësisë përfaqëson më pak se 10% të kapitalit të shoqërisë. Shoqëria ka një synim konstant për të ruajtur nivelin e pronësisë për një periudhë afatgjatë, shoqëria emetuese posedon pjesë të aksioneve të emetuara nga banka ose shoqëria i përket të njëjtit grup.

Përndryshe këto aksione klasifikohen si **letra me vlerë të vendosjes** (shih seksionin 3).

Një ndërmarrje e përbashkët është një sipërmarrje ku dy ose disa shoqëri vendosin të kryejnë veprimtari të përbashkët që rezultojnë nga një interes i përbashkët. Shoqëritë vendosin të ndajnë fitimet dhe humbjet. Në këtë rast aksionet e ndërmarrjes së përbashkët nuk klasifikohen si filiale por klasifikohen si llogari e përbashkët.

Grupi përkatës i llogarive është :

BILANCI

5.1	INTERESAT PJESEMMARRËS
5.1.1	Interesat pjesëmarrës
5.1.2	Ndërmarrjet e përbashkëta
5.1.8	Fonde rezervë për zhvlerësim
5.2	FILIALET
5.2.1	Filialet
5.2.8	Fonde rezervë për zhvlerësim
9.0	ANGAZHIME FINANCIMI
9.1	GARANCITË
9.4	ANGAZHIME TË TJERA
Plus llogaritë kundërparti jashtë bilancit:	

PASQYRA E TË ARDHURAVE

6.0.5.3 Humbje nga shitja e interesave pjesëmarrëse dhe letrave me vlerë të filialit.

6.5.5 shpenzimet për fondet rezervë për amortizim për interesat pjesëmarrëse dhe letrat me vlerë të filialeve.

7.0.2.3 Të ardhura nga interesat pjesëmarrëse dhe letrat me vlerë të filialeve.

7.0.5.3 Fitime nga shitja e interesave pjesëmarrëse dhe letrave me vlerë të filialeve.

7.5.5 transferimi i fondeve rezervë për interesat pjesëmarrëse dhe letrat me vlerë të filialeve.

4.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

VLERA KONTABËL FILLESTARE

Aksionet kontabilizohen me çmim blerjeje, dmth, me çmimin me të cilin ato u përftuan ose me vlerën e

përcaktuar nga afati i kontratës së përfuturit. Shpenzimet e përfuturit (siç janë komisionet, apo kuotat konsultuese ose ligjore), nuk janë përfaqësuese të vlerës së tregut, regjistrohen drejtpërdrejt si shpenzime.

Vlerësimi

Në datën e mbylljes, duhet bërë përcaktimi i vlerës reale të aksioneve dhe interesit pjesëmarrës të filialeve dhe ndërmarrjeve të përbashkëta. Vlera reale përfaqëson vlerën, të cilën një drejtues përgjegjës dhe i informuar do të pranonte të paguante për të përfutur interesat ose aksionet. Për të kryer këtë vlerësim mund të merren parasysh elementët e mëposhtëm:

- kriteret objektive (çmimet e bursës, pjesa e kapitalit pronar neto, kapitali pronar neto i korrigjuar, rentabiliteti dhe kështu me radhë);

- perspektivat (perspektivat e rentabilitetit, e shitjes, situata ekonomike dhe kështu me radhë);

- elemente subjektive (dobishmëria për kompaninë që posedon aksionet, etj.)

Kur mund të parashikohet që vlera reale e përcaktuar në këtë mënyrë do të mbetet më e ulët se sa vlera kontabël neto për periudhë afatgjatë duhet të regjistrohet fondi rezervë për amortizim.

Për pasojë, fondet rezervë të krijuara më parë të cilat nuk zbatohen më duke patur të dhënë një vlerësim më të favorshëm të vlerës reale duhet të stornohen në fitim. Kur perspektivat e favorshme justifikojnë vendimin për të mos amortizuar vlerën kontabël të një interesi pjesëmarrës ose të aksioneve të filialeve ose ndërmarrjeve të përbashkëta është e qartë se duhet sfiduar një perspektivë e tillë dhe llogaritjet duhet të bëhen duke përdorur të njëjtën mënyrë me nivelin aktual të fitimit dhe objektivave dhe parashikimin e arsyeshëm.

NJOHTJA E TË ARDHURAVE

Dividentët ose dividendët e ndërmjetëm kontabilizohen si “e ardhur nga interesat pjesëmarrës dhe letrat me vlerë të filialeve” për shumën neto të marrë (duke përfshirë kreditimin taksor).

Dividentët dhe dividendët periodikë regjistrohen si fitim në datën që ato shpallen zyrtarisht nga organizmat ligjorë të kompanisë (mbledhja e aksionerëve, Këshilli i Drejtorëve)

SHITJA DHE TËRHEQJA

Diferenca neto midis çmimit të shitjes dhe vlerës kontabël të interesit pjesëmarrës ose aksionet e filialeve ose ndërmarrjes së përbashkët në datën e shitjes regjistrohet si “fitim nga shitjet e filialeve dhe interesave pjesëmarrës” kur është pozitive dhe si “humbje nga shitjet e filialeve dhe interesat pjesëmarrës” kur është negative. Vlera kontabël përpara fondeve rezervë llogaritet dhe përcaktohet në përputhje me metodën FIFO (Hyn i pari del i pari).

Çdo fond rezervë i krijuar më parë anulohet në pasqyrën e të ardhurave.

SEKSIONI 5: Mjetet e trupëzuara dhe të patrupëzuara

5.1 FUSHA E ZBATIMIT

- Mjetet e qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara kategorizohen në katër grupe :

- Mjete të patrupëzuara

- Mjete të trupëzuara që përdoren për veprimtarinë e përditshme

- Mjete të qëndrueshme të mbajtura për investime

- Mjete të qëndrueshme të mbajtura për operacione qeradhënie

- Mjete të qëndrueshme në proces

Mjete të patrupëzuara

Në pjesën më të madhe ato përbëhen nga elemente të tilla që përfaqësojnë fondet tregtare, e drejta e qerasë, të drejtat e votës, licencat, patentat tregtare, teknikat, programet kompjuteristike të përfutura ose të projektuara për përdorim të brendshëm.

Shpenzimet e nisjes dhe shpenzimet e paraveprimtarisë, nëse mendohet se janë të nevojshme për nisjen e biznesit, mund të kapitalizohen dhe llogariten si “mjete të patrupëzuara”. Ato amortizohen përgjatë një periudhe pesëvjeçare me këste të barabarta.

Mjete të trupëzuara që përdoren për veprimtarinë e përditshme

Mjetet e trupëzuara përbëhen nga pronat, aparatet dhe pajisjet të cilat janë objekt i një të drejte pronësie dhe posedohen nga banka për prodhimin e shërbimeve të saj bankare.

Mjete të qëndrueshme të mbajtura si investime

Ato ndryshojnë nga dy kategoritë e para sepse nuk posedohen nga shoqëria për vete por mbahen si investime. Ndërtesat dhe trojet e blera nga pikëpamja e të qenit të rishitshme kundrejt një fitimi, do të përfshihen në këtë kategori. Megjithatë, ndërtesat dhe trojet e blera nëpërmjet një procedure ligjore konsiderohen si rezerva.

Mjete të qëndrueshme të mbajtura për veprime qeraje (lising)

Shih Seksionin 11

Mjete të qëndrueshme në proces

Mjetet e qëndrueshme të cilat nuk janë dorëzuar ose nuk janë vënë në shërbim ende dhe procesi i ndërtimit të të cilave është në progres regjistrohen si “mjete të qëndrueshme në proces”.

Pagesat dhe paradhëniet në vijim për furnitorët lidhur me mjetet e qëndrueshme të cilat ende nuk janë

dorëzuar ose vënë në shërbim, regjistrohen në kategorinë mjete të qëndrueshme në proces. Shumat e paguara trajtohen si investime të periudhës dhe kontabilizohen si të ishin blerje (përfitime) përfundimtare.

Mjetet e qëndrueshme në proces nuk amortizohen.

Kur dorëzohen ose vihen në shërbim shuma gjithsej e regjistruar trajtohet si mjet i qëndrueshëm dhe riklasifikohet në kategorinë korresponduese të mjeteve të qëndrueshme.

Mjetet e qëndrueshme të përdorura në procesin normal të punës, cilado qoftë natyra e tyre, përcaktohen si “në përdorim për veprimtarinë e përditshme”. Kur ato nuk përdoren për një qëllim të tillë, mjetet e qëndrueshme (kryesisht mjetet e trupëzuara) do të klasifikohen në një llogari të veçantë “mjete të qëndrueshme të mbajtura si investime”.

Grupi përkatës i llogarive është:

BILANCI

5.3	MJETET E QËNDRUESHME
5.3.1	Mjete të trupëzuara
5.3.2	Mjete të trupëzuara të përdorura për veprimtarinë e përditshme
5.3.3	Mjete të qëndrueshme të mbajtura si investime
5.3.4	Mjete të qëndrueshme të mbajtura për veprimet e qerasë
5.3.5	Mjete të qëndrueshme në proces
5.3.7	Amortizimi
5.3.8	Fond rezervë për amortizimin e mjeteve të qëndrueshme

PASQYRA E TË ARDHURAVE

6.4	SHPENZIME PËR AMORTIZIMIN DHE FONDE REZERVË PËR MJETET E QËNDRUESHME
6.4.1.	Shpenzime amortizimi
6.4.2	Fonde rezervë për amortizim
6.0.5.4	Humbje nga shitja e mjeteve të qëndrueshme
6.0.5.5	Fitimi nga shitja e mjeteve të qëndrueshme

5.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL VLERA KONTABËL

Mjetet e qëndrueshme kontabilizohen nga banka me dorëzimin e pajisjeve dhe mbahen në libra me koston historike, të quajtur, kosto e përfitimit ose kosto prodhimi e një mjeti të prodhuar vetë.

Kosto e përfitimit i korrespondon çmimit neto të blerjes plus shpenzimet e rastit që janë përfaqësues të vlerës së tregut. Shpenzimet e rastit përbëhen nga shpenzimet që lidhen me përfitimin, prej shpenzimeve të drejtpërdrejta dhe të tërthorta duke ditur që këto lidhen me përfitimin.

Shpenzimet e rastit përfshijnë:

- transportin
- detyrimet doganore
- shpenzime paraprake (përfshi pagat e punës)
- shpenzime të prishjes së një mjeti ekzistues kur paraprijnë menjëherë krijimin e një mjeti të ri
- TVSH dhe taksat e tjera të pazbritshme.

por nuk përfshijnë :

- shpenzimet e transferimit
- komisionet ligjore
- taksat e transferimit
- pjesën e shpenzimeve të përgjithshme
- çdo shpenzim që nuk përfaqëson vlerën e tregut
- TVSH e cila mund të zbritet.

Këto shpenzime (të ndryshme nga TVSH) përfaqësojnë shpenzime të cilat mund të kapitalizohen dhe të amortizohen për pesë vjet. Në këtë rast ato kontabilizohen si shpenzime që duhen amortizuar për disa vite në llogaritë e grupit të aktiveve të tjera (llogaria 4193).

Shpenzimet e përmirësimit të një mjeti kryesor (mirëmbajtja dhe riparimet aktuale) mund të kapitalizohen vetëm nëse shpenzime të tilla ndihmojnë të rrisin jetën e shërbimit të një mjeti ose vlerën e tij. Shpenzimet e përmirësimit të mjeteve të marra me qera regjistrohen si shpenzime. Nëse shpenzimet i kontribuojnë rezultateve në të ardhmen për disa vite, drejtuesit e bankës mund të vendosin të amortizojnë shpenzimet gjatë disa viteve, duke regjistruar shpenzimet në llogarinë 4193 “Shpenzime për t’u amortizuar për disa vite”. Nëse në këtë rast nuk ka të tilla, ato do të ngarkohen si shpenzime për periudhën gjatë së cilës janë shkaktuar

AMORTIZIMI

Amortizimi, i cili është i detyrueshëm, është trajtimi kontabël i amortizimit jo të kthyeshëm të mjeteve të qëndrueshme.

Të gjitha mjetet e qëndrueshme amortizohen përveç truallit, mjeteve vlere e të cilave nuk bie me kalimin e kohës dhe mjeteve të qëndrueshme në proces të cilat ende nuk përdoren.

Mjetet e qëndrueshme amortizohen në përputhje me metodën lineare. Shpenzimet vjetore i korrespondojnë vlerës bruto të një mjeti të pjesëtuar me periudhën e tij të shërbimit. Ky shpenzim bie me përqindje të caktuara kohore në vitin e përfuturit dhe transferimit.

Për pasojë, amortizimi i kontabilizuar në vitin e parë nuk i korrespondon një viti të plotë por një periudhe të kaluar midis datës që mjeti u vendos në shërbim dhe datës së përfundimit. Në mënyrë të ngjashme amortizimi i kontabilizuar vitin e fundit nuk i korrespondon një viti të plotë por një periudhe të kaluar midis datës së përfundimit dhe datës kur mjeti është nxjerrë jashtë përdorimit.

Normat e amortizimit përcaktohen në përputhje me jetën e dobishme normale dhe të parashikuar të mjetit.

Jeta mesatare e shërbimit të mjeteve të mbajtura për kohën e duhur zakonisht vlerësohet në përputhje me kriteret e mëposhtme : periudhës së parashikuar për daljen jashtë përdorimit, normën e parashikuar të përdorimit, jetën e mëparshme të dobishme për aktivet e dorës së dytë.

Organizmat publikë përcaktojnë amortizimin e periudhës së përdorimit të mallrave. Më poshtë jepet një tabelë treguese e periudhës së amortizueshme në përputhje me metodën e amortizimit linear, e cila zbatohet për mjetet e qëndrueshme të trupëzuara që përdoret në praktikë të përbashkëta ndërkombëtare :

Natyra e mjeteve të qëndrueshme

Periudha e amortizueshme

Truall	nuk amortizohet
Ndërtesa	jo më shumë se 50 vjet
Konstruksione	20 - 50 vjet
Instalime dhe pajime	10 vjet
Makineri, pajisje kompjuteri	3 - 5 vjet
Mobilime dhe të tjera	5 - 10 vjet

Në përputhje me metodën lineare, amortizimi regjistrohet nga data kur mjeti është vënë në shërbim. Megjithatë, është e mundur të zgjidhet data konvencionale e vendosjes në shërbim (fundi i muajit, fundi i tremujorit, mesi i vitit, etj.).

Në përputhje me planin kohor të amortizimit të përdorur kur mjeti u vu në shërbim, amortizimi do të regjistrohet në bilanc, në zbritje të aktiveve përkatëse dhe në pasqyrën e të ardhurave si shpenzim.

DËMTIMI I MJETEVE

Nëse përfitimi ekonomik i vazhdueshëm i një mjeti për bankën bëhet i dyshimtë dhe nëse rrethanat që shkaktajnë mungesën e përfitimit ekonomik nuk janë të përkohshme, për mjetin krijohet një fond zhvlerësimi me vlerën faktike të realizueshme neto të tij duke rënduar shpenzimet :

642 Fond rezervë për zhvlerësim.

Regjistrimi i bërë për shkak të dëmtimit vendos një bazë të re kostoje për aktivin. Shtimet vijuese të vlerës së mjetit nuk regjistrohen deri sa mjeti të shitet po qe se nuk zbatohet një metodë rivlerësimi të përgjithshëm.

Mendohet mjeti është dëmtuar kur ai nuk mund të përdoret më gjatë për përdorim për atë qëllim për të cilin u përftua, ose sepse mjeti nuk është funksional ose sepse teknologjikisht ka dalë jashtë përdorimit ose faktorët ekonomikë bëjnë të pamundur përdorimin e mëtejshëm të mjetit.

Vlera neto e realizueshme për mjetet e përmirësuara duhet të vërtetohet nga një i tretë i pavarur kur është e mundur dhe e përshtatshme. Mjetet e dëmtuara duhen rishikuar çdo vit për të përcaktuar nëse janë të nevojshme regjistrime të tjera.

NXJERRJA JASHTË PËRDORIMIT

Fshirja (vlere e mjetit, amortizimi, fondi rezervë për amortizim) regjistrohet datën e nxjerrjes së mjetit jashtë përdorimit.

Fitimet dhe humbjet që rezultojnë nga nxjerrja jashtë përdorimit e një mjeti kontabilizohen në pasqyrën e të ardhurave në të Ardhura të Tjera ose Shpenzime të Përgjithshme të Veprimtarisë.

7054 Fitime nga shitja e mjeteve të qëndrueshme

6054 Humbje nga shitja e mjeteve të qëndrueshme.

Fitime dhe humbje të tilla rezultojnë nga diferenca midis të ardhurave nga nxjerrja jashtë përdorimit (çmimi i shitjes) dhe vlera neto kontabël e mjeteve në datën e nxjerrjes jashtë përdorimit.

Nxjerrja e mjeteve të qëndrueshme jashtë përdorimit duhet të përcaktohet ose nga fatura e shitjes ose nëse prishen nga një miratim i nënshkruar nga punonjësi i autorizuar.

INVENTARI I MJETEVE

Mjetet e qëndrueshme të paraqitura në bilanc duhet të pasqyrojnë realitetin fizik të mjeteve. Një inventar fizik i mjeteve të qëndrueshme duhet kryer të paktën një herë në vit.

Diferencat midis inventarit kontabël dhe inventarit fizik duhet të regjistrohen në llogarinë e fitimit dhe humbjes dhe mjeti korrespondues fshihet ose i shtohet bilancit.

5.3 RASTE TË VEÇANTA

RIVLERËSIMI I MJETEVE TË QËNDRUESHME

Me qëllim që të merren parasysh efektet e inflacionit, vlera kontabël e mjeteve të qëndrueshme mund të llogaritet për të pasqyruar vlerën aktuale të tyre në monedhën e vendit.

Rivlerësimi kryhet vetëm kur ai autorizohet në mënyrë specifike nga një organizëm ligjor.

Kur mjetet e qëndrueshme rivlerësohen, duhet rivlerësuar një klasë e tërë mjetesh ose zgjedhja e mjeteve për rivlerësim duhet bërë në bazë sistematike. Kjo bazë duhet të raportohet në politikat e bankës.

Metoda e rivlerësimit trajtohet në rregullat ligjore. Për të dhënë shembullin e regjistrimeve kontabël të shihen shembujt.

SEKSIONI 6: NDIHMAT

6.1. FUSHA E ZBATIMIT

Kjo llogari trajton dhuratat e marra nga një bankë prej shtetit ose një organizate tjetër.

Grupi përkatës i llogarive është :

BILANCI

5.4 NDIHMAT DHE FINANCIMI PUBLIK

5.4 1 NDIHMAT

5.4 2 PJESA E GRUMBULLUAR E NDIHMAVE DHE E FINANCIMIT PUBLIK
TRANSFERUAR TEK TE ARDHURAT

PASQYRA E TE ARDHURAVE

7.0.5.5. PJESA E NDIHMAVE DHE E FINANCIMIT PUBLIK TRANSFERUAR TEK TE ARDHURAT

6.2. PERKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

Kur një ndihmë i korrespondon një mjeti (p.sh., ndërtesë, bono thesari), mjeti regjistrohet në bilanc me vlerën e tij të tregut në kohën e dhënies së ndihmës kundrejt kreditimit të një llogarie detyrimi të quajtur “Ndhima” (54). Vlera e tregut mund të përcaktohet duke përdorur vlerën faktike të saj të tregut ose çmimin e saj të blerjes nga dhuruesi nëse malli është dhënë i ri. Mjeti amortizohet si çdo mjet tjetër në bazë të vlerës së tregut të dhuratës dhe gjatë periudhës së mbetur të përdorimit.

Shuma e ndihmës së regjistruar si një detyrim kalohet si e ardhur gjatë të njëjtës periudhë kohe kur mjeti amortizohet. Regjistrimet kontabël janë:

Debi 542 Pjesa e akumuluar e ndihmave dhe e financimit publik të transferuar në të ardhura

Kredi 7055 Pjesa e ndihmave dhe e financimit publik të transferuar në të ardhura

Kjo e ardhur neutralizon efektin e amortizimit në fitimin dhe humbjen e bankës e cila pasqyron përfitimin ekonomik të ndihmës për bankën.

Një ndihmë që bëhet e arkëtueshme si kompensim për shpenzimet ose humbjet tashmë të shkaktuara për qëllim të dhënies së mbështetjes financiare të menjëhershme për bankën pa shpenzime të tjera që lidhen me to, regjistrohet në pasqyrën e të ardhurave të periudhës në të cilën ato u bënë të arkëtueshme, si një zë jo i zakonshëm nëse kjo është e mundur.

Ndihmat, përshi ndihmat jomonetare me vlerë reale, nuk regjistrohen deri sa të ketë siguri të arsyeshme që banka do të jetë në përputhje me kushtet që i bashkëngjiten atyre, dhe të jenë marrë ato.

Një ndihmë që bëhet e pagueshme nuk kalohet tek të ardhurat.

Kur mjetet e qëndrueshme amortizohen plotësisht, gjendja kontabël e ndihmës është zero.

Kur mjeti i qëndrueshëm që i korrespondon ndihmës rivlerësohet, llogaria “ndihma” rivlerësohet sistematikisht kundrejt rezervës së rivlerësimit.

SEKSIONI 7: BURIMET E PËRHERSHME DHE FONDET PËR RREZIQET DHE SHPENZIMET

Burimet e përhershme përfshijnë kapitalin e vet të aksionerëve dhe borxhin e varur.

7.1. KAPITALI I AKSIONERËVE

7.1.1 FUSHA E ZBATIMIT

Kapitali i aksionerëve përbëhet së pari nga kapitali aksionar i paguar nga aksionerët, primet e aksioneve, rezervat, fitimet e pashpërndara dhe fitimi (humbja) i vitit ushtrimor. Së bashku me burimet e jashtme të bankës të përfaqësuara nga detyrimet e saj, këto fonde marrin pjesë në financimin e bankës dhe përfaqësojnë, nga pikëpamja e analizës së bilancit, diferencën neto midis mjeteve dhe detyrimeve të bankës. Kapitali i vet i aksionarëve nuk përfshihet në borxhet financiare.

Grupi përkatës i llogarive është:

BILANCI

- 5.5. FONDE REZERVË
- 5.5.1 Fonde rezervë për rreziqet dhe shpenzimet
- 5.5.8 Fonde të tjera rezervë
- 5.7.1 Kapitali i paguar
- 5.7.2 Primet e aksioneve
- 5.7.3 Rezervat
- 5.7.4 Diferenca rivlerësimi
- 5.7.7 Fitimet (humbjet) e pashpërndara
- 5.7.8 Fitimi (humbja) i vitit ushtrimor

PASQYRA E TË ARDHURAVE

- 6.5.7 Shpenzime të tjera për fonde rezervë
- 7.5.7 Transferime të tjera nga fondet rezervë

7.1.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

KAPITALI I PAGUAR

Kapitali aksionar përfaqëson fondet e investuara në bankë nga aksionerët për periudhë kohore të pakufizuar. Përgjithësisht ky kapital është i pakthyeshëm po qe se nuk vendoset nga asambleja e aksionerëve. Aksionet që përbëjnë kapitalin aksionar i japin poseduesve të tyre titullin (të drejtën) për të marrë pjesë në asamblatë e aksionerëve për ndarjen e fitimeve të bankës dhe për të siguruar (përfutur) një pjesë të mjeteve kur likuidohet banka.

Kapitali i paguar përfaqëson vlerën emërore të aksioneve të emetuara dhe paguara faktikisht nga aksionerët. Ai mund të përfaqësohet, gjithashtu, nga diferenca neto midis kapitalit gjithsej aksionar të nënshkruar nga banka dhe sasisë së kapitalit aksionar të papaguar ende nga aksionerët.

PRIMET E AKSIONEVE

Primet e aksioneve përfaqësojnë shumën e paguar nga aksionerët në tejkalim të vlerës emërore të aksioneve të emetuara nga banka.

REZERVAT

Rezervat përfaqësojnë fitimet e pashpërndara të periudhave të mëparshme të cilat mbahen nga banka për periudhë afatgjatë dhe të cilat rezultojnë nga vendimet e organizmave kompetentë (siç janë asamblatë e aksionerëve) ose nga zbatimi i rregullave specifike statutores dhe ligjore.

Lëvizjet që ndikojnë rezervat kontabilizohen kur organizmi kompetent (dmth., asambleja e aksionerëve) ka miratuar shpërndarjen e fitimit për këtë periudhë.

Rezervat ndahen në katër kategori :

- **Rezerva ligjore** është e detyrueshme për shkak të kërkesave rregullatore specifike dhe përgjithësisht rritet, kur është e mundshme, me një përqindje të caktuar të shpërndarjes së fitimit për periudhë.

- **Rezerva rivlerësimi** që përfaqësojnë kundërpartinë e rivlerësimit të mjeteve të qëndrueshme në kuadrin e rivlerësimeve vullnetare (ose të kërkuara ligjërisht) të bëra nga banka me qëllim që të korrektohet vlera bartëse e mjeteve të saj për efekt të inflacionit.

- **Rezerva statutores** kreditohet me shumën të tilla, nëse ka, që mund të specifikohen në statutet e bankës.

- **Rezerva të tjera** përfaqësojnë çdo rezervë tjetër përbërja e së cilës është miratuar në asamblatë e aksionerëve.

DIFERENCA RIVLERËSIMI

Diferenca e llogarisë së rivlerësimit ka të bëjë me kapitalin në valutë. Në mbyllje, kapitali në valutë do të vlerësohet me kursin fiks të mbylljes por do të mbahet me vlerën fillestare në bilanc (llogaria 571). Diferenca midis vlerës fillestare dhe vlerës aktuale regjistrohet si diferencë në llogarinë e rivlerësimeve (llogaria 574).

FITIMET E PASHPËRNDARA

Fitimet e pashpërndara përfaqësojnë pjesë të fitimeve të akumuluar nga periudhat e mëparshme të cilat nuk janë shpërndarë në rezerva ose shpërndarë aksionerëve në formë dividendësh. Fitimi (humbja) e vitit ushtrimor nuk përfshihet në fitimet e pashpërndara.

Lëvizjet që ndikojnë fitimet e pashpërndara kontabilizohen kur organizmi kompetent (dmth, asambleja e aksionerëve) ka miratuar sistemimin e të ardhurave të periudhës.

Fitime të pashpërndara negative rezultojnë nga humbjet e periudhave të mëparshme që tejkalojnë fitimet e pashpërndara të periudhave të mëparshme.

7.1.3 RASTE TË VEÇANTA

Rritja e kapitalit

Rritja e kapitalit regjistrohet si një datë nënshkrimi efektive. Nëse pagesat do të bëhen në datën vijuese, llogaria “kapital i nënshkruar i papaguar” (5712) debitohet dhe llogaria “kapital i nënshkruar” (5711) kreditohet. Llogaria “kapital i nënshkruar i papaguar” kreditohet kur bëhen pagesat. I njëjti parim zbatohet edhe për llogaritë “primet e aksioneve” dhe “primet e aksioneve të papaguara”.

Kontabilizimi i rritjes së kapitalit ndryshon nga natyra e kontributeve të bëra nga aksionerët:

- kontributi në para fizike : rritja e kapitalit në para fizike kontabilizohet në datën faktike të nënshkrimit;
- kontributi në natyrë, përfshirja e rezervave ose llogarive rrjedhëse : në këtë rast, rritja e kapitalit kontabilizohet sapo organi kompetent i bankës (zakonisht asambleja e aksionerëve) të ketë miratuar vendimin për rritjen e kapitalit dhe mënyrat për ta bërë atë;

- rritja që rezulton nga pagesa e dividendëve me aksione (dividendi aksionar) nëse parashikohet nga rregullat bankare : rritja e kapitalit kontabilizohet duke ndjekur periudhën në të cilën aksionerët ushtrojnë një mundësi të pagimit të dividendëve me aksione;

REDUKTIMI I KAPITALIT

Reduktimet kapitale mund të realizohen si më poshtë:

- shitje e një pjese të aksioneve;
- blerja nga banka e aksioneve të saj me qëllim asgjësimin e tyre;
- reduktimi i vlerës emërore të aksioneve.

Reduktimi i kapitalit kontabilizohet në datën në të cilën organizmat kompetentë të bankës miratojnë reduktimin.

7.2. BORXHI I VARUR

7.2.1 FUSHA E ZBATIMIT

Kjo llogari ka të bëjë me huamarrjet e bankës të cilat, në rast likuidimi, janë të dorës së dytë kundrejt shlyerjes (rimbursimit) së kreditorëve të tjerë (dmth, huadhënësi nuk mund të shlyhet derisa të mos jenë shlyer kreditorët e tjerë). Këto “hua” shpesh u japen aksionerëve të bankës. Nëse për to paguhet interes, interesat e përllogaritur duhet të llogariten mbi huamarrjet.

Grupi i lidhur i llogarive është:

BILANCI

5.6 BORXHI I VARUR

5.6.1 Borxhi i varur

5.6.9 Interesi i përllogaritur

4.1.9.3. Shpenzimet për t'u amortizuar për disa vite

PASQYRA E TË ARDHURAVE

6.0.1.4 Shpenzime për interesa nga borxhet e varura

6.0.3.4 Shpenzime për komisione nga borxhet e varura

7.2.2 PARIMET KONTABËL

Borxhi i varur dhe interesi i përllogaritur si dhe shpenzimet për komisione regjistrohen si detyrime.

Parimet kontabël janë të njëjta si për huamarrjet e tjera.

7.2.3 RASTE TË VEÇANTA

Çdo shpenzim i lidhur me emetimin e borxhit të varur, dmth, shpenzimet e reklamës, shpenzimet e shtypjes së dëftesës dhe komisionet e tjera, mund të llogariten si më poshtë:

- si një shpenzim i periudhës në të cilën borxhi i varur është dhënë;
- ose si “shpenzime që do të amortizohen për disa vite”. Në këtë rast periudha e amortizimit i korrespondon maturitetit të borxhit të varur dhe në çdo rast nuk do të kalojë 5 vjet

Llogaria “shpenzime për t’u amortizuar për disa vite” duhet të përdoret, gjithashtu, për kontabilizimin e çdo primi emetimi (diferenca midis vlerës emërore të borxhit të varur të dhënë dhe shumës së parave fizike të marra faktikisht nga huadhënësi) dhe shlyerjeve të primeve (diferenca midis vlerës emërore të borxhit të varur dhe shumave faktike të shlyerjeve të bëra për huadhënësit) të lidhura me borxhet e varura. Këto prime duhet të amortizohen në varësi të maturitetit të borxhit të varur të emtuar.

7.3. FONDE REZERVË PËR RREZIQE DHE SHPENZIME

Fondet rezervë për rreziqe dhe shpenzime janë çdo shumë e mbajtur (ruajtur) e gjykuar si e nevojshme për qëllime të sigurimit të çdo detyrimi ose humbjeje i cili ose ka të ngjarë të shkaktohet ose është e sigurt se do të shkaktohet por nuk është e sigurt se në çfarë shume ose në çfarë date.

SEKSIONI 8: Mjete dhe detyrime të tjera

8.1. FUSHA E ZBATIMIT

Ky grup llogarish përfaqëson mjetet dhe detyrimet e tjera të bankës që nuk lidhen drejtpërdrejt me transaksionet ndërbankare, huatë për klientët, mjetet e qëndrueshme, burimet e përhershme dhe kapitalin e vet të aksionerëve.

Në përgjithësi ato përfshijnë llogaritë e të tretëve me të cilët banka ka lidhje për mbështetjen e veprimtarive të saj si :

- furnizimi i mallrave dhe shërbimeve të përgjithshme,
- debitorë të ndryshëm,
- llogaritë e pagave,
- rezervat.

Përveç kësaj, në këtë grup llogarish përfshihen të gjitha llogaritë që lidhen me :

“Transaksionet si agjent” : transaksione ndërmjetëse të kryera në emër të shtetit ose organizatave të tjera.

“Llogaritë e marrëdhënieve” : transaksione të kryera me degë, agjenci, zyrat.

“Llogaritë pezull” : transaksione tranzitore siç janë çeqe për arkëtim. pagesa në tranzit, pastrimi i marrëdhënieve,

“Llogaritë e pozicionit” : operacionet e këmbimit valutor.

“TVSH”

Grupi përkatës i llogarive është:

BILANCI

- 4.1 MJETE TË TJERA
- 4.2 DETYRIME TË TJERA
- 4.3 TRANSAKSIONET SI AGJENT
- 4.4 LLOGARITË E MARRËDHËNIEVE
- 4.5 LLOGARITË PEZULL DHE TË POZICIONIT
- 4.6 TVSH

8.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

8.2.1 MJETET

411. DEBITORË TË NDRYSHËM

Grupi përkatës i llogarive është :

- 4.1.1.1 Llogari për t’u arkëtuar të furnitorëve
- 4.1.1.2 Depozita garancie të paguara
- 4.1.1.3 Taksa për t’u arkëtuar
- 4.1.1.7 Debitorë të tjerë
- 4.1.8 Fonde rezervë për amorizimin e debitorëve të ndryshëm

4111 Furnitorë për t’u arkëtuar

Kjo llogari ka të bëjë me shumat që i detyrohen furnitorët (siç janë paradhëniet e paguara nga banka për furnitorët). Kjo situatë shpesh rezulton nga fakti që banka mund të kërkojë depozitë garancie.

4112 Depozita garancie të paguara

Kjo llogari ka të bëjë me depozitat e garancisë të lidhura me veprimtaritë jobankare siç janë një depozitë garancie për një qera.

4113 Taksa për t'u arkëtuar

Parapagesat për taksat mbi të ardhurat të bëra gjatë periudhës regjistrohen në debi të kësaj llogarie. Në datën e mbylljes gjendja (teprica) e kësaj llogarie duhet të paraqitet për neto kundrejt tepricës kreditore të llogarisë me qëllim që të përfaqësojë shumën për t'u marrë nga administrata taksore në lidhje me periudhën.

4117 Debitorë të tjerë

Çdo llogari tjetër për t'u arkëtuar, e cila nuk mund të klasifikohet dhe regjistrohet në llogaritë e përcaktuara në Planin e Llogarive, përgjithësisht regjistrohet në këtë llogari.

4118 Fonde rezervë për amorizimin e debitorëve të ndryshëm

Kur ekziston rreziku që një llogari aktive të mos arkëtohet duhet regjistruar një fond rezervë për amortizimin. Banka duhet të kryejë të paktën një herë në vit një inspektim të debitorëve të tjerë për të vlerësuar mundësinë e arkëtueshmërisë së tyre dhe nëse gjykohet e nevojshme, për të vlerësuar fondet rezervë për amortizim të cilat duhen regjistruar.

412. INVENTARI

4121 Metalet e çmuara

Metalet e çmuara që mbahen në kasafortat e bankës ose jashtë saj regjistrohen në këtë llogari. Metalet e çmuara vlerësohen me vlerën e tyre reale për datën e bilancit. Vlera reale e metaleve të çmuara duhet përcaktuar duke përdorur kuotat e tregut nga tregjet ndërkombëtare ose vlerat e mundshme nga shitjet nëse nuk ekzistojnë kuotat e tregut.

4122 Mallra dhe furnizime

Në këtë llogari regjistrohen furnizimet dhe pajisjet e vogla. Ato hiqen nga llogaria 5325 "Mjete të qëndrueshme - pajisje zyre" sepse nuk mbahen në funksion të veprimtarisë së bankës. P.sh., llogaria 4122 mund të përdoret kur një mall (kolateral) përftohet nëpërmjet një procesi ligjor për të mbuluar shlyerjen e një huaje të dyshimtë, dhe është në proces për t'u shitur.

4123 Trualli dhe ndërtesa të përfutuara nëpërmjet procesit ligjor

Kjo llogari ka të bëjë me trojet dhe ndërtesat e përfutuara nëpërmjet një procesi ligjor dhe që ka shërbyer si kolateral për huatë dhënë klientëve.

4127 Të tjera

Kjo llogari përfshin numizmatikën dhe bankënotat që nuk janë më në qarkullim, të vlerësuara me vlerën e tyre të realizimit.

419 TË ARDHURA TË LLOGARITURA DHE SHPENZIME TË PARAPAGUARA

4191 Të ardhura të përlllogaritura

Sipas kontabilitetit me bazë rrjedhëse (përlllogaritje), të ardhurat nga transaksionet dhe ngjarjet e tjera të njohura kur këto transaksione ose ngjarje ndodhin (dhe jo kur paraiza fizike ose ekuivalentët e saj merren), p.sh., nëse banka kryen një transaksion i cili lidhet plotësisht ose pjesërisht me periudhën kontabile në fjalë, dhe nëse pagesa e këtij transaksioni do të bëhet në periudhën vijuese, banka duhet të llogarisë të ardhurat që lidhen me periudhën sipas një baze rrjedhëse dhe ta paraqesë në "Të ardhura të përlllogaritura" si një aktiv në bilanc. Ky është rasti, p.sh., për komisionet nga shërbimet bankare që mund t'i faturohen klientit në janar dhe që i përkasin dhjetorit.

4192 Shpenzimet e parapaguara

Shpenzimet e parapaguara përfaqësojnë shpenzime që janë paguar paradhënie për furnitorët dhe që i përkasin një periudhe të ardhme. Në këtë rast, p.sh., për pjesën e qerasë paguar paradhënie për periudhën pasuese të datës së bilancit.

4193 Shpenzime për t'u amortizuar për disa vite

Disa shpenzime të kryera nga banka mund t'i përkasin transaksioneve të cilat sjellin përfitime për disa vite. Në këto rrethana këto shpenzime mund të amortizohen përgjatë gjithë kohës së kryerjes së transaksionit nëse mund të përcaktohet rentabiliteti total i transaksionit. Në të kundërt, nuk është gjë e mençur të kapitalizohen shpenzimet për një projekt i cili nuk do të garantojë fitim në të ardhmen.

Shpenzime të tilla përfshijnë midis të tjerash komisionet e blerjes së mjeteve të qëndrueshme të pakapitalizuara, primet për emetimin e borxhit ose primet për shlyerjen e borxhit.

Për të llogaritur shpenzimet që do të amortizohen për disa vite, shpenzimet duhet të përcaktohen qartësisht dhe duhet me saktësi t'i përkasin transaksionit në fjalë.

8.2.2 DETYRIME TË TJERA

421 KREDITORË TË NDRYSHËM

4211 Furnitorët

Furnitorët përfaqësojnë detyrimin për furnizimet e përdorura për veprimet e ditës të bankës (energji elektrike, mjete të qëndrueshme, etj.,).

4212 Depozita garancie të marra

Kjo llogari ka të bëjë me depozitat e garancisë të lidhura me veprimtaritë jobankare. Garancia e marrë nga klientët ose bankat e tjera në lidhje me transaksionet bankare regjistrohet në llogaritë përkatëse të klientëve ose transaksioneve ndërbankare.

4213 Taksat për t'u paguar

Fondi rezervë për taksat mbi të ardhurat për periudhën regjistrohet në këtë llogari dhe në zërin korrespondues në pasqyrën e të ardhurave.

Të gjitha taksat e ndryshme nga taksat mbi të ardhurat të cilat nuk janë paguar duhet, gjithashtu, të përlllogariten dhe regjistrohen në këtë llogari.

4214 Dividendët për t'u paguar

Dividentët e miratuar nga asambleja e aksionerëve duhet të regjistrohen në këtë llogari për sa kohë që nuk u paguhen aksionerëve. Ky regjistrim i bërë duke zbritur fitimin për t'u shpërndarë (rezerva plus fitimet e pashpërndara plus fitimin e vitit ushtrimor minus humbjen e vitit ushtrimor).

429 SHPENZIME TË LLOGARITURA DHE TË ARDHURA TË SHTYRA

4.2.9. Shpenzimet e llogaritura dhe të ardhurat e shtyra

4.2.9.1 Pagat për t'u paguar punonjësve

4.2.9.2 Shpenzime shoqërore për t'u paguar

4.2.9.3 Shpenzime të tjera për personelin për t'u paguar punonjësve

4.2.9.4 Operacione të qerasë financiare - të ardhura financiare të pafituara.

4.2.9.7. Të ardhura të shtyra dhe shpenzime të tjera të përlllogaritura

Sipas kontabilitetit me bazë rrjedhëse, shpenzimet që i përkasin një transaksioni ose një ngjarjeje njihen si të tilla kur transaksioni përfundohet ose kur kjo ngjarje ndodh (dhe jo kur paraja fizike ose ekuivalenti i saj paguhet). Shpenzimet regjistrohen në regjistrat kontabël dhe raportohen në pasqyrat financiare të periudhës së cilës ato i përkasin. Për pasojë, shpenzimet e llogaritura përfaqësojnë shpenzimet e shkaktuara gjatë periudhës por të papaguara faktikisht në datën e hartimit të bilancit dhe regjistrohen si detyrim në bilanc.

Shpenzimet e llogaritura përfshijnë përgjithësisht pagat për t'u paguar punonjësve dhe shpenzimet shoqërore për t'u paguar.

Në përgjithësi, të ardhurat e shtyra përfaqësojnë fonde (ose para) të marra gjatë vitit, por të cilat i përkasin periudhave të ardhme.

8.2.3. VEPRIMET SI AGJENT

4.3 VEPRIMET SI AGJENT

4.3.1 Sigurimi shoqëror

4.3.2 Fondi i asistencës

4.3.3 Llotaria

4.3.4 Administrimi fiskal

4.3.5 Doganat

4.3.7 Veprime të tjera si agjent

Këto llogari përdoren kur banka vepron si agjent për sigurimet shoqërore, fondin e asistencës, llotaritë, administrimin fiskal, doganat dhe për çdo organizatë tjetër publike ose parapublike. Ato mund të përdoren vetëm për transaksione ndërmjetëse. Ato hiqen nga llogaria e kategorisë 26 "Qeveria shqiptare dhe administrata publike" sepse llogaria 26 përfshin transaksione të tjera siç janë huatë, huamarrjet.

Shumat paguar përfituesve regjistrohen në debi të llogarisë korresponduese ndërsa shumat e marra në emër të organizatës regjistrohen në kredi të kësaj llogarie.

Komisionet që përfaqësojnë shpërblimin që merr banka për shërbimin e ofruar për organizatën, kontabilizohen po në këtë llogari.

Në mbyllje, shumat e mjetit dhe detyrimit duhet të kompensohen kundrejt njera-tjetrës për secilën palë. Teprica e kësaj llogarie përfaqëson shumën neto që banka i detyrohet ose që do të merret nga organizata në zbatim të kontratës me agjentin.

8.2.4. LLOGARITË E MARRËDHËNIEVE

Kjo llogari ka të bëjë me veprimet midis drejtorive të përgjithshme dhe degëve, agjencive dhe zyrave bankare, midis vetë degëve, midis degëve dhe agjencive, etj. Këto janë të ashtuquajturat llogari "të kujtesës" të cilat duhet të kompensohen (paraqiten për neto) kundrejt njera-tjetrës për paraqitjen e bilancit të bankës. Gjendja që mbetet duhet të jetë zero.

8.2.5. LLOGARI PEZULL DHE TË POZICIONIT

451 LLOGARI PEZULL

- 4511 Çeqe për arkëtim

Kjo llogari regjistron çeqe të dhëna institucioneve pastruese të marrëdhënieve gjatë periudhës midis datës kur çeqet u janë dorëzuar këtyre institucioneve dhe datës kontraktore për pagesë.

- 4512 Pagesat për t'u kryer

Llogaria "pagesa për t'u kryer" përdoret për të regjistruar pagesat e bëra por, për të cilat nuk është marrë konfirmimi i palës tjetër për transaksionin ose pagesa është marrë por nuk njihet përfituesi.

- 4513 Llogaritë e pastrimit të marrëdhënieve

Parimi i pastrimit të marrëdhënieve supozon zëvendësimin e pagesave shumëplanëshe nga bankat për bankat nëpërmjet shlyerjeve në një llogari të vetme pastrimi marrëdhëniesh, të cilat kryhen nga një qendër pastrimi marrëdhëniesh.

Çdo çek i veçantë që duhet paguar regjistrohet në këtë llogari, e cila kompensohet tërësisht nga pagesa neto e marrë ose e paguar pas kompensimit me bankat e tjera.

- 4514 Pagesat me bankomat - llogari tranzitore

Kjo llogari regjistron paranë e paguar nëpërmjet një bankomati një klienti nga një bankë tjetër gjatë periudhës midis datës kur paraja i jepet fizikisht klientit dhe rimbursimit kontraktor të parasë fizike nga banka debitore.

452 LLOGARITË E POZICIONEVE

Parimet e kontabilitetit që kanë të bëjnë me "Llogaritë e pozicioneve" trajtohen në Seksionin 10 ("Veprimet me valutat").

8.2.6 TVSH

Grupi përkatës i llogarive është :

4.6.1 TVSH për t'u zbritur

4.6.2 TVSH për t'u marrë

4.6.3 TVSH për t'u mbledhur

4.6.4 TVSH për t'u paguar

Ky grup llogarish përfshin dy elemente të veçantë:

- TVSH për t'u zbritur

- TVSH për t'u mbledhur

- TVSH për t'u marrë

- TVSH për t'u paguar

TVSH për t'u zbritur është shuma e detyrimit të shtetit për shkak të të drejtave për të zbritur. TVSH e paraqitur në faturat e furnizuesit regjistrohet në këtë llogari.

TVSH për t'u mbledhur është sasia që i detyrohem shtetit për shkak të faturimit të TVSH klientëve.

TVSH përgjithësisht deklarohet nga banka çdo muaj dhe shuma neto e TVSH-së mbledhur dhe TVSH-së për t'u zbritur duhet të paguhet në ose të merret nga shteti.

Kur shuma e TVSH-së për t'u zbritur tejkalon sasinë e TVSH-së për t'u mbledhur, llogaria "TVSH për t'u paguar" debitohet.

Kur shuma e TVSH-së për t'u mbledhur tejkalon sasinë e TVSH-së për t'u zbritur, llogaria "TVSH për t'u marrë" debitohet.

SEKSIONI 9: VEPRIMET ME NORMAT E INTERESIT

9.1. FUSHA E ZBATIMIT

Grupi përkatës i llogarive është:

6.0.2.7 Shpenzime të tjera për veprimet financiare

7.0.2.7 Të ardhura të tjera nga veprimet financiare

9.5. ANGAZHIMET SIPAS INSTRUMENTEVE FINANCIARË

9.5.1 TË MARRA

9.5.1.1 Shuma emërore

9.5.2 TË DHËNA

9.5.2.1 Shuma emërore

9.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

9.2.1. KONTRATAT E MUNDËSIVE/ TAVANIT/ DYSHEMESË/KOMBINUARA KUFIZUESE PËR NORMAT E INTERESIT

- **Një mundësi e normës së interesit** është një kontratë që i jep titullarit të drejtën, por jo detyrimin, për të blerë (kërkuar) ose shitur (vendosur) një marrëveshje për normën e interesit me një çmim të parapërcaktuar (çmim ushtrimi ose kontrate) gjatë një periudhe të përcaktuar kohe në një datë të caktuar.

- **Një normë interesi tavan** është një karakteristikë e llojit të mundësisë për të cilën blerësi paguan një çmim (prim) për të siguruar mbrojtje kundrejt një rritjeje në një normë të caktuar interesi mbi një nivel të caktuar. Në datën e caktuar në të ardhmen, nëse normat e interesit lëvizin mbi kufirin e pranuar, shitësi do të shlyejë blerësin për diferencën midis normës faktike të interesit dhe kufirit të pranuar deri në datën tjetër të referencës.

- **Një normë interesi dysHEME** është një karakteristikë e llojit të mundësisë për të cilën shitësi merr një

çmim (prim) për humbjen e të drejtës së tij për të marrë hua më lirë nëse normat e interesit të tregut bien nën një nivel të caktuar. Nëse normat e interesit lëvizin nën kufirin e pranuar, shitësi do të shlyejë blerësin për diferencën midis normave faktike dhe asaj të pranuar deri në datën tjetër të referencës.

- **Një normë interesi e kombinuar kufizuese** është një karakteristikë e llojit të mundësisë për të cilën titullari faktikisht kombinon një pozicion në blerje të normës tavan dhe në shitje të normës dysHEME. Kështu një kontratë e tillë përcakton kufijtë e sipërm dhe të poshtëm të normave të interesit midis të cilëve mund të marrë hua titullari.

Vlera emërore e një marrëveshjeje të mundësisë së normës së interesit, normës tavan, dysHEME dhe asaj të kombinuar kufizuese regjistrohet jashtë bilancit.

Primet e paguara ose të marra regjistrohen në bilanc ("36 Prime nga instrumentet financiare") për sa kohë që mundësia nuk ekzekutohet.

Diferenca e normës së interesit të paguar ose marrë në datën e maturimit regjistrohet si një e ardhur ose humbje në llogaritë 6029 dhe 7029 në pasqyrën e të ardhurave.

9.2.2 SHKËMBIMET E NORMAVE TË INTERESIT

Një shkëmbim norme interesi është një marrëveshje midis dy palëve për të këmbyer kushtet e tyre për të pasur mundësi veprimi në tregun financiar (dmth, kushtet e investimeve dhe të huamarrjeve). Me fjalë të tjera, një marrëveshje e tillë përcakton normën e interesit që do të merret nga huadhënësi dhe normën e interesit që do të paguhet nga huamarrësi e cila zbatohet mbi kryegjënë e pranuar nga të dyja palët për një periudhë të caktuar kohe.

Në praktikë, vetëm sasia neto e rezultuar nga ky këmbim është objekt i transferimit të fondeve midis dy palëve në datën e maturimit. Për pasojë, gjatë periudhës së zgjatjes së marrëveshjes së shkëmbimit të interesit, interesi neto që do të paguhet ose merret për llogaritë dhe regjistrohet në llogarinë e bilancit "të ardhura/shpenzime për interesa të përlllogaritur" dhe në pasqyrën e të ardhurave ("fitime ose humbje nga veprimet me instrumentet financiare").

9.2.3. MARRËVESHJET ME NORMË ME AFAT

Një marrëveshje me normë me afat (FRA- shqip MNA) është një marrëveshje midis dy palëve për të dhënë hua (ose për të marrë) në një datë të ardhme të pranuar (data e shlyerjes) kryegjënë me një normë interesi fikse për një periudhë të caktuar kohe (zakonisht 3,6,9 dhe 12 muaj). Në datën e shlyerjes FRA ushtrohet me anë të pagesës së diferencës midis normës fikse të pranuar të interesit dhe normës së interesit të tregut në datën e shlyerjes duke marrë parasysh kryegjënë dhe periudhën e pranuar nga palët.

Më fjalë të përgjithshme, të gjitha instrumentet financiare të sipërpërmendura (mundësitë, shkëmbimet, FRA) mund të ndahen në dy kategori kryesore : mbrojtëse dhe spekulative (ose tregtimi). Instrumentet financiare spekulative duhet të vlerësohen me vlerën reale të tyre duke përdorur ose metodën e zëvendësimit (vlerën që një i tretë është i gatshëm të paguajë për të zëvendësuar kontratën) ose metodën e detyrimit.

Instrumentet financiare të përdorura për mbrojtje të mjeteve dhe detyrimeve të tjera duhet të mbahen me kosto dhe fitimet e përealizuara duhet të njihen në mënyrë simetrike me mjetin ose detyrimin në fjalë që është objekt i mbrojtjes.

SEKSIONI 10: Veprimet me valutat

Për qëllime të paraqitjes së parimeve të përgjithshme, komentet bazohen duke përdorur si monedhë të huaj shembull, dollarin amerikan. Parimet zbatohen për çdo valutë. Për çdo monedhë mbahet libër i veçantë.

10.1. FUSHA E ZBATIMIT

Transaksionet në dollarë amerikanë duhet të regjistrohen në ditarin e dollarëve amerikanë. Ashtu si transaksionet në lekë, ditarët në dollarë amerikanë duhet të përqendrohen në Librin e Madh në dollarë amerikanë. Bilanci vërtetues i dollarëve amerikanë përmbledh tepricat e çdo llogarie dhe përdoret për përgatitjen e raporteve financiare.

Në mbyllje, bilanci, zërat jashtë bilancit dhe llogaritë e fitimeve dhe të humbjeve në dollarë amerikanë konvertohen në lekë dhe konsolidohen në pasqyrat në lekë.

Në librat në dollarë amerikanë, të gjitha llogaritë mund të përdoren në përputhje me natyrën e mjetit dhe detyrimit të mbajtur në valutë.

Grupi përkatës i llogarive në librat në lekë është :

BILANCI

4.5.2.1. Kundrallogaritë e këmbimit valutor në lekë (kundrejt valutave)

4.5.2.2. Llogaritë e pozicionit të këmbimit valutor në monedha të tjera (kundrejt lekut)

4.5.2.3. Llogaritë kundërpartit të rivlerësimit të operacioneve valutore me afat.

ZËRAT JASHTË BILANCIT

9.3. TRANSAKSIONET VALUTORE

9.3.1. Valutë e blerë me afat

9.3.2. Valutë e shitur me afat

9.3.3. Shuma në lekë për t'u marrë kundrejt shitjes së valutave

9.3.4. Shuma në lekë për t'u dhënë kundrejt blerjes së valutave

9.3.5. Llogaria e rivlerësimit të operacioneve valutore me afat

9.3.8. LLOGARIA KUNDËRPARTI E TRANSAKSIONEVE VALUTORE

9.3.8.1. Llogaria kundërpatri e valutës së blerë me afat

9.3.8.2. Llogaria kundërpatri e valutës së shitur me afat

9.3.8.3. Llogaria kundërpatri e shumës në lekë për t'u marrë kundrejt shitjes së valutave

9.3.8.4. Llogaria kundërpatri e shumës në lekë për t'u dhënë kundrejt blerjes së valutave

10.2 PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

10.2.1. PARIMET E PËRGJITHSHME TË VEPRIMEVE VALUTORE

Një operacion valutor është një veprim në të cilin dy palë pranojnë të shkëmbejnë një shumë në lekë kundrejt një shume në valutë (p.sh., dollari amerikan). Operacionet mund të pasqyrohen edhe në librat në lekë edhe në librat në dollarë amerikanë duke përdorur llogaritë lidhëse ose të pozicionit ("Kundërllogaritë valutore – dollarë amerikanë" "Kundërllogaritë valutore - lekë").

Llogaritë që përdoren për këtë mekanizëm specifik janë :

Shembulli 1. Banka A i ble 1000 dollarë amerikanë z. X kundrejt Lekut (kursi fiks : 1 dollarë amerikanë për 100 lekë). Regjistrimet kontabël janë:

1112 Arka në dollarë amerikanë		4522 Kundërllogaria valutore në dollarë amerikanë	
D	K	D	K
1 000			1 000
4521 Kundërllogaria valutore në LEKë (dollarë amerikanë)		1111 Arka në LEKë	
D	K	D	K
100 000			100 000

Teprica e "Kundërllogarisë valutore në dollarë amerikanë" përshkruan pozicionin e këmbimit dhe rrezikun e pozicionit në dollarë amerikanë. Teprica e "Kundërllogarisë valutore në LEKë" përshkruan koston në LEKë të monedhës së huaj.

RREZIKU I POZICIONIT VALUTOR

Pozicioni në valutë është një aktiv ose pasiv neto në valutë. Ndryshimi në kursin fiks do të ndikojë në të ardhurat e bankës.

Të gjitha veprimet në valutë të huaj nuk nënkuptojnë automatikisht rrezik më të madh. Një veprim në valutë shkakton një rrezik nga pozicioni valutor në rast se ndryshon vlerën e aktiveve ose pasiveve neto. P.sh, një hua e dhënë në dollarë amerikanë e cila rifinancohet nëpërmjet marrjes hua në dollarë amerikanë nuk rrit rrezikun sepse pozicioni neto në dollarë nuk ndryshon (mbetet po ai).

10.2.2. VEPRIME INVENTARI TË MBYLLJES

Në mbyllje, veprohet si më poshtë:

- Gjendjet në dollarë amerikanë konvertohen në LEKë: gjendjet që mbahen në valutë konvertohen në LEKë duke përdorur kurset e mëposhtme të këmbimit :

- Llogaritë e bilancit dhe jashtë bilancit : kursin e ditës së mbylljes të përcaktuar në një treg valutor ndërkombëtar.

- Për llogaritë e fondeve të veta zbatohet në trajtim i veçantë : fondet e veta të mbajtura në valutë regjistrohen në bilanc me vlerë historike; megjithatë, diferenca midis vlerës historike dhe kursit të mbylljes regjistrohet në llogarinë “diferenca rivlerësimi” (574)

- llogaritë e fitimeve dhe humbjeve : kursin e këmbimit mesatar të përcaktuar në një treg valutor ndërkombëtar.

- Konsolidimi i llogarive të librave në LEKë: gjendjet e konvertuara në LEKë konsolidohen në bilancin provë në lekë.

- Rivlerësimi i llogarive të pozicionit valutor dhe llogaritja e humbje/fitimit në valutë (shih shembullin më poshtë) : fitimi ose humbja në valutë rezulton nga krahasimi i shumës në llogarinë “llogaritë e pozicionit valutor” (të mbajtura në librat në valutë) të konvertuar me kursin e mbylljes dhe shumën në llogarinë “kundërllogaria në LEKë e pozicionit valutor” (të mbajtura në librat në lekë). Regjistrimi i fitimit ose humbjes në valutë bëhet nga rivlerësimi i “kundërllogarisë në LEKë të pozicionit valutor” (kosto e valutës) kundrejt llogarisë përkatëse në pasqyrën e të ardhurave (706 ose 606).

Kjo është një çështje teknike dhe nuk nënkupton ndonjë regjistrim kontabël (përveç kontabilizimit të humbjes ose fitimit nga këmbimi valutor).

Rivlerësimi i llogarive të pozicionit dhe llogaritja e fitimit/humbjes nga këmbimi valutor

Në vijim të shembullit të mësipërm, nëse kursi mesatar në mbyllje është 1 dollarë amerikanë për 100 LEKë, gjendjet në LEKë (përfshi veprimet në LEKë dhe dollarë amerikanë) do të jenë:

Tepricat në lekë (përpara rivlerësimit të llogarisë së pozicionit valutor)				Kredi			
Debi							
Arka	në	dollarë	1	Arka në LEKë:			1
amerikanë :		10 000		Kundërllogaria		00 000	
Kundërllogaria valutore				valutore në dollarë amerikanë :			1
në LEKë (dollarë amerikanë) :		00 000	1				
				Totali :		10 000	
Totali :			2				2
		10 000				10 000	

Fitimi ose humbja nga këmbimi valutor do të rezultojë duke krahasuar :

- shumën në “llogarinë e pozicionit valutor dollarë amerikanë” (librat në dollarë amerikanë) me kursin e datës së mbylljes (p.sh., 110 000)

- shumën e “Kundërllogarisë valutore në LEKë (dollarë amerikanë)” (librat në lekë) (p.sh., 100 000)

Regjistrimi i fitimit ose humbjes nga valutat do të rezultojë nga rivlerësimi i “Kundërllogarisë valutore në LEKë (dollarë amerikanë)” (kosto e monedhës së huaj), kundrejt pasqyrës së të ardhurave.

4521 Tepricat në LEKë (bilanci) Kundërllogaria valutore në LEKë (dollarë amerikanë)		706 Tepricat në LEKë (llogaria fitim dhe humbje) Fitimi / Humbja nga valutat	
D	K	D	K
10 000			10 000

Pasi të jenë bërë këto regjistrime kontabël, tepricat në LEKë do të jenë:

Tepricat në lekë
(pas rivlerësimit të llogarive të pozicionit valutor)

Debi		Kredi	
Arka në dollarë amerikanë :	110 000	Arka në LEKë:	100 000
Kundërllogaria valutore në LEKë	110 000	Kundërllogaria valutore në USD :	110 000
(dollarë amerikanë) :		Fitimi nga valutat :	10 000
Totali :	220 000	Totali :	220 000

Anulimi i llogarive të pozicionit

Pas rivlerësimit dhe llogaritjes së fitimit ose humbjes nga valutat, lidhja “llogari pozicioni” do të anulohet sepse nuk përfaqëson ndonjë mjet ose detyrim real. Tepricat në LEKë do të jenë :

Tepricat në lekë
(pas fshirjes së llogarive të pozicionit valutor)

Debi		Kredi	
Arka në dollarë amerikanë :	110 000	Arka në LEKë:	100 000
Totali :	110 000	Fitimi nga valutat :	10 000
		Totali :	110 000

10.2.3 VEPRIMET VALUTORE PA AFAT (ME KURSIN E DITËS (SFO))

Veprimet valutore pa afat janë veprime të blerjes ose shitjes së monedhës konkludimi i të cilave nuk shtyhet ose është shtyrë vetëm për vonesat standarde të tregut (zakonisht dy ditë pune). Veprimi regjistrohet në datë valutën. Veprimet valutore pa afat regjistrohen drejtpërdrejt në bilanc. Regjistrimet kontabël jepen në shembullin 1.

Megjithëse rekomandohet, nuk kërkohet regjistrimi i veprimeve jashtë bilancit. Megjithatë, në mbyllje, bëhet inventarizimi i veprimeve valutore të papërfunduara ende dhe angazhimet regjistrohen jashtë bilancit.

10.2.4 VEPRIMET VALUTORE ME AFAT (FFO)

Në bazë të kontratës për operacion valutor me afat, banka hyn në një marrëveshje oferte për të blerë ose shitur një shumë të caktuar valute me kurs të përcaktuar dhe në një datë të ardhme të dhënë.

Normalisht një bankë pranon një FFO për të mbrojtur veten kundrejt ndryshimeve të paparashikuara të monedhës.

Ato mund të jenë :

- FFO “mbrojtëse” : FFO “mbrojtëse” përdoret për të mbuluar një transaksion tregtimi. P.sh., një bankë së cilës do t’i shlyhet huaja prej 5000 dollarë amerikanë brenda 60 ditëve mund menjëherë të hyjë në një kontratë me afat për të shitur 5000 dollarë amerikanë për një periudhë 60 ditore, duke fiksuar kështu vlerën në LEKë të shitjes së saj. Një veprim i tillë nuk krijon “pozicion valutor”.

- FFO “spekulative”.

Kontrata e FFO nuk regjistrohet në bilanc derisa të bëhet pagesa ose të merret monedha. Megjithatë, angazhimi duhet të pasqyrohet jashtë bilancit.

Fitimi/humbja nga valutat që bartet (në plus osë minus) llogaritet duke krahasuar:

- vlerën e kontratës pa afat

- vlerën e kontratës duke përdorur kursin e përcaktuar të kontratës FFO.

Fitimi/humbja nga valutat që bartet (në plus ose minus) regjistrohet në llogari jashtë bilancit “**935 llogaria e vlerësimit të veprimeve valutore me afat**”. Ky fitim ose humbje përfshihet në pasqyrën e të ardhurave prorata - temporis kundrejt llogarisë së bilancit “**4523 Llogaria kundërparti e rivlerësimit të veprimeve valutore me afat**”.

10.2.5 HUA DHE HUAMARRJE NË VALUTË

Huatë/huamarrjet në valutë mund të financohen :

- ose me dollarë amerikanë : ky veprim nuk shkakton pozicion valutor, përveç marzhit të interesave midis huasë dhe rifinancimit. Nuk krijon rrezik valutor sepse çdo diferencë që lind nga konvertimi në LEKë i huasë në fund të vitit do të kompensohet nga diferenca që krijohet nga konvertimi në LEKë i llogarisë rrjedhëse në dollarë amerikanë. Regjistrimet kontabël janë të ngjashme me një hua të zakonshme në LEKë por regjistrohen në ditarin në dollarë amerikanë.

- ose me LEKë : ky veprim krijon rrezik valutor. Regjistrimet kontabël do të prekin si ditarët në LEKë ashtu edhe në dollarë amerikanë. Regjistrimet kontabël ndjekin të njëjtin model të përshkruar më sipër (9.2.1, shembulli 1)

NJOHJA E TË ARDHURAVE

Llogaritja dhe regjistrimi i interesave bëhen në përputhje me të njëjtat parime si interesat e përftuara nga një hua e zakonshme në LEKË. Interesat në dollarë amerikanë regjistrohen në llogarinë e fitimeve dhe humbjeve në dollarë amerikanë. Në fund të vitit interesat në dollarë amerikanë konvertohen në LEKË nëpërmjet procesit të përgjithshëm të inventarit për konvertimin e bilancit vërtetues nga dollarë amerikanë në LEKË.

SEKSIONI 11: VEPRIMET E QERASË (LISING)

1.1. FUSHA E ZBATIMIT

Një qera është një marrëveshje ku banka (qeradhënësi) i kalon klientit (qeramarrësi), në këmbim të qerasë, të drejtën të përdorë një mjet për një periudhë të pranuar kohe. Kështu, klienti shmang marrjen e një borxhi shtesë dhe mundet të ketë edhe përfitime taksore. Në fund të periudhës së qerasë, pronësia e mjetit mund ose jo t'i transferohet klientit.

Grupi përkatës i llogarive është :

BILANCI

2.0.5.	Kontratat e qerasë financiare
4.2.9.4	Operacionet e qerasë financiare - të ardhura financiare të pafituar
5.3.4.	Mjete të qëndrueshme të mbajtura për operacione qeraje

PASQYRA E TË ARDHURAVE

6.0.4.	SHPENZIME NGA OPERACIONET E QERASË
7.0.4.	TË ARDHURA NGA OPERACIONET E QERASË

11.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

Qeraja financiare dhe operative

Ka dy lloje kryesore qerash :

- **qera financiare:** është qeraja që transferon pothuaj të gjitha rreziqet dhe shpërblimet e pronësisë së një mjeti tek klienti (qeramarrësi). Banka (qeradhënësi) vepron si një ndërmjetës financiar midis prodhuesit ose tregtarit dhe një klienti. Titulli mund të transferohet ose jo. Tipare thelbësore të qerasë financiare janë :

- në fillimin e qerasë vlera aktuale e pagesave minimale të qerasë, përfshi çdo pagesë fillestare, është shumë e afërt (normalisht 90% ose më shumë) me vlerën reale të mjetit të dhënë me qera.

- klienti ka pak të ngjarë ose mund të mos jetë në gjendje të anulojë qeranë përpara fundit të afatit i cili i përafrohet periudhës së dobishme të përdorimit të mjetit të dhënë me qera.

- qera operative : është çdo qera tjetër përveç asaj financiare.

Për qeranë financiare dhe operative zbatohen parime të ndryshme kontabël.

11.2.1. QERAJA FINANCIARE

REGJISTRIMI FILLESTAR

Një mjet i mbajtur sipas një qeraje financiare duhet të regjistrohet në bilancin e bankës jo si pronë, pajisje apo ndërtim, por si llogari për t'u arkëtuar. Këto qera trajtohen nga banka si shlyerje e kryegjësë dhe të ardhura financiare për t'u rimbursuar.

Regjistrimi fillestar i qerasë barazon investimin neto në qera. Investimi neto në qera përkufizohet si :

1. pagesa gjithsej minimale për t'u arkëtuar e qerasë, minus çdo shpenzim ekzekutues dhe fitim përkatës të përfshirë këtu (p.sh., shpenzimet e sigurimit); plus

2. çdo vlerë e mbetur e pagartuar e pronës së dhënë me qera që i përlllogaritet bankës; minus

3. të ardhura financiare të pafituar : mbivlera e pagesave totale të qerasë kundrejt kostos së pronës së dhënë me qera (minus çdo vlerë mbetëse) trajtohet si interes dhe duhet regjistruar në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve gjatë periudhës së qerasë.

Shih regjistrimet kontabël më poshtë

SHPËRNDARJA E TË ARDHURAVE

Interesi i pafitur (4294) duhet të amortizohet gjatë periudhës së qerasë, është e preferueshme që edhe interesi të shpërndahet në përputhje me tepicën në rënie të investimit të pambuluar.

Metoda e përdorur për përfitim të fitimit nga qeraja bazohet në metodën lineare. Çdo periudhe i akordohet një pjesë e barabartë e fitimit.

Shih regjistrimet kontabël më poshtë

Një metodë tjetër për përfitim të fitimit bazohet në shpërndarjen e fitimit në mënyrë që të jepet një normë konstante kthyeshmërie nga teprica e investimit. Për të llogaritur pjesën e fitimit që përfitohet përdoren

disa tabela. Megjithatë shumën e bilancit bazohet në investimin neto të qerasë, shpërndarja e të ardhurave në periudha kontabël të veçanta nuk duhet bazuar në këtë shumë, por, në vend të investimit në arkë, të jetë në qera. Dallimi është që investimi neto në arkë merr parasysh faktorë të tjerë, të cilët nuk merren parasysh në llogaritjen e investimit neto, siç janë : taksimi, pagesat për të rifinancuar qeranë, etj.

REGJISTRIMET KONTABËL TË QERASË FINANCIARE

Veprimet e qerasë financiare regjistrohen nga banka si më poshtë:

- Me blerjen e pajisjeve :

Debitohet 534 Mjete të qëndrueshme të mbajtura për veprime të qerasë

Kreditohet 1111 Arka

- Zbatimi i qerasë financiare :

Debitohet 2051 Kontratat e qerasë financiare

Kreditohet 534 Mjetet e qëndrueshme të mbajtura për veprime qeraje

Kreditohet 4294 Veprimet e qerasë financiare - të ardhura financiare të pafituara

- Paguhet koston nga klienti :

Debitohet 1111 Arka (ose llogaritë rrjedhëse të individëve 2711)

Kreditohet 2051 Kontratat e qerasë financiare

Kreditohet 6045 Shpenzime sigurimi

Debitohet 4294 Veprimet e qerasë financiare - të ardhura financiare të pafituara

Kreditohet 7041 Të ardhura nga veprimet e qerasë.

11.2.2. QERAJA OPERATIVE

REGJISTRIMI FILLESTAR

Një mjet i mbajtur me qera operative duhet të regjistrohet në bilanc si pronë, pajisje dhe ndërtim në bilancin e bankës. Këto mjete regjistrohen në llogarinë :

534 Mjete të qëndrueshme të mbajtura për operacione qeraje.

Amortizimi i mjeteve të dhëna me qera duhet të bëhet në përputhje me politikën normale të amortizimit të qeradhënësit për mjete të ngjashme. Shuma e amortizueshme e mjetit shpërndahet sistematikisht për çdo periudhë kontabël gjatë periudhës së dobishme të përdorimit.

SHPËRNDARJA E TË ARDHURAVE

Të ardhurat nga qeratë duhet të regjistrohen linearisht gjatë afatit të qerasë edhe nëse të hyrat nuk janë sipas kësaj forme. Të ardhurat regjistrohen në llogarinë :

704 Të ardhura nga operacionet e qerasë.

PËRFUNDIMI I QERASË

Nëse, në momentin e përfundimit të qerasë, qeramarrësi ble mjetin, mjeti hiqet nga bilanci i bankës. Çdo fitim apo humbje që barazon diferencën midis çmimit të shitjes dhe vlerës neto kontabël të mjetit duhet të regjistrohet.

Nëse, klienti nuk e ble mjetin, mjeti mbetet i regjistruar në bilancin e bankës. Nëse vlera reale (e tregut) e mjetit nuk është në përputhje me vlerën neto kontabël mund të regjistrohet shpenzim për zhvlerësim.

SEKSIONI 12: FAKTORINGU

12.1. FUSHA E ZBATIMIT

Faktoringu i borxheve është një metodë sipas së cilës klienti i transferon bankës (faktori) llogari të caktuara për t'u arkëtuar. Faktoringu përdoret për të përfutur financim, administrim shitjesh dhe mbrojtje nga borxhet e këqija. Karakteristikat kryesore të marrëveshjes së faktoringut janë :

- llogaritë specifike për t'u arkëtuar transferuar te faktori;

- faktori ofron një mundësi kredie sipas së cilës shitësi mund të tërheqë deri në një përqindje të caktuar të vlerës kontabël të borxheve;

- faktori ka përgjegjësi për kthimin e borxheve e cila e çliron klientin nga administrimi i këtij procesi.

Grupi përkatës i llogarive është:

BILANCI

2.8.5. LLOGARITË E FAKTORINGUT

2.8.5 Llogaritë e faktoringut - të disponueshme

2.8.5. Llogaritë e faktoringut - jo të disponueshme

12.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

Llogaritë e arkëtueshme të cilat janë transferuar nga klienti te banka kontabilizohen si më poshtë:

- Debi 20 Hua standarde dhe paradhënie për klientët

- Kredi 2851 Llogari të klientëve të tjerë - Llogaria faktoringu - e disponueshme: kur fondet duhet të merren sapo transferohen llogaritë për t'u arkëtuar

ose

- □□□□□□□□□□Kredi 2852 Llogari të klientëve të tjerë - Llogaria faktoringu - jo e disponueshme:

kur fondet duhet të merren në një datë të mëvonshme të pranuar.

SEKSIONI 13: Transaksione të konsortiumit

13.1. FUSHA E ZBATIMIT

Transaksionet e konsortiumit janë veprime në të cilat bashkohen disa institucione krediti në një “grumbull” ose “konsortium”, për t’i dhënë hua një klienti, për të ndarë rrezikun, paratë apo interesat e fituar në bazë të planit të financimit të pranuar bashkërisht.

13.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

Kur huatë jepen brenda një konsortiumi ose grumbulli të institucioneve të kreditit, çdo anëtar i këtij grumbulli duhet të regjistrojë në bilancin e tij vetëm pjesën e tij në operacionin e konsortiumit (huaja e financuar).

Kur, për një pjesëmarrës, pjesa e tij nga pikëpamja e rrezikut është më e madhe se sa pjesa e tij në financim, rreziku shtesë duhet të regjistrohet jashtë bilancit si “angazhim i dhënë”.

Kur, pjesa e tij nga pikëpamja e rrezikut është më e vogël se sa pjesa e tij në financim, diferenca duhet të regjistrohet jashtë bilancit si “angazhim i marrë”.

Njësoj si financimi, kur angazhimet ose garancitë jepen brenda një veprimi konsortiumi, çdo anëtar duhet të regjistrojë jashtë bilancit vetëm pjesën e tij të rrezikut përfundimtar. Drejtuesi i këtij grumbulli regjistron shumën totale.

SEKSIONI 14: PROCESI I INVENTARIT NË MBYLLJE

14.1. FUSHA E ZBATIMIT

Objekti i procesit të inventarit të bërë në mbyllje është :

- t’i paraqesë regjistrimet kontabël në përputhje me realitetin ekonomik
- të mbyllë llogaritë në përputhje me parimet e përgjithshme të kontabilitetit (Pjesa 2).

Për këtë qëllim, nevojitet punë specifike për inventarin në çështjet e mëposhtme :

- Shpenzimet dhe të ardhurat e veprimtarisë, shpenzime dhe të ardhura të tjera
- Shqyrtimi i cilësisë së rrezikut të kreditit
- Fondet rezervë për rreziqet dhe shpenzimet
- Letrat me vlerë (Bono thesari, filiale, interesa pjesëmarrëse)
- Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme
- Konvertimi në LEKë i librave të mbajtur në monedha të huaja.

14.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

14.2.1. SHPENZIMET DHE TË ARDHURAT E VEPRIMTARISË, shpenzimet e shtyra dhe të përllogaritura, SHPENZIMET DHE TË ARDHURAT E TJERA

Në bazë të kontabilitetit me të drejta të konstatuara, shpenzimet që lidhen me një veprim ose ngjarje regjistrohen kur veprimi kompletohet ose kur kjo ngjarje ndodh (dhe jo në para fizike ose ekuivalenti i tij paguhet). Shpenzimet regjistrohen në regjistrat kontabël dhe raportohen në raportet financiare të periudhës së cilës ato i përkasin. Për pasojë, shpenzimet e llogaritura përfaqësojnë shpenzimet e shkaktuara gjatë periudhës por jo të paguara faktikisht në datën e bilancit dhe regjistrohen si detyrim në bilanc.

14.2.2. SHQYRTIMI I CILËSISË SË RREZIKUT TË KREDISË PËR HUATË JO STANDARDE (HUATË NË NDJEKJE, NËNSTANDARD, TË DYSHIMTA)

Seksioni 2, 2.2.2. për huatë jostandarde, huatë në ndjekje, nënstandarde, të dyshimta dhe fondet rezervë.

14.2.3. FONDE REZERVË PËR RREZIQE DHE SHPENZIME

Fondet rezervë për rreziqe dhe shpenzime duhet të vlerësohen për fundin e vitit.

Seksioni 7

14.2.4. BONO THESARI, LETRA ME VLERË, FILIALE, INTERESA PJESËMARRËS

Në datën e mbylljes duhet të bëhet vlerësimi i vlerës së tregut (reale) të bonove të thesarit, letrave me vlerë, filialeve dhe interesave pjesëmarrës.

Seksionet 3 dhe 4

14.2.5. MJETET E QËNDRUESHME TË AMORTIZUESHME

Në datën e mbylljes, duhet të regjistrohet amortizimi i mjeteve të qëndrueshme.

Seksioni 5.

14.2.6. KONVERTIMI NË LEKë I LIBRAVE TË MBAJTURA NË MONEDHA TË HUAJA DHE I LLOGARIVE TË POZICIONIT NË MONEDHA TË HUAJA

Seksioni 10.2.2.

SEKSIONI 15: KONSOLIDIMI

15.1. FUSHA E ZBATIMIT

Ka dy tipe konsolidimi:

- Konsolidimi i brendshëm: qëllimi është që të konsolidohen bilancet, llogaritë jashtë bilancit dhe të

fitimeve dhe humbjeve të degëve në raportet përkatëse të drejtorisë së përgjithshme të bankës me qëllim që të nxirren raportet financiare të bankës.

- Konsolidimi i jashtëm: qëllimi është që të konsolidohen pasqyrat e bankës me ato të filialeve që veprojnë në vend ose jashtë.

15.2. PËRKUFIZIMET DHE PARIMET KONTABËL

15.2.1. KONSOLIDIMI I BRENDSHËM

Paraqitja e pasqyrave të bilancit, jashtë bilancit dhe të ardhurave dhe shpenzimeve të bankës përfshin hapat e mëposhtëm:

- konsolidimi i pasqyrave të bilancit, jashtë bilancit dhe të ardhurave dhe shpenzimeve të degëve me ato të drejtorisë së përgjithshme;

- anulimi i llogarive lidhëse "llogaritë e marrëdhënieve" sepse ato nuk përfaqësojnë ndonjë mjet ose detyrim real. Këto llogari duhet të kompensohen.

Këto veprime konsolidimi janë të një natyre të pastër teknike dhe nuk shkaktojnë regjistrime kontabël.

15.2.2. KONSOLIDIMI I JASHTËM

Tre metodat e konsolidimit janë :

- filialet në të cilat ushtrohet kontroll tërësor (duke poseduar drejtpërdrejt ose tërthorazi më shumë se 50% të të drejtave votuese të shoqërisë) do të konsolidohen sipas metodës së përfshirjes së plotë:

Të gjitha llogaritë e mjeteve, detyrimeve dhe pasqyrës së të ardhurave konsolidohen me llogaritë e të njëjtës natyrë të bankës. Në mbyllje, vlera kontabël e filialeve është shpërndarë në grupin e llogarive të konsoliduara. Pjesa e grupit të vogël në kapitalin e vet të aksionerëve dhe në fitim e humbje të shoqërisë pasqyrohet si një detyrim (si kapital i vet aksioner ose fitim e humbje).

Kur vlera e filialeve është shpërndarë dhe ajo është pak më e madhe ose më e vogël se vlera e aksioneve në kapitalin e vet aksionar të shoqërisë, mund të pasqyrohen diferenca nga konsolidimi.

- filialet që posedohen bashkërisht nga disa shoqëri do të konsolidohen sipas metodës së përfshirjes proporcionale :

Të gjitha llogaritë e mjeteve, detyrimeve dhe pasqyrës së të ardhurave konsolidohen, në përputhje me përqindjen e aksioneve në kapitalin e shoqërisë, me llogaritë e të njëjtës natyrë të bankës. Në mbyllje, vlera kontabël e filialeve shpërndahet në grupin e llogarive të konsoliduara. Asnjë aksion i ndonjë grupi të vogël në kapitalin e vet aksioner dhe në fitim e humbje të filialit nuk pasqyrohet në bilanc.

Një diferencë konsolidimi mund të pasqyrojë vlerën e filialeve e cila është më e madhe ose më e vogël se vlera e aksioneve në kapitalin e vet aksionar të shoqërisë.

- shoqëritë në të cilat ushtrohet influencë e konsiderueshme (duke poseduar drejtpërdrejt ose tërthorazi 20% të të drejtave votuese të shoqërisë) do të trajtohen me metodën e kapitalit pronar:

Vlera kontabël e filialeve zëvendësohet në bilancin e konsoliduar nga aksionet e bankës në kapitalin e vet aksioner të shoqërisë.

PJESA 2: Paraqitja e regjistrimeve bazë kontabël

LISTA E VEPRIMEVE

Për të regjistruar veprimet bankare kryesore është hartuar një listë me 10 lloje veprimesh.

Secili nga veprimet trajtohet në një seksion.

Çdo lloj veprimi përbën një seri veprimesh elementare të përshkruara (totali 39):

Lista e seksioneve

Numri në kllapa tregon numrin e veprimit elementar të paraqitur në secilin seksion.

1. Arka (monedha e vendit) (3)
2. Veprimet me klientët në monedhën e vendit (6)
3. Sistemi bankar i vendit (4)
4. Tregu i brendshëm i parasë (8)
5. Valuta (6)
6. Degët (2)
7. Mjetet e qëndrueshme të bankës (3)
8. Veprimet jashtë bilancit (4)
9. Fitimi dhe humbja (2)
10. Ndihma dhe dhurata nga organizatat publike (1)

SEKSIONI 1: VEPRIMET E ARKËS (MONEDHA E VENDIT)

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 1 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. tërheqje e bërë nga klienti
2. depozita e bërë nga klienti
3. depozita e bërë nga klienti në drejtorinë e përgjithshme për llogarinë e tij në degë.

B. REGJISTRIMET KONTABËL

1.1. TËRHEQJET

D	K	Ditari (drejtoria e përgjithshme)
711 2		Llogari rrjedhëse – individët
	111 1	Arka, bankënota në LEKë

1.2. DEPOZITAT

D	K	Ditari (drejtoria e përgjithshme)
111 1		Arka, bankënota në LEKë
	711 2	Llogari rrjedhëse – individët

1.3. DEPOZITAT E BËRA NGA KLIENTËT NË DREJTORI TË PËRGJITHSHME PËR LLOGARINË E TIJ NË DEGË

D	K	Ditari (drejtoria e përgjithshme)
111 1		Monedha metalike dhe bankënota në LEKë
	41 4	Llogari marrëdhëniesh – Dega A
D	K	Ditari (Dega A)
41 4		Llogari marrëdhëniesh – Drejtoria e Përgjithshme
	711 2	Llogari rrjedhëse – individët

SEKSIONI 2:VEPRIMET ME KLIENTËT NË MONEDHËN E VENDIT

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 2 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. tërheqje e bërë nga klienti në formën e transferimit në një bankë tjetër
2. transfertë e marrë nga një bankë në favor të klientit
3. hua dhënë klientit
4. kësht i paguar nga klienti
5. shlyerje e huasë
6. të drejtat me cilësi të keqe (borxhe të dyshimta)

B. REGJISTRIMET KONTABËL

2.1. TËRHEQJET E BËRA NGA KLIENTI NË FORMËN E TRANSFERTËS PËR NJË BANKË TJETËR

D	K	Ditari
711 2		Llogari e klientit - llogari rrjedhëse e individit
	3 1	Llogari rrjedhëse me bankat

2.2. TRANSFERTAT E MARRA NGA NJË BANKË TJETËR NË FAVOR TË KLIENTIT

D	K	Ditari
3 1		Llogari rrjedhëse me bankat

	2	Llogari e klientit - llogari rrjedhëse e individit
711		

2.3. HUA DHËNË KLIENTIT

D	K	Ditari
2		Hua afatgjatë për individin
131		
	2	Llogari rrjedhëse e individit
	711	

Kur klienti i merr paratë e tij :

D	K	Ditari
2		Llogari rrjedhëse e individit
711		
	1	Arka
	11	

2.4. KËST I PAGUAR NGA KLIENTI

Në mbyllje interesat e përlllogaritur regjistrohen:

D	K	Ditari
2		Interesa të përlllogaritur për huanë afatgjatë
039		
	7	Interesat për huanë dhënë individëve
	0121	

Kur klienti paguan këstin:

D	K	Ditari
2		Llogari rrjedhëse e individit
711		
	2	Hua afatgjatë dhënë individit
	031	
	2	Interesa të përlllogaritur për huanë afatgjatë
	039	

2.5. SHLYERJE E HUASË

2-5.1. Shlyerja nëpërmjet llogarisë rrjedhëse

D	K	Ditari
2		Llogari rrjedhëse e individit
711		
	2	Hua afatgjatë dhënë individit
	031	
	2	Interesa të përlogaritur për huanë afatgjatë
	039	

2-5.2 Shlyerje në para fizike

D	K	Ditari
1		Bankënota dhe monedha metalike në LEKë
111		
	2	Hua afatgjatë dhënë individit
	031	
	2	Interesa të përlogaritur për huanë afatgjatë
	039	

2.6. TË DREJTA ME CILËSI TË KEQE (HUA TË DYSHIMTA)

Me vlerësimin e rrezikut të kredisë, në rastin kur një hua konsiderohet si e dyshimtë, regjistrimet kontabël në lidhje me transferimin e shumës (kryegjësë dhe interesit të përlogaritur) së huasë në kategori të ndryshme, janë si më poshtë:

D	K	Ditari
2		Hua afatgjatë dhënë individit (e dyshimtë)
431		
	2	Hua afatgjatë dhënë individit (standarde)
	131	
2		Interesa të përlogaritur për huanë afatgjatë (e dyshimtë)
439		
	2	Interesa të përlogaritur për huanë afatgjatë (standarde)
	139	

Regjistrimet kontabël në lidhje me fondet rezervë janë si më poshtë:

D	K	Ditari
6		Shpenzime për fondet rezervë për huanë e dyshimta
524		
	2	Fonde rezervë për huanë e dyshimta
	48	

SEKSIONI 3: SISTEMI BANKAR I VENDIT (NË MONEDHËN E VENDIT)

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 3 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. tërheqje ndërmjet institucioneve financiare duke përdorur llogaritë e tyre në bankën qendrore
2. tërheqje ndërmjet institucioneve financiare të vendit duke përdorur llogaritë e korrespondentëve të tyre
3. depozita në bankën qendrore
4. përlogaritja e interesave

B. REGJISTRIMET KONTABËL**3.1. TËRHEQJET NDËRMJET INSTITUCIONEVE FINANCIARE DUKE PËRDORUR LLOGARITË E TYRE NË BANKËN QENDRORE**

3-1.1. Në rastin e një huaje dhënë nga Banka A në favor të Bankës B.

- Regjistrimet kontabël të Bankës A (huadhënësi) janë:

D	K	Ditari
51 1		Hua për bankat rezidente
	121 1	Banka qendrore – llogaria rrjedhëse

- Regjistrimet kontabël të Bankës B (huamarrësi) janë:

D	K	Ditari
121 1		Banka qendrore – llogaria rrjedhëse
	71 1	Huamarrje nga bankat

3-1.2. Në rastin e tërheqjeve të nxitura nga një klient i Bankës A në favor të një klienti të Bankës B.

- Regjistrimet kontabël të Bankës A (ku bëhet tërheqja) janë:

D	K	Ditari
711 2		Llogari rrjedhëse e individit
	121 1	Banka qendrore – llogaria rrjedhëse

Regjistrimet kontabël të Bankës B (përfituesi i shumës së tërhequr) janë:

D	K	Ditari
121 1		Banka qendrore – llogaria rrjedhëse
	711 2	Llogari rrjedhëse e individit

3.2. TËRHEQJET ndërmjet institucioneve financiare të Vendit duke përdorur llogaritë e korrespondentëve të tyre

Regjistrimet kontabël të Bankës A (huadhënësi) janë:

D	K	Ditari
51 1		Hua për bankat rezidente

	1	Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
311		

Regjistrimet kontabël të Bankës B (huamarrësi) janë:

D	K	Ditari
1		Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
311		
	1	Huamarrje nga bankat
	71	

3.3. DEPOZITA NË BANKËN QENDRORE

Në rastin e transferimit të parave:

D	K	Ditari
11231		Llogari depozite në bankën qendrore
	1111	Arka – LEKë

Në rastin e transferimit nga llogaria rrjedhëse me bankën korrespondente:

D	K	Ditari
11231		Llogari depozite në bankën qendrore
	13	Llogari rrjedhëse me bankat

3.4. PËRLLOGARITJA E INTERESAVE

D	K	Ditari
1519		Hua për bankat rezidente - interesa të përlogaritur
	70113	Të ardhura nga interesat prej veprimeve me institucionet e kreditit

SEKSIONI 4: TREGU I BRENDSHËM I PARAVE

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 4 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. blerje të letrave me vlerë
2. rivlerësimi (fitimi)
3. rivlerësimi (humbja)
4. shitje e letrave me vlerë (fitimi)
5. shitje e letrave me vlerë (humbja)
6. blerja e REPO
7. riblerja e REPO
8. kredia Lombard.

B. REGJISTRIMET KONTABËL

4.1. BLERJA E LETRAVE ME VLERË

Në rastin e letrave me vlerë të tregtueshme:

D	K	Ditari
311		Letra me vlerë të tregtueshme

	1311	Llogari rrjedhëse me bankat rezidente
--	------	---------------------------------------

4.2. RIVLERËSIMI (FITIMI)

Në rastin e letrave me vlerë të tregtueshme:

D	K	Ditari
311		Letra me vlerë të tregtueshme
	70221	Të ardhura nga letrat me vlerë të tregtueshme

Në rastin e letrave me vlerë të vendosjes nuk regjistrohet asnjë e ardhur.

4.3. RIVLERËSIMI (HUMBJA)

Në rastin e letrave me vlerë të tregtueshme

D	K	Ditari
60221		Humbje nga letrat me vlerë të tregtueshme
	311	Letra me vlerë të tregtueshme

Në rastin e letrave me vlerë të vendosjes

D	K	Ditari
602223		Shpenzime për zhvlerësimin e letrave me vlerë të vendosjes
	3128	Fonde rezervë për zhvlerësim

4.4. SHITJA E LETRAVE ME VLERË (FITIMI)

Në rastin e letrave me vlerë të vendosjes

D	K	Ditari
1311		Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
	702221	Fitime nga shitja e letrave me vlerë të vendosjes
	312	Letra me vlerë të vendosjes

4.5. SHITJA E LETRAVE ME VLERË (HUMBJA)

Në rastin e letrave me vlerë të vendosjes

D	K	Ditari
1311		Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
60221		Humbje nga letrat me vlerë të tregtueshme
	311	Letra me vlerë të tregtueshme

4.6. BLERJE REPO

Regjistrimet kontabël të Bankës A (huadhënësi) janë :

D	K	Ditari
12141		Bono thesari të blera me marrëveshje riblerjeje
	1311	Llogari rrjedhëse në bankat rezidente

Regjistrimet kontabël të Bankës B (huamarrësi) janë :

D	K	Ditari
1311		Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
	12151	Bono thesari të shitura me marrëveshje riblerjeje

4.7. RIBLERJE REPO

Regjistrimet kontabël të Bankës A (huadhënësi) janë:

D	K	Ditari
1311		Llogari rrjedhëse në bankat rezidente
	12141	Bono thesari të blera me marrëveshje riblerjeje
	7015	Interesi i marrë në letrat me vlerë të blera me marrëveshje riblerjeje

Regjistrimet kontabël të Bankës B (huamarrësi) janë :

D	K	Ditari
12151		Bono thesari të shitura me marrëveshje riblerjeje
6015		Shpenzime për interesa për letrat me vlerë të blera me marrëveshje riblerjeje
	1311	Llogari rrjedhëse në bankat rezidente

4.8. KREDIA LOMBARD

Kontabilizimi i kredisë Lombard (një hua e garantuar me letra me vlerë) pasqyron dy procedurat e mëposhtme që duhet të kryhen nga banka:

- huaja duhet të regjistrohet në një llogari bilanci
- vlera emërore e letrave me vlerë të dhëna si garanci për huanë duhet të regjistrohet në një llogari jashtë bilancit;

D	K	Ditari
2011		Hua afatshkurtër për individët
	1111	Arka në LEKË
9283		Letra me vlerë të marra
	923	Letra me vlerë të marra si garanci për kredinë refinancim/llogaria kundërparti

SEKSIONI 5: VEPRIMET ME VALUTAT

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 5 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. blerje valute
2. rivlerësim valute
3. shitje valute
4. depozita në valutë në një bankë korrespondente
5. të ardhura të përlllogaritura
6. Pagesa

B. REGJISTRIMET KONTABËL

5.1. BLERJE VALUTE

5-1.1. Në para fizike

Regjistrimet kontabël në librat e valutës janë:

D	K	Ditari në valutë
1112		Arka në valutë
	4522	Llogaria e pozicionit valutor

Regjistrimet kontabël në librat në Lekë janë:

D	K	Ditari në LEKË
4521		Kundërlllogaria valutore në LEKË
	1111	Arka në LEKË

5-1.2. Në llogari rrjedhëse

Regjistrimet kontabël në librat e valutës janë:

D	K	Ditari në valutë
132		Llogari rrjedhëse në bankat jorezidente
	4522	Llogaria e pozicionit valutor

Regjistrimet kontabël në librat në lekë janë:

D	K	Ditari në LEKË
4521		Kundërlllogaria valutore në LEKË
	131	Llogari rrjedhëse në bankat rezidente

5.2. RIVLERËSIMI I VALUTËS

Në rastin e fitimit:

D	K	Ditari në LEKË
4521		Kundërlllogaria valutore në LEKË
	706	Fitimi nga valutat

Në rastin e humbjes:

D	K	Ditari në LEKË
606		Humbje nga valutat
	4521	Kundërlllogaria valutore në LEKË

5.3. SHITJA E VALUTAVE (FIZIKISHT)

Regjistrimet kontabël në librat në valutë janë:

D	K	Ditari në valutë
4522		Kundërlllogaria valutore
	1112	Arka në valutë

Regjistrimet kontabël në librat në LEKË:

D	K	Ditari në LEKË
1111		Arka në LEKË
	4521	Kundërlllogaria valutore në LEKË

5.4. DEPOZITA NË VALUTË NË BANKËN KORRESPONDENTE

D	K	Ditari në valutë
142		Depozita në bankën jorezidente
	1321	Llogari rrjedhëse në bankën jorezidente

5.5. TË ARDHURA TË PËRLLOGARITURA

D	K	Ditari në valutë
1429		Depozita në bankat jorezidente – të përlllogaritura
	70112	Interesa nga veprimet me institucionet e kreditit

5.6. PAGESA

D	K	Ditari
1321		Llogari rrjedhëse në bankat jorezidente
	1429	Depozita në bankat jorezidente – të përlllogaritura

SEKSIONI 6: VEPRIMET ME DEGËT

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 6 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. depozitim në drejtorinë e përgjithshme në kreditim të llogarisë së klientit të degës;
2. tërheqje në drejtorinë e përgjithshme në debitim të llogarisë së klientit të degës.

B. REGJISTRIMET KONTABËL

6.1. depozitim në drejtorinë e përgjithshme në kreditim të llogarisë së klientit të degës.

Regjistrimet kontabël në drejtorinë e përgjithshme :

D	K	Ditari (drejtoria e përgjithshme)
111		Arka në LEKË
	4	Llogari marrëdhëniesh - Dega A
	42	

Regjistrimet kontabël në degë:

D	K	Ditari (dega)
41		Llogari marrëdhëniesh - drejtoria e përgjithshme
	2	Llogari rrjedhëse - individ
	711	

6.2. tërheqje në drejtorinë e përgjithshme në debitim të llogarisë së klientit të degës.

Regjistrimet kontabël në drejtorinë e përgjithshme:

D	K	Ditari (drejtoria e përgjithshme)
---	---	-----------------------------------

42	4	Llogari marrëdhëniesh - Dega A
	111	Arka në LEKË

Regjistrimet kontabël në degë:

D	K	Ditari (dega)
711	2	Llogari rrjedhëse - individ
	41	Llogari marrëdhëniesh - drejtoria e përgjithshme

SEKSIONI 7: MJETET E QËNDRUESHME TË BANKËS

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 7 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. blerje
2. amortizim dhe fond rezervë
3. shitje

B. REGJISTRIMET KONTABËL

7.1. BLERJE

D	K	Ditari
5324		Mjete të trupëzuara - makineri e pajisje
	4211	Kreditorë të ndryshëm – furnitorë

7.2. AMORTIZIM DHE FOND REZERVË

Regjistrimet kontabël në lidhje me amortizimin vjetor të mjeteve të qëndrueshme janë:

D	K	Ditari
6412		Shpenzime amortizimi për mjetet e qëndrueshme
	537	Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme të përdorura për veprimtari

Regjistrimet kontabël në lidhje me zhvlerësimin e mjeteve të qëndrueshme janë:

D	K	Ditari
648		Shpenzim amortizimi
	538	Fond rezervë për amortizimin e mjeteve të qëndrueshme

7.3. SHITJE

Në rast humbjeje:

D	K	Ditari
131		Llogari rrjedhëse në Bankën B
537		Amortizim i mjeteve të qëndrueshme të përdorura për veprimtari
6054		Humbje nga shitja e mjeteve të qëndrueshme
	5324	Mjete të trupëzuara - makineri e pajisje

Në rast fitimi:

D	K	Ditari
131		Llogari rrjedhëse në Bankën B
537		Amortizim i mjeteve të qëndrueshme të përdorura për veprimtari
	7054	Fitim nga shitja e mjeteve të qëndrueshme

	5324	Mjete të qëndrueshme - makineri e pajisje
--	------	---

SEKSIONI 8: LLOGARITË JASHTË BILANCIT

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 8 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. angazhime financimi të dhëna
2. angazhime financimi të marra
3. garanci e dhënë
4. garanci e marrë

B. REGJISTRIMET KONTABËL

8.1. ANGAZHIME FINANCIMI TË DHËNA

D	K	Ditari
9011		Angazhime financimi të dhëna në favor të klientit
	90811	Angazhime financimi të dhëna në favor të klientit - llogaria kundërparti

8.2. ANGAZHIME FINANCIMI TË MARRA

D	K	Ditari
90822		Angazhime financimi të marra nga një klient - llogaria kundërparti
	9022	Angazhime financimi nga një klient

8.3. GARANCI E DHËNË

D	K	Ditari
9112		Garanci e dhënë në favor të një klienti
	91812	Garanci e dhënë në favor të një klienti - llogaria kundërparti

8.4. GARANCI E marrë

D	K	Ditari
91822		Garanci e marrë nga një klient – llogaria kundërparti
	9122	Garanci e marrë nga një klient

SEKSIONI 9: FITIMI DHE HUMBJA

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Llogaria 578 (bilanci) balancohet nga llogaria 79 (fitimi i vitit ushtrimor) ose llogaria 69 (humbja e vitit ushtrimor).

Seksioni 9 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë:

1. shpërndarja e rezultatit në rast fitimi;
2. shpërndarja e rezultatit në rast humbjeje.

B. REGJISTRIMET KONTABËL

9.1. SHPËRNDARJA E REZULTATIT NË RAST FITIMI

D	K	Ditari
69		Fitimi i vitit ushtrimor
	578	Fitimi i vitit ushtrimor (bilanci)

Pasi aksionerët kanë miratuar shpërndarjen e fitimit:

D	K	Ditari
578		Fitimi i vitit ushtrimor (bilanci)
	577	Fitimet e pashpërndara
	5731	Rezerva ligjore
	4214	Dividentët për t'u paguar

9.2. SHPËRNDARJA NË RAST HUMBJEJE

D	K	Ditari
578		Humbja e vitit ushtrimor (bilanci)
	79	Humbja e vitit ushtrimor

Pasi aksionerët kanë miratuar shpërndarjen e deficitit:

D	K	Ditari
577		Fitimet e pashpërndara
	578	Humbja e vitit ushtrimor (bilanci)

SEKSIONI 10: NDIHMAT DHE DHURATAT NGA ORGANIZATAT PUBLIKE

A. LISTA E VEPRIMEVE ELEMENTARE

Seksioni 10 jep një listë të veprimeve elementare si më poshtë: 1.ndihmat e marra

B. REGJISTRIMET KONTABËL

10.1. NDIHMAT E MARRA

- Me shpërndarjen e ndihmës (p.sh., ndihma e përdorur për të blerë makineri dhe pajisje):

D	K	Ditari
1311		Llogari rrjedhëse e rezidentit
	541	Ndihmat

- Me blerjen e pajisjeve

D	K	Ditari
5324		Makineri dhe instrumente
	131	Llogaria rrjedhëse në banka

- Shuma e ndihmës së regjistruar si detyrim paraqitet si e ardhur gjatë periudhës së mbetur të dobishme të përdorimit të mjetit. Në mbyllje, regjistrimet kontabël për amortizimin e mjetit dhe të ndihmës janë si më poshtë:

D	K	Ditari
641		Shpenzime amortizimi
	537	Amortizim i mjeteve të qëndrueshme

D	K	Ditari
542		Pjesa e akumuluar e ndihmave dhe financimit publik të transferuar tek të ardhurat
	7055	Pjesa e ndihmave dhe e financimit publik të transferuar tek të ardhurat

- Me përfundimin e amortizimit të ndihmës, regjistrimet kontabël janë si më poshtë:

D	K	Ditari
541		Ndihma
	542	Pjesa e akumuluar e ndihmave dhe financimit publik të transferuar tek të ardhurat

PJESA 3: Raportet financiare

Pjesa 3.1: Raportet financiare vjetore

Pjesa 3.2: Raportet financiare periodike

PJESA 3.1: Raportet financiare vjetore

Shprehja “raporte financiare” nënkupton bilancet, pasqyrat e të ardhurave ose llogaritë e fitimit dhe humbjes, zërat jashtë bilancit, pasqyrat e fluksit të arkës, shënimet dhe pasqyrat e tjera si dhe

njoftimin shpjegues i cili konsiderohet si pjesë e pasqyrave financiare. Zakonisht, raportet financiare vihen në dispozicion ose publikohen një herë në vit dhe janë objekt i raportit të kontrollorit.

Drejtuesit e një banke mund të përgatisin raporte financiare për përdorim të brendshëm në një sërë mënyrash të ndryshme të cilat ia përshtatin më së miri qëllimeve të brendshme të drejtimit. Kur raportet financiare përgatiten për persona të tjerë, siç janë aksionerët, kreditorët, punonjësit dhe publiku i gjerë, ato duhet të jenë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit ("SNK").

Drejtuesit e bankës kanë për detyrë të përgatisin raportet financiare dhe t'i raportojnë ato me informacion të mjaftueshëm. Detyra e kontrollorëve është të formojnë një mendim dhe të bëjnë një raport për pasqyrat financiare.

Përdoruesit e raporteve financiare të një banke kanë nevojë për informacionin e duhur, të besueshëm dhe të krahasueshëm i cili t'i ndihmojë ata në vlerësimin e gjendjes financiare dhe rezultatit financiar të bankës dhe i cili u vlen atyre në procesin e marrjes së vendimeve. Për pasojë, me qëllim që t'u krijohet një ide më e qartë për veprimtarinë e bankës, raportimi në pasqyrat financiare ka nevojë të jetë i plotë, aq sa duhet, brenda kufijve të asaj se çfarë është e arsyeshme për t'u kërkuar nga drejtuesit.

Kërkesa të përgjithshme për raportimin e pasqyrave financiare

Përdoruesit duhet të jenë të aftë të krahasojnë raportet financiare të një banke në kohë me qëllim që të përcaktojnë tendencat në gjendjen dhe rezultatin financiar të saj. Për pasojë, është e rëndësishme që pasqyrat financiare të japin informacion që i korrespondon periudhës paraardhëse.

Duhet raportuar i gjithë informacioni material i cili është i nevojshëm për hartimin e pasqyrave financiare të qarta dhe të kuptueshme. Nëse është e nevojshme, sasitë dhe klasifikimet e zërave duhet të plotësohen me informacion shtesë për të qartësuar kuptimin e tyre. Zëra të konsiderueshëm nuk duhen përfshirë në ose nuk duhen kompensuar kundrejt zërave të tjerë pa bërë një ndarje të veçantë. Zërat e konsiderueshëm të përfshirë në mjetet e tjera, detyrimet e tjera dhe në fondet rezervë specifike e përllogaritjet duhet të raportohen veçmas.

Një bankë është e ekspozuar ndaj rrezikut të likuiditetit dhe ndaj rreziqeve që lindin nga ndryshimet e kursit të këmbimit, lëvizjeve në normën e interesit, ndryshimeve në çmimet e tregut dhe nga mospërbushja e detyrimit prej të tretëve. Këto rreziqe mund të pasqyrohen në raportet financiare në formën e analizës së maturiteteve, analizës së mjeteve dhe detyrimeve në valutë të bankës, etj., por përdoruesit arrijnë të kuptojnë më mirë nëse drejtuesit i bashkëngjisin dhe një relacion shpjegues raporteve financiare i cili përshkruan mënyrat se si administrohen dhe kontrollohen rreziqet që shoqërojnë veprimtarinë e bankës.

Një bankë duhet të raportojë sasinë totale të detyrimeve të siguruara dhe natyrën dhe vlerën kontabël të mjeteve të lëna peng si garanci.

Zakonisht banka vepron si një kujdestar dhe përfshihet në veprimtari të tjera besimi që rezultojnë lidhur me mbajtjen ose vendosjen e mjeteve (pasurive) në emër të individëve, trusteve, planeve të përfitimit të pensioneve dhe institucioneve të tjera. Pavarësisht se kujdestaria ose ndonjë marrëdhënie tjetër e ngjashme është e mbështetur ligjërisht, këto pasuri nuk janë pasuri të bankës dhe, për pasojë, nuk përfshihen në bilanc. Megjithatë, sasitë e mbajtura në emër të palëve të treta duhen raportuar.

Banka duhet të raportojë çdo përqendrim të konsiderueshëm të mjeteve, detyrimeve (dhe, nëse është e nevojshme, zërat jashtë bilancit). Raportime të tilla duhet të bëhen nisur nga zona gjeografike, klientët ose grupet industriale ose nga përqendrime të tjera të rrezikut.

Gjithashtu, është e dëshirueshme që drejtuesit të japin edhe një relacion shpjegues për mjedisin ekonomik në të cilin vepron banka (p.sh., normat mesatare të interesit, normat e inflacionit për periudhën, etj.).

Raportimet në pasqyrat financiare të bankës në pjesën më të madhe bëhen sipas Standardit Ndërkombëtar të Kontabilitetit Nr. 30. SNK Nr. 32 plotëson SNK Nr.30 për sa kohë që bëhet fjalë për instrumentet financiare. Kjo pjesë jep një shembull të pasqyrave financiare vjetore me raportimet specifike të kërkuara nga këto standarte në lidhje me bankat si edhe raportimin e përgjithshëm të kërkuar nga SNK të tjera.

BANKA XYZ

Raportet financiare

(shembuj me shpjegime)

Për 31 dhjetor, N dhe N-1

Përmbajtja

Bilancet

Pasqyrat e të ardhurave *

Zërat jashtë bilancit
Pasqyrat e fluksit të arkës
Shënime për pasqyrat financiare

BANKA XYZ
Bilanci

AKTIVET (në K-LEKË)	Llogaritë nr.	Shënim	31 dhjetor	
			N	N-1
Arkat dhe Banka Qendrore		4		
Arka Banka qendrore	111 1121në1124 1127, 1128			
Bono thesari dhe bono të tjera të pranueshme për rifinancim me bankën qendrore	12-1214- 1224	5		
Hua dhe paradhënie neto për institucionet e kreditit		6		
llogari rrjedhëse depozita hua të tjera	13 14 15 18, 19			
Hua dhe paradhënie neto për klientët		7 dhe 9		
llogari rrjedhëse hua dhe paradhënie standarde hua të pakthyera në afat hua në ndjekje hua nënstandard hua të dyshimta hua të humbura të tjera	27 20 21 22 23 24 25 28, 29			
Hua dhe paradhënie neto për qeverinë shqiptare dhe administratën publike	261, 262, 266, 267, 268, 269	8 dhe 9		
Letrat me vlerë		10		
letra me vlerë me të ardhura të pandryshuara letra me vlerë me të ardhura të ndryshueshme të tjera	31 32 351, 361			
Letrat me vlerë dhe bono thesari të blera sipas marrëveshjes së riblerjes	1214, 153, 341(A)	10		
Interesat pjesëmarrës dhe filialet		11		
Interesat pjesëmarrës Filialet	51 52			
Mjete të mbajtura në emër të të tretëve				
Sigurimet shoqërore Asistenca Administrimi fiskal Të tjera	431 432 434 433,437			
Mjetet e qëndrueshme (neto)		12		
mjete të patrupëzuara mjete të qëndrueshme në funksion të veprim. mjete të qëndrueshme të investimit mjete të qëndrueshme për operacione qeraje mjete të qëndrueshme në proces	531 532 533 534 535			
Mjete të tjera	41, 44, 45, 46			
Aktivët gjithsej				

BANKA XYZ

Bilanci

DETYRIMET DHE KAPITALI AKSIONERËVE (në K-LEKË)	Llogaritë nr.	Shënime	31 dhjetor	
			N	N-1
Detyrimet ndaj bankës qendrore		4		
llogari rrjedhëse	1121			
depozita të marra	1125			
huamarrje	1126			
të tjera	1128			
Detyrimet ndaj institucioneve të kreditit jobanka qendrore		13		
llogari rrjedhëse	13			
depozita	16			
huamarrje	17			
të tjera	18			
Detyrimet ndaj klientëve		14		
llogari rrjedhëse	271			
llogari depozite	272, 273			
të tjera	28			
Borxhi ndaj qeverisë shqiptare dhe organizatave publike	261, 263, 264, 265	8		
Letrat me vlerë dhe bono thesari të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes	1215, 342			
Borxh i përfaqësuar nga letrat me vlerë	33	15		
Ndihma dhe financim publik	54			
Mjete të mbajtura në emër të të tretëve				
sigurimet shoqërore	431			
asistenca	432			
administrimi fiskal	434			
të tjera	433, 437			
Fonde rezervë për rreziqe dhe shpenzime	55	16		
Borxh i varur	56			
Detyrime të tjera	42,44 45,46 35,36			
Detyrime gjithsej				
Kapitali i aksionerëve		17		
kapitali	571			
primet e aksioneve	572			
rezervat	573			
rezerva rivlerësimi	5732			
diferenca rivlerësimi	574			
fitimet/humbjet e pashpërndara	577			
fitimi (humbja)i vitit ushtrimor	578			
Kapitali gjithsej i aksionerëve				
Pasive gjithsej				

Shih shënimet shoqëruese

BANKA XYZ Pasqyra e të ardhurave

PASQYRA E TË ARDHURAVE (në K-LEKË)	Llogaritë nr.	Shënime	31 dhjetor	
			N	N-1

Të ardhura nga interesat				
për veprimet me thesarin dhe ndërbankare	7011			
për veprimet me klientët	7012			
interesa për letrat me vlerë të blera sipas marrëveshjes së rishitjes	7016			
të tjera	7019			
Shpenzime për interesat				
për veprimet me thesarin dhe ndërbankare	6011			
për veprimet me klientët	6012			
interesa për letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së riblerjes	6016			
për borxhet e përfaqësuar nga letrat me vlerë, borxhet e varura dhe letrat me vlerë të shitura sipas marrëveshjes së rishitjes	6013, 6014, 6015			
të tjera	6017			
Të ardhura/Humbje neto nga interesat				
Të ardhura nga operacionet financiare				
Të ardhura nga bonot e thesarit	7021			
Të ardhura nga veprimet me letrat me vlerë	7022			
Të tjera	7023 deri 7029			
Humbje nga operacionet financiare				
Humbje nga bonot e thesarit	6021			
Humbje nga transaksionet me letrat e tjera me vlerë	6022			
Të tjera	6023 deri 6029			
Fitimi /Humbja neto nga veprimet financiare				
Të ardhura neto nga operacionet e qerasë				
Të ardhura nga operacionet e qerasë	704			
Shpenzime për operacionet e qerasë	604			
Fitimi/Humbja neto nga komisionet				
Të ardhura nga komisionet për veprimtarinë huadhënëse	7031/2/5 7036			
Të ardhura nga komisionet për shërbimet bankare	6031/2/3/ 4/5			
Shpenzime për komisione për veprimtarinë huamarrëse	6036			
Shpenzime për komisione për shërbimet bankare				
Fitimi/Humbja neto nga veprimtaritë e tjera bankare				
Të ardhura nga veprimtaritë e tjera bankare	705			
Shpenzime nga veprimtaritë e tjera bankare	605			
Fitimi/Humbja neto nga veprimtaria valutore				
Fitimi nga veprimtaria valutore	706			
Humbja nga veprimtaria valutore	606			
Të ardhura neto nga veprimtaria bankare				
Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë				
kosto e personelit	61			
taksa përveç taksave mbi të ardhurat	62			
shpenzime për shërbime të jashtme	63			
Të ardhurat e veprimtarisë përpara shpenzimeve për fonde rezervë				
Shpenzime neto për amortizimin dhe zhvlerësimin e mjeteve të qëndrueshme	64 - 74			
Humbjet neto dhe shpenzimet për fondin rezervë për llogaritë e dyshimta, letrat me vlerë dhe zërat jashtë bilancit				
Shpenzime/transferime neto për fondet rezervë statistikore	651-751 652-752			

Shpenzime/transferime neto për fonde rezervë për huatë nënstandard, të dyshimta dhe të humbura Shpenzime/transferime neto për fonde rezervë për bonot e thesarit dhe letrave të tjera me vlerë të pranueshme për refinancim me bankën qendrore Shpenzime/transferime neto për fonde rezervë për letrat me vlerë të ndryshme nga bonot e thesarit Shpenzime/transferime neto për fonde rezervë për interesat pjesëmarrës dhe filialet Shpenzime/transferime neto për fonde të tjera rezervë Humbje nga llogaritë për t'u arkëtuar të pambledhshme	653-753 654-754 655-755 657-757 656			
Fitimi/Humbja neto nga veprimtaritë e jashtëzakonshme				
të ardhura të jashtëzakonshme	76			
shpenzime të jashtëzakonshme	66			
Taksat mbi të ardhurat	67			
Fitimi (Humbja) e vitit ushtrimor	69 ose (79)			

BANKA XYZ
Zërat jashtë bilancit

ZËRAT JASHTË BILANCIT (në K-LEK)	Llogaritë nr.	Shënime	31 dhjetor	
			N	N-1
Angazhime të dhëna				
Angazhime financimi				
Në favor të institucioneve të kreditit	9011			
Në favor të klientëve	9012			
Garanci të dhëna				
Në favor të institucioneve të kreditit	9111			
Në favor të klientëve	9112			
Angazhime për letrat me vlerë				
Letra me vlerë të dhëna si garanci për një kredi ose refinancim	924			
Letra me vlerë për t'u marrë	922			
Letra me vlerë të dhëna hua	926			
Angazhime të marra				
Angazhime financimi				
Nga institucionet e kreditit	9021			
Nga klientët	9022			
Garanci të marra				
Nga institucionet e kreditit	9121			
Nga klientët	9122			
Angazhime për letrat me vlerë				
Letra me vlerë të marra si garanci për një kredi ose refinancim	923			
Letra me vlerë për t'u dhënë	921			
Letra me vlerë të marra hua	925			
Veprimet valutore				
Monedha të blera me afat	931			
Monedha të shitura me afat	932			
Shuma në lekë për t'u marrë kundrejt shitjes së valutave	933 934			
Shuma në lekë për t'u dhënë kundrejt blerjes së	935			

valutave Llogaria e vlerësimit të veprimeve valutore me afat				
Angazhime të tjera				
të dyshimta	941			
të tjera	942			
Angazhime sipas instrumenteve financiare				
të marra	951			
të dhëna	952			

BANKA XYZ
Pasqyrat e flukseve të arkës

	Llogaritë		31 dhjetor	
PASQYRAT E FLUKSEVE TË ARKËS (në K-LEKË)	nr.	Shënime	N	N-1
Aktivite të veprimtarisë së përditshme				
Fitimi (Humbja) i vitit ushtrimor	69 (79)			
(Rritje në interesat për t'u arkëtuar)	(i)			
Rritje në interesat për t'u paguar	(ii)			
Fonde rezervë	65-656			
(Transferim nga fondet rezervë)	74+75			
Amortizimi	64			
Fitimi nga shitja e mjeteve të qëndruesh.	7054			
Efekti i zërave të tjerë të përlogaritur dhe të shtyrë	419, 429			
Fluksi hyrës neto në para nga aktivitetet e veprimtarisë së përditshme (A)				
Rritja (rënia) në bonot e thesarit dhe bonot e tjera të përshtatshme për rifinancim me bankën qendrore	12			
Rritja (rënia) në huatë dhe paradhëniet për institucionet e kreditit	13(A), 14, 15, 18(A), 19,			
Rritja (rënia) në huatë dhe paradhëniet për klientët	27(A), 20 deri 25, 28(A), 29			
Rritja (rënia) në huatë dhe paradhëniet për qeverinë shqiptare dhe organizatat publike	26			
Rritja (rënia) në letrat me vlerë të tregtueshme dhe letrat me vlerë të vendosjes	311, 312, 32, 34(A), 35(A), 36(A)			
Rritja (rënia) në mjetet e tjera	41, 43(A), 44(A), 45(A), 46(A)			
(Rritja) rënia në detyrimin ndaj institucioneve të kreditit	13(P), 16, 17, 18(P)			
(Rritja) rënia në detyrimin ndaj klientëve	271(P), 272, 273, 28			
(Rritja) rënia në borxhet e përfaqësuar nga letrat me vlerë	33, 34(P), 35(P), 36(P)			
(Rritja) rënia në detyrimet e tjera	42, 44(P), 45(P), 46(P), 35(P), 36(P)			
(Rritja) rënia në ndihmat dhe financimin publik	54			
(Rritja) rënia në borxhin e varur	56			
Fluksi neto hyrës i arkës nga aktivitetet e veprimtarisë së përditshme (B) [= (A) +/- ...]				
Taksimi				
Pagimi i taksave mbi të ardhurat	67			
Veprimtaritë investuese				
(Blerja e letrave me vlerë të investimit)	313, 1213			
(Blerja e interesave pjesëmarrëse dhe filialeve)	511, 521			
Shitje e letrave me vlerë të investimit	313, 1213			
Shitje e interesave pjesëmarrëse dhe filialeve	511, 521,			
Dividentët e marrë	7023, 7024,			

Blerje të mjeteve të qëndrueshme	53-537			
Shitje e mjeteve të qëndrueshme	53-537			
Fluksi hyrës neto i arkës përpara financimit (C) [= (B) +/-]				
Veprimtaritë e financimit				
(emetimi i aksioneve të reja të zakonshme) dividentët e paguar	571			
Fluksi dalës neto i arkës nga veprimtaritë e financimit (D) [(c) +/- ...]				
Rritja neto e arkës dhe gjendjeve në bankat qendrore				
Arka dhe bankat qendrore në fillim të vitit	111, 1121(A) deri 1124(A), 1127(A), 1128			
Arka dhe banka qendrore në fund të vitit	111, 1121(A) deri 1124(A), 1127(A), 1128			

i) Llogaritë e interesave për t'u arkëtuar i korrespondojnë llogarive të interesave të përlllogaritur të klasifikuara si aktive (A) siç janë 11219, 11229, 11239, 11259, 11269, 12129 etj. ...

ii) Llogaritë e interesave për t'u paguar i korrespondojnë llogarive të interesave të përlllogaritur të klasifikuara si pasive (P) siç janë 11219, 11259, 11269, 12159, 1319, 1329 etj. ...

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

31 dhjetor, N dhe N-1

1. PËRSHKRIMI I VEPRIMTARISË

Duhet thënë emri i bankës, vendi i licencimit, data e përgatitjes së bilancit dhe periudha që pasqyrojnë raportet financiare. Gjithashtu, duhet të jepet një përshkrim i shkurtër i natyrës së veprimtarisë së bankës dhe monedhat me të cilat janë hartuar raportet financiare, nëse një gjë e tillë nuk kuptohet. P.sh :

Banka XYZ ("Banka") është regjistruar me numër XX në Bankën e Shqipërisë si kompani aksionere e tipit të mbyllur më (data e regjistrimit). Bankës i është dhënë licenca më (data e licencës). Më (data e regjistrimit), Banka është regjistruar në Bankën e Shqipërisë si kompani aksionere e llojit të hapur . Banka është një bankë tregtare që i shërben ndërmarrjeve shtetërore, ndërmarrjeve private dhe individëve. Drejtoria e Përgjithshme e Bankës është në Tiranë dhe ka 10 degë të lokalizuara në rajonin e Tiranës.

Banka jep hua për klientët dhe pranon depozita nga personat juridikë dhe fizikë të lokalizuar së pari në Tiranë dhe rajonin e saj.

2. BAZA E PËRGATITJES

Me qëllim që të krijojnë një ide të përgjithshme, përdoruesit e raporteve financiare kanë nevojë të sigurojnë informacion mbi standardet kontabël të përdorura për përgatitjen e raporteve financiare. *Për pasojë, shënimet për raportet financiare përgjithësisht jepen duke treguar rregullat të cilat drejtojnë standardet kontabël të zbatuara, siç janë SNK ose Standardet Kontabël Shqiptare. Kur raportohen raportet financiare duhet të jepet qartë çdo devijim nga standardet kontabël të zbatuara nga banka. P.sh :*

Banka mban regjistrimet e saj dhe përgatit pasqyrat e saj financiare në lekun shqiptar në përputhje me kontabilitetin shqiptar dhe legjislacionin taksor. Pasqyrat financiare shoqëruese janë përgatitur për të dhënë gjendjen financiare, rezultatet e veprimeve dhe fluksin e arkës në përputhje me SNK me përjashtim të atyre zërave të trajtuara në paragrafët e mëposhtëm.

Aktualisht Shqipëria po përjeton nivele të larta inflacioni. Sipas SNK Nr. 29, "Raportimi financiar në ekonomitë me inflacion të lartë", raportet financiare duhen rregulluar për të pasqyruar efektet e rënies së fuqisë blerëse të Lekut. Këto rregullime nuk janë bërë. Raportet financiare janë përgatitur sipas kostos historike, të modifikuara për të pasqyruar rivlerësimin e mjeteve të qëndrueshme. Sipas statistikave zyrtare të qeverisë, inflacioni i përgjithshëm i çmimit për periudhat N dhe N-1 ishte përkatësisht XX% dhe XX%.

3. PËRMBLEDHJE E PARIMEVE KONTABËL MË TË SPIKATURA (VAZHDIM)

Politikat kontabël përfshijnë parimet, bazat, konventat, rregullat dhe procedurat e zbatuara nga drejtuesit në përgatitjen dhe paraqitjen e raporteve financiare. Politikat më të spikatura kontabël të përdorura nga banka janë një pjesë përbërëse e raporteve financiare dhe duhet të raportohen për të kuptuar më mirë shifrat e paraqitura në bilanc dhe pasqyrën e të ardhurave.

Nuk ka një listë të vetme të politikave të pranura të cilave duhet t'i referohen përdoruesit dhe politikat e ndryshme kontabël të cilat janë aktualisht në dispozicion për t'u zbatuar mund të krijojnë raporte financiare me pamje që ndryshojnë në mënyrë të konsiderueshme pavarësisht se bazohen në të njëjtat ngjarje dhe kushte.

Më poshtë paraqiten shembuj të fushave në të cilat ekzistojnë politikat kontabël dhe për pasojë kërkojnë raportim në lidhje me trajtimin e përdorur :

- regjistrimi i llojeve kryesore të të ardhurave,
- vlerësimi i investimeve dhe letrave me vlerë,
- dallimi midis atyre transaksioneve dhe ngjarjeve të tjera që rezultojnë në regjistrimin e mjeteve dhe detyrimeve dhe ngjarjeve të tjera të cilat vetëm sa krijojnë angazhime dhe elemente të paparashikueshme,
- baza për përcaktimin e humbjeve nga huatë dhe paradhëniet dhe për fshirjen e huave dhe paradhënieve të paarkëtueshme nga bilanci,
- baza për përcaktimin e shpenzimeve për rreziqet e përgjithshme nga veprimtaria bankare dhe trajtimi kontabël i shpenzimeve të tilla,
- qëllimi i përmbledhjes së të dhënave (konsolidimi) dhe politika,
- amortizimi dhe zhvlerësimi i mjeteve të qëndrueshme dhe mjeteve të trupëzuara, në veçanti duke u bazuar në periudhën e tyre të përdorimit,
- rivlerësimi i mjeteve të qëndrueshme,
- konvertimi ose kthimi i zërave të mjeteve/detyrimeve dhe të ardhurave/shpenzimeve në valuta të huaja duke përfshirë sistemimin e fitimeve ose humbjeve nga këmbimet,
- qeratë,
- taksat mbi të ardhurat,
- ndihmat e dhëna nga qeveritë ose organizmat e tjerë ndërkombëtarë ose publikë,
- veprimet e mbrojtjes ose të tregtimit me instrumentet financiarë,
- planet e pensionit dhe përfitimet e tjera në këtë fushë.

Çdo ndryshim në politikat kontabël i zbatuar nga banka gjatë periudhës duhet të raportohet duke treguar dhe ndikimin përkatës të tyre në raportet financiare.

3. PËRMBLEDHJE E PARIMEVE KONTABËL MË TË SPIKATURA (VAZHDIM)

Shembuj të raportimit të politikave kontabël :

Konvertimi i valutave

Mjetet dhe detyrimet monetare në valutë të huaj konvertohen me kurset zyrtare të Bankës së Shqipërisë përkatësisht për 31 dhjetor, N (USD 1 = LEKË XX) dhe N-1 (USD 1 = LEKË XX). Transaksionet në valutë regjistrohen me kursin zyrtar të Bankës së Shqipërisë në datën e transaksionit. Fitimet dhe humbjet nga konvertimi dhe diferencat e kurseve përfshihen në raportet shoqëruese të të ardhurave.

Aksionet në valutë janë përfshirë në raportet financiare shoqëruese me kursin e Bankës së Shqipërisë në datën e emetimit.

Mjetet e qëndrueshme të blera në valutë konvertohen me kursin zyrtar të Bankës së Shqipërisë në datën e blerjes.

Leku nuk është monedhë e konvertueshme jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë. Brenda saj kurset zyrtare të këmbimit përcaktohen parimisht nëpërmjet tregtimit në (emri i vendit të këmbimit). Ndikimi i zhvlerësimit të Lekut në mjetet dhe detyrimet monetare neto nuk është përcaktuar. Struktura e mjeteve dhe detyrimeve monetare më 31 dhjetor N dhe 31 dhjetor N - 1, midis lekut shqiptar dhe monedhës së huaj paraqitet në shënimin 20.

Letra me vlerë të tregtueshme

Letrat me vlerë të tregtueshme mbahen kryesisht për qëllime të investimit afatshkurtër dhe raportohen me vlerën e tregut dhe çdo ndryshim në vlerë gjatë periudhës pasqyrohet në pasqyrat e të ardhurave si një rregullim (korrektim) i të ardhurave nga interesat.

Letrat me vlerë të vendosjes

Letrat me vlerë të vendosjes mbahen për qëllime të investimit afatshkurtër dhe afatmesëm dhe raportohen me koston ose vlerën e tregut më të ulët.

BANKA XYZ
SHËNIME PËR RAPORTET FINANCIARE

3. PËRMBLEDHJE E PARIMEVE KONTABËL MË TË SPIKATURA (VAZHDIM)

Letrat me vlerë të investimit

Letrat me vlerë të investimit barten në bilanc me kosto. Fondi rezervë për letrat me vlerë të investimit krijohet për të mbuluar rrezikun e mospërbushjes së detyrimit nga ana e emetuesit të letrave me vlerë.

Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga huatë

Fondet rezervë për mbulimin e humbjeve nga huatë bazohen në vlerësimin e fundit të vitit nga ana e drejtuesve për tepricën e huave dhe përfaqësojnë shumat e vlerësuara në datën e përgatitjes së bilancit të humbjeve të mundshme që mund të pësohen. Fondet rezervë përfshijnë vlerësimet në lidhje me humbjet e mundshme nga huatë nënstandard, të dyshimta dhe të humbura.

Huatë kalojnë në gjendjen kur nuk u llogaritet interesi kur vihet në dyshim arkëtueshmëria e plotë e kryegjësë ose e interesit. Interesat të cilat janë përlllogaritur më parë por nuk janë arkëtuar stornohen dhe ndërpritet procesi i përlllogaritjes së mëtejshme të interesave dhe regjistrimit të tyre si të ardhura nga interesat.

Fonde rezervë për rreziqet dhe shpenzimet.

Fondet rezervë për rreziqet statistikore nga huatë bazohen në informacionin statistikor nga vitet paraardhëse në lidhje me humbjet nga huatë standarde dhe në ndjekje.

Fonde rezervë për mbulimin e humbjeve të mundshme nga angazhimet dhe elementet e paparashikuara përfaqësojnë vlerësimin e bërë për të mbuluar humbjet e mundshme nga garancitë e dhëna.

Interesa pjesëmarrës dhe filialet

Interesat pjesëmarrës dhe filialet raportohen në raportet financiare shoqëruese me koston ose vlerën reale më të ulët.

Mjetet e qëndrueshme të trupëzuara

Mjetet e qëndrueshme të trupëzuara që përdoren për veprimet e përditshme jepen me koston e rivlerësuar minus amortizimin total të llogaritur sipas metodës së amortizimit linear për periudhën e përdorimit të mjeteve si më poshtë :

Trualli	Nuk amortizohet
Ndërtesat	2%
Pajisje zyre	Midis 10% dhe 25%
Mjete të qëndrueshme në proces	Nuk amortizohen

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

3. Përmbledhje e parimeve kontabël më të spikatura (vazhdim)

Në përputhje me legjislacionin shqiptar u krye një rivlerësim për të gjitha mjetet e qëndrueshme të trupëzuara më (data e rivlerësimit) për të pasqyruar ndikimet e inflacionit.

Mjetet e qëndrueshme të mbajtura si investime me qëllim për t'u rishitur nuk amortizohen dhe raportohen me kosto.

4. Arka dhe bankat qendrore

Gjendjet në arkë dhe në bankat qendrore trajtohen si shumë likuide dhe më 31 dhjetor ato përbëhen nga :

	N	N - 1
Para në arkë		
Gjendjet në Bankën e Shqipërisë (mjetet)		
Llogari rrjedhëse		
Rezervë e detyrueshme		
Llogari depozitash		
Hua për bankën qendrore		
Të tjera		
Totali		

Gjendjet në Bankën e Shqipërisë (detyrimet)

Llogari rrjedhëse
Rezervë e detyrueshme
Llogari depozitash
Hua për bankën qendrore
Të tjera
Totali

BANKA XYZ
SHËNIME PËR RAPORTET FINANCIARE

5. BONO THESARI DHE BONO TË TJERA TË PRANUESHME PËR RIFINANCIM ME BANKËN QENDRORE

N

N - 1

Bono thesari :

 Të tregtueshme

 Të vendosjes

 Të investimit

Minus fondin rezervë për zhvlerësim

Totali i Bonove të Thesarit

Bono të tjera të pranueshme për rifinancim me
bankën qendrore

 Të tregtueshme

 Të vendosjes

 Të investimit

Minus fondin rezervë për zhvlerësim

Totali i Bonove të Thesarit

Bono thesari dhe bono të tjera të blera sipas marrëveshjes së rishitjes jepen në shënimin 10.

BANKA XYZ

Shënime për raportet financiare

6. Hua dhe paradhënie për institucionet e kreditit

Huatë dhe paradhëniet për institucionet e kreditit më 31 dhjetor përbëhen nga :

N

N - 1

Llogari rrjedhëse :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Llogari depozitash :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Hua :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Letrat tregtare dhe shumat e të hollave të marra sipas
marrëveshjes së riblerjes

Të tjera (llogari garancie dhe sigurie etj....)

Llogari për t'u arkëtuar në status të dyshimtë

Minus fondet rezervë për llogaritë për t'u arkëtuar
në status të dyshimtë

=====

7. Hua dhe paradhënie për klientët

Huatë dhe paradhëniet për klientët më 31 dhjetor përbëhen nga :

		N					N - 1						
	A	h	kurtër	esëm	jatë	ë tjera *	otali	h	kurtër r	esëm	jatë	ë tjera *	otali
fat													
	Ll												
ogari													
rrjedhëse													
	H												
ua													
standarde													
	H												
ua	e												
pakthyer													
në afat													
	H												
ua	në												
ndjekje													
	H												
ua													
nënstanda													
rd													
	M												
inus	:												
Fonde													
rezervë													
për huatë													
nënstanda													
rd													
	H												
ua	të												
dyshimta													
	M												
inus	:												
Fonde													
rezervë													
për hua të													
dyshimta													
	H												
ua	të												
humbura													
	M												
inus	:												
Fonde													
rezervë													
për hua të													
humbura													

ogari	Ll				
tjera	të				
OTALI	T				

* Të tjera përfshin hua për prona të patundshme dhe kontratat e qirasë financiare.

Vëreni që “klientët” përfshijnë si më poshtë : individët, njësitë tregtare dhe industriale private, njësitë tregtare dhe industriale publike, punonjësit e bankës dhe të tjera (organizma fetare, organizata joqeveritare, organizata ndërkombëtare jofinanciare, ambasadat e huaja, klientët financiarë jodepozitues si fondet e përbashkëta etj...)

7. Hua dhe paradhënie për klientët (vazhdim)

Huatë të cilave nuk u llogaritet interesi, më 31 dhjetor N dhe N - 1 kanë tepricë të kryegjësë përkatësisht XX dhe XX Leke.

Portofoli i huave të Bankës është përqendruar në sektorët kryesorë të mëposhtëm : prodhim, ndërtim, ndërmarrje tregtare, shërbime publike dhe transport. (Kjo pjesë mund të zgjerohet për të paraqitur edhe peshën në përqindje të ekspozimit ndaj çdo sektori ose zone gjeografike).

8. Pretendime dhe detyrime me qeverinë shqiptare dhe administratën publike

Pretendimet dhe detyrimet me qeverinë shqiptare dhe administratën publike më 31 dhjetor përbëhen nga :

N

N - 1

Pretendimet :

Llogari rrjedhëse

Hua

Të tjera

Llogari për t'u arkëtuar me status të dyshimtë

Minus fondin rezervë për llogaritë për t'u arkëtuar
me status të dyshimtë

Totali i mjeteve

Detyrimet :

Llogari rrjedhëse

Depozita pa afat

Depozita me afat

Të tjera

Totali i detyrimeve

9. Fondet rezervë për humbjet nga llogaritë për t'u arkëtuar me status të dyshimtë

$$N \qquad N-1$$

N
N - 1

=====

N
N - 1

10. Letrat me vlerë (Vazhdim)

Letra me vlerë të vendosjes :
 Me të ardhura fikse
 Me të ardhura të ndryshueshme
Minus fondin rezervë për zhvlerësim

Letra me vlerë të investimit
 Me të ardhura fikse
Minus fondin rezervë për zhvlerësim

TOTALI

=====

Bono thesari të blera sipas marrëveshjeve të riblerjes
Bono të tjera (të pranueshme për refinancim me
bankën qendrore) të blera sipas marrëveshjeve të
riblerjes
Letra me vlerë të blera sipas marrëveshjeve të rishitjes

Totali i letrave me vlerë të blera sipas
marrëveshjeve të rishitjes

Bono thesari të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes
Bono të tjera (të pranueshme për refinancim me
bankën qendrore) të shitura sipas marrëveshjeve të
riblerjes
Letra me vlerë të shitura sipas marrëveshjeve të rishitjes

Totali i letrave me vlerë të shitura sipas
marrëveshjeve të rishitjes

=====

rezerva rivlerësimi si më poshtë :

Viti N - 2

Viti N - 1

Viti N

=====

13. Detyrimet ndaj institucioneve të kreditit

Detyrimet ndaj institucioneve të kreditit më 31 dhjetor përbëhen nga :

N

N - 1

Llogari rrjedhëse :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Llogari depozitash :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Huamarrje :

Banka rezidente

Banka jorezidente

Letra tregtare dhe shuma të hollash të dhëna sipas

marrëveshjes së riblerjes

Të tjera (llogari garancie dhe sigurimi etj...)

=====

14. Detyrimet ndaj klientëve

Detyrimet ndaj klientëve më 31 dhjetor përbëhen nga :

N

N - 1

Llogari rrjedhëse

Llogari depozitash

Llogari të tjera

=====

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

15. Borxh i përfaqësuar nga letrat me vlerë

(Në këtë shënim jepet informacion për maturimin e letrave me vlerë të borxhit dhe monedhat me të cilat janë emetuar ata.)

16. Fonde rezervë për rreziqe dhe shpenzime

Fondet rezervë për rreziqet dhe shpenzimet më 31 dhjetor përbëhen nga :

N	N - 1
---	-------

Fond rezervë për humbjet e mundshme nga angazhimet

dhe elementet e paparashikueshme

Fond rezervë për rrezikun statistikor nga huatë

standarde dhe në ndjekje

Fonde të tjera rezervë

17. Kapitali i aksionerëve

Në lidhje me kapitalin e bankës duhet raportuar si më poshtë :

numri ose sasia e aksioneve të autorizuar, të emetuara dhe në qarkullim;

kapitali i papaguar;

vlera ligjore ose emërore për aksion;

lëvizjet e kapitalit të paguar gjatë periudhës;

të drejtat, preferencat dhe kufizimet në lidhje me shpërndarjen e dividendëve dhe ripagimit të kapitalit;

dividentët e privilegjuar të grumbulluar por të papaguar ende nga banka dhe shitja e aksioneve gjatë vitit;

aksionet e riblera;

dividentët e deklaruar dhe të paguar për periudhën.

Shembull :

Kapitali aksionar i autorizuar dhe i emetuar përbëhet nga (numri i aksioneve) të emetuara në leke dhe nga (numri i aksioneve) të emetuara në dollarë amerikanë. Të gjitha aksionet kanë një vlerë emërore prej (vlera emërore) lekë. Dividentët për aksion në periudhat N dhe N - 1 ishin përkatësisht XX dhe XX lekë. Aksionet e emetuara në dollarë amerikanë u konvertuan me kursin zyrtar të Bankës së Shqipërisë të datës së emetimit 1 Usd = XX LEKË.

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

17. Kapitali i aksionerëve (vazhdim)

N - 1	Rritje	Rënie	N
-------	--------	-------	---

Kapitali i paguar			
Primet e aksioneve			
Rezervat			
Fitimet e pashpërndara			
Fitimi (Humbja) e vitit ushtrimor			

Totali

(Në këtë shënim mund të jepet edhe informacion mbi dividendët për aksion për 5 vitet e fundit)

18. Angazhimet dhe elementët e paparashikuara të pasqyruara në zërat jashtë bilancit

Në përputhje me SNK, Nr. 10 një bankë duhet të raportojë angazhimet dhe elementët e paparashikuara si më poshtë :

natyra dhe shuma e angazhimit të pakthyesëm për të dhënë kredi sepse ky angazhim nuk mund të tërhiqet me vendim të bankës pa shkaktuar shpenzime ose pa marrë dënime të konsiderueshme;

angazhimet për shpenzimet e ardhme kapitale; dhe

natyra dhe shuma e angazhimeve dhe elementeve të paparashikueshme që krijohen si zëra jashtë bilancit përfshi ato që i përkasin :

*zëvendësuesve të drejtpërdrejtë të kredisë duke përfshirë garancitë e përgjithshme të borxhit, garancitë për pranimet bankare dhe letër kreditë standby të cilat shërbejnë si garanci financiare për huatë dhe letrat me vlerë,

*elementë të paparashikueshëm që lidhen me transaksione të caktuara përfshi obligacionet mbështetëse (performance), garancitë dhe letër kreditë mbështetëse (standby) që i përkasin transaksioneve të caktuara (të veçanta),

*elementë të paparashikueshëm afatshkurtër të lidhur me tregtinë dhe që vetëshlyhen të krijuara nga zhvendosja e mallrave, siç janë kreditë dokumentare kur malli në fjalë përdoret edhe si garanci,

* marrëveshje të shitjes dhe riblerjes të paregjistruara në bilanc,

natyra (tregtare ose mbrojtëse) dhe sasia e kontratave të normave të interesit dhe kurseve të këmbimit.

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

18. Angazhimet dhe elementët e paparashikuar të pasqyruar në zërat jashtë bilancit (vazhdim)

Shembull i raportimit :

Në veprimtarinë e përditshme, për të përballuar nevojat për financim të klientëve të saj dhe për të reduktuar ekspozimin ndaj rrezikut të ndryshimeve të normave të interesit dhe kurseve të këmbimit, banka përdor instrumente financiare jashtë bilancit. Këto instrumente përfshijnë, në raporte të ndryshme, elemente të rrezikut të kredisë dhe të tregut që tejkalojnë rrezikun e përfshirë në zërat e bilancit.

Rreziku i kredisë për instrumentet financiare jashtë bilancit është përcaktuar si mundësia për të pësuar humbje sepse pala tjetër e instrumentit financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet në përputhje me kushtet e kontratës. Banka përdor të njëjtat politika krediti edhe kur merr angazhime për kredinë ose hyn në detyrime të kushtëzuara njësoj siç vepron për instrumentet financiare të bilancit nëpërmjet miratimeve të kredive, kufijve për kontrollin e rrezikut dhe procedurave mbikëqyrëse.

Angazhimet janë marrëveshje kontraktore për dhënien e një kredie e cila zakonisht ka një datë përfundimi ose kërkesa të tjera përfundimi dhe mund të kërkojë edhe pagesën e një komisioni. Në thelb të gjitha angazhimet e bankës për dhënie kredie janë të paparashikuara në bazë të klientëve të cilët ruajnë standarde të veçanta kredie gjatë periudhës së financimit të huasë. Meqenëse pjesa më e madhe e angazhimeve pritet të marrë fund një ditë pa qenë e nevojshme të ekzekutohen, sasia totale e angazhimeve nuk përfaqëson medoemos kërkesat për para në të ardhmen.

Garancitë janë angazhime të kushtëzuara të lëshuara nga banka për të garantuar rezultatin e një klienti ndaj një të treti. Rreziku i kredisë që përmbahet në lëshimin e garancisë është në thelb i njëjtë me atë të procesit të dhënies së kredisë për klientët e tjerë.

Rreziku i tregut përfaqëson mundësinë që vlera e instrumentit financiar të ndryshojë, në drejtim pozitiv ose negativ, me ndryshimin e çmimeve në treg, siç janë normat e interesit ose kurset e këmbimit.

(Ky raportim duhet të korrespondojë me zërat jashtë bilancit të paraqitura në pasqyrat financiare).

19. Analiza e maturiteteve

Një bankë duhet të raportojë edhe një analizë mbi mjetet dhe detyrimet të zbërthyera sipas maturiteteve duke përdorur një nga metodat e mëposhtme (metoda e zgjedhur duhet raportuar në mënyrë tepër të qartë) :

periudhës mbetëse të maturimit,
 periudhës fillestare të maturimit, ose
 periudhës së mbetur deri në datën tjetër në të cilën mund të ndryshohen normat e interesit.

Shembull :

Më 31 dhjetor, N dhe N - 1, mjetet dhe detyrimet monetare maturohen si më poshtë :

1 muaj	muaj	Deri në muaj	1 - 3 1 vit	3 - 12	mbi	gjithsej
N						

Mjetet

Arka dhe bankat qendrore
 Bono thesari dhe bono të tjera të
 përshtatshme për refinancim me bankën qendrore
 Hua dhe paradhënie për institucionet e kreditit
 Hua dhe paradhënie për klientët
 Hua dhe paradhënie për qeverinë
 shqiptare dhe organizatat publike
 Letra me vlerë
 Mjete të tjera _____

Totali i mjeteve**Detyrimet**

Detyrime ndaj bankës qendrore
 Detyrime ndaj institucioneve të kreditit
 Detyrime ndaj klientëve
 Detyrime ndaj qeverisë shqiptare dhe administratës publike
 Borxhi i përfaqësuar nga letrat me vlerë
 Ndihma dhe financimi publik
 Detyrime të tjera
 Borxhi i varur _____

Totali i detyrimeve**Pozicioni neto**

19. Analiza e maturiteteve (vazhdim)

			Deri në	1 - 3	3 - 12	mbi	gjithsej
1 muaj	muaj	muaj	1 vit				

N -1 _____

Mjetet

Arka dhe banka qendrore
 Bono thesari dhe bono të tjera të
 pranueshme për rifinancim me bankën qendrore
 Hua dhe paradhënie për institucionet e kreditit
 Hua dhe paradhënie për klientët
 Hua dhe paradhënie për qeverinë
 shqiptare dhe organizatat publike
 Letra me vlerë
 Të ardhura të përlogaritura dhe shpenzime të shtyra
 Mjete të tjera

Totali i mjeteve

Detyrimet

Detyrime ndaj bankës qendrore
 Detyrime ndaj institucioneve të kreditit
 Detyrime ndaj klientëve
 Detyrime ndaj qeverisë shqiptare dhe administratës publike
 Borxhi i përfaqësuar nga letrat me vlerë
 Ndihma dhe financimi publik
 Shpenzime të përlogaritura dhe të ardhura të shtyra
 Detyrime të tjera
 Borxhi i varur

Totali i detyrimeve

POZICIONI NETO

Maturimi i huave bazohet në datat e kontratave. Maturitetet faktike mund të ndryshojnë sepse marrëveshjet e huave shpesh zgjaten.

20. Mjetet dhe detyrimet në valutë

Tabela e mëposhtme pasqyron sasitë ekuivalente të të gjitha mjeteve dhe detyrimeve monetare më 31 dhjetor N dhe N - 1 :

	Lekë	Valutë	Gjithsej
N _____			

Mjetet

Arka dhe banka qendrore
 Bono thesari dhe bono të tjera të
 pranueshme për rifinancim me bankën qendrore
 Hua dhe paradhënie për institucionet e kreditit
 Hua dhe paradhënie për klientët
 Hua dhe paradhënie për qeverinë
 shqiptare dhe administratën publike
 Letra me vlerë
 Mjete të tjera

Totali i mjeteve

Detyrimet

Detyrime ndaj bankës qendrore
 Detyrime ndaj institucioneve të kreditit
 Detyrime ndaj klientëve
 Detyrime ndaj qeverisë shqiptare dhe administratës publike
 Borxhi i përfaqësuar nga letrat me vlerë
 Ndihma dhe financimi publik
 Detyrime të tjera
 Borxhi i varur

Totali i detyrimeve

POZICIONI NETO

20. Mjetet dhe detyrimet në valutë (vazhdim)

	Lekë	Valutë	Gjithsej
N - 1			
Mjetet			
Arka dhe banka qendrore			
Bono thesari dhe bono të tjera të pranueshme për refinancim me bankën qendrore			
Hua dhe paradhënie për institucionet e kreditit			
Hua dhe paradhënie për klientët			
Hua dhe paradhënie për qeverinë shqiptare dhe organizatat publike			
Letra me vlerë			
Mjete të tjera			
Totali i mjeteve			
Detyrimet			
Detyrime me bankën qendrore			
Detyrime ndaj institucioneve të kreditit			
Detyrime ndaj klientëve			
Detyrime ndaj qeverisë shqiptare dhe administratës publike			
Borxhi i përfaqësuar nga letrat me vlerë			
Ndihma dhe financimi publik			
Detyrime të tjera			
Borxhi i varur			
Totali i detyrimeve			
POZICIONI NETO			

Valuta përbëhet kryesisht nga dollari amerikan.

BANKA XYZ

Shënime për raportet financiare

(vazhdimi)

21. Vlera reale e nstrumenteve financiare

Vlera reale e përcaktuar e instrumenteve financiare më 31 dhjetor N është si më poshtë :

Vlera kontabël Vlera reale e përcaktuar

Mjetet financiare :

Arka dhe banka qendrore

Bono thesari

Hua për institucionet e kreditit

Hua për klientët

Hua për qeverinë shqiptare

Minus fondet rezervë për humbjet nga huatë

Hua neto

Letra me vlerë të tregtueshme

Letra me vlerë të vendosjes

Mjete të tjera

Detyrime financiare :

Detyrime ndaj bankës qendrore

Detyrime ndaj institucioneve të kreditit

Detyrime ndaj klientëve

Detyrime ndaj qeverisë shqiptare dhe administratës publike

Borxh i përfaqësuar nga letrat me vlerë

Ndihma dhe financim publik

Detyrime të tjera

Borxhi i varur

Instrumente financiare jashtë bilancit :

Angazhime për të dhënë kredi

Garancitë financiare

Kontratat me afat për këmbime valutore

Për të përcaktuar vlerën reale të secilës klasë të instrumenteve financiare më 31 dhjetor N, nga banka janë përdorur metodat dhe parimet e mëposhtme:

Arka dhe ekuivalentet e saj - Vlerat kontabël të raportuara në bilanc për arkën dhe instrumentet afatshkurtra i përafrohen vlerave reale të këtyre mjeteve.

21. Vlera reale e nstrumenteve financiare (vazhdim)

Letrat me vlerë të tregtueshme dhe letrat me vlerë vendosjes - Vlerat reale bazohen në çmimet e kuotuarra të tregut kur një gjë e tillë është e mundshme. Nëse çmimet e tregut të kuotuarra nuk disponohen, vlerat reale bazohen në çmimet e kuotuarra të tregut për instrumente të krahasueshme. Vlera reale e letrave me vlerë të vendosjes përdoret për të vlerësuar dhe regjistruar fondin rezervë për të përfaqësuar këto letra me vlerë me koston më të ulët të tyre.

Vendosjet me bankat e tjera - Vlera reale e vendosjeve me bankat e tjera u përcaktua duke llogaritur vlerën aktuale neto të flukseve të ardhme të parave me maturitet mbetës më të madh se tre muaj. Vlera reale e vendosjeve me maturitet mbetës prej tre muaj ose më pak merret e barabartë me vlerën kontabël të tyre.

Hua për klientët - Vlera reale e instrumenteve financiare të përfshira në mjetet dhe detyrimet e tjera merret e barabartë me vlerën kontabël.

Depozitat - Kur periudha e maturimit të depozitave është tre muaj ose më pak, vlera kontabël merret e përafërt me vlerën reale. Kur maturitetet tejkalojnë tre muaj, vlera reale e depozitave gjendet duke llogaritur vlerën aktuale neto të flukseve të ardhme të parave.

Llogaritë rrjedhëse të klientit - Vlera e llogarive rrjedhëse të klientëve është shuma për t'u paguar me të parë, dhe nuk korrektohet për asnjë lloj vlere të rrjedhur nga mbajtja e depozitave për një periudhë kohe të ardhme të pritshme. Vlera kontabël merret e përafërt me vlerën reale.

Borxhi i përfaqësuar nga letrat me vlerë - Letrat me vlerë të borxhit vlerësohen në bazë të çmimit të kuotuar të tregut ose vlerësohen duke përdorur analizat e flukseve të skontuara të parave, bazuar në normat e huamarrjeve për lloje të ngjashme të marrëveshjeve të huamarrjes.

Instrumentet financiare jashtë bilancit - Vlera reale e angazhimeve për të dhënë kredi dhe garancitë financiare përfaqësojnë shuma të komisioneve të shtyra të paamortizuara. Vlera reale e kontratave të normave të interesit dhe kurseve të këmbimit bazohet në çmimet e kuotuarra të tregut.

BANKA XYZ
Shënime për raportet financiare

21. Vlera reale e Instrumenteve financiare (vazhdim)

Nëse një ose disa mjete financiare kanë vlerë kontabël më të madhe se sa vlera reale e tij/tyre, duhet të raportohet arsyeja që dikton mosreduktimin e vlerës kontabël duke patur parasysh natyrën dhe faktet të cilat u krijojnë drejtuesve besimin se vlera kontabël do të mbulohet.

22. Ngjarja vijuese

Më (data e miratimit) aksionerët e Bankës miratuan një emetim të ri të aksioneve të zakonshme në masën XX lekë me vlerë emërore XX lekë.

23. Transaksionet me palët e lidhura

Palët konsiderohen si të lidhura nëse njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose të ushtrojë ndikim të konsiderueshëm mbi palën që merr vendimet financiare dhe vendimet lidhur me veprimtarinë.

Një bankë duhet të raportojë (nëse është në masë të konsiderueshme) çdo mjet ose detyrim (dhe, nëse është e nevojshme, të ardhura ose shpenzime, angazhime dhe elemente të paparashikueshme) që ka të bëjë me palët e lidhura.

PJESA 3.2: Raportet financiare periodike

Qëllimi i kësaj pjese është të paraqesë parimet kontabël që duhen përdorur për raportimin financiar periodik.

3.1 PËRKUFIZIMI DHE OBJEKTIVI I RAPORTIMIT FINANCIAR PERIODIK.

Raportimi financiar periodik përmban informacionin financiar të dhënë nga banka për një periudhë më të vogël se sa një vit i plotë financiar (1 muaj, 3 muaj ose 6 muaj). Raportimi financiar periodik përgjithësisht përfaqëson një grup të plotë ose të shkurtuar të raporteve financiare të qëllimit të përgjithshëm ose lloj tjetër të raporteve standarde të qëllimit të përgjithshëm që përmbajnë informacion të zgjedhur periodik financiar.

Objekti i raportimit financiar periodik është të japë informacion për gjendjen financiare, rezultatin financiar dhe ndryshimet në gjendjen financiare të bankës në një moment të caktuar gjatë vitit financiar, gjë që është e dobishme për marrjen e vendimeve ekonomike.

3.2 PËRMBAJTJA E RAPORTIT FINANCIAR PERIODIK.

Elementët e raportit financiar periodik janë bilanci dhe pasqyra e të ardhurave të shkurtuara dhe shënime e raporteve të zgjedhura.

3.2.1 Pasqyra e shkurtuar e të ardhurave

Një pasqyrë periodike e shkurtuar e të ardhurave përmban të paktën të gjitha zërat kryesorë dhe nëntotalet të cilat përfaqësojnë pasqyrën vjetore më të fundit të të ardhurave dhe të ardhurat bazë për aksion.

Qëllimi i raportit periodik të shkurtuar të të ardhurave është që të japë informacion mbi punën e bankës gjatë periudhës periodike, veçanërisht rentabilitetin e saj.

3.2.2 Bilanci i shkurtuar

Bilanci i shkurtuar i një banke përmban të paktën të gjithë zërat kryesorë dhe nëntotalet e mjeteve, detyrimeve dhe kapitalit të vet të cilat janë paraqitur në bilancin vjetor më të fundit.

3.2.3 Pasqyra e shkurtuar e fluksit të parave

Një pasqyrë e shkurtuar e fluksit të parave përmban të paktën tre nëntotale kryesore të flukseve të parave : fluksi i parave nga veprimtaria e përditshme, veprimtaria investuese dhe veprimtaria financiare si dhe rakordimin e lëvizjeve të parasë.

3.2.4 Shënime dhe raporte

Një bankë në shënimet e raporteve periodike financiare jep informacionin e mëposhtëm :

- shpjegimin e çdo ndryshimi të konsiderueshëm në politikat ose metodat kontabël të përdorura për llogaritjen e raporteve financiare periodike krahasuar me ato të përdorura për raportet financiare vjetore,
- komente shpjeguese për tendencën më të shpejtë në lidhje me veprimet gjatë periudhës periodike,
- natyra dhe shumat e zërave të konsiderueshëm që ndikojnë fitimin ose humbjen periodike, të cilat janë jo të zakonshme për shkak të natyrës, madhësisë ose ndodhjes së tyre,
- ngjarje të konsiderueshme në vijim të periudhës periodike,

- arsyet që mund të ndryshojnë krahasueshmërinë e shifrave periodike dhe raporteve financiare vjetore.

3.3 POLITIKAT KONTABËL TË PËRDORURA NË RAPORTET FINANCIARE PERIODIKE

Informacioni financiar periodik duhet përgatitur në përputhje me politikat kontabël të përdorura për raportet financiare vjetore më të fundit nëse qysh nga data e hartimit të raporteve vjetore financiare më të fundit nuk ka patur ndonjë ndryshim në politikat kontabël.

P.sh., rregullat e vlerësimit për fondet rezervë për huatë e dyshimta dhe letrave me vlerë duhet të jenë të njëjtë me periudhat e mëparshme.

3.3.1 Shpenzimet për dhe të ardhurat nga interesat

Regjistrimi i shpenzimeve për dhe të ardhurave nga interesat duhet të bëhet në bazë rrjedhëse (duke u bazuar tek përlllogaritja). Për pasojë, shpenzimet për dhe të ardhurat nga interesat (si edhe komisionet kur ato janë ndryshuar) i përkasin periudhës periodike.

Banka procedon lidhur me rregullime të caktuara (dmth., kontabilizimi i interesave për t'u paguar dhe për t'u arkëtuar të përlllogaritur në datën periodike) të shpenzimeve dhe të të ardhurave për interesat gjatë periudhës periodike.

3.3.2 Shpenzime amortizimi dhe fonde rezervë të ndryshme.

Shpenzime amortizimi

Shpenzimet e amortizimit për mjetet e qëndrueshme duhen llogaritur në përputhje me planin e amortizimit.

Shpenzimet për amortizimin gjashtëmujor nuk duhet patjetër t'i korrespondojnë gjysmës së shpenzimeve vjetore të amortizimit.

P.sh., nëse blerja e mjeteve të qëndrueshme bëhet gjatë periudhës periodike, shpenzimet e amortizimit i korrespondojnë amortizimit të mjetit të qëndrueshëm për periudhën midis datës së blerjes dhe datës së përgatitjes së raportit financiar periodik.

Fondet rezervë

Fondet rezervë të një date periodike krijohen në të njëjtën mënyrë si në fund të vitit. Megjithatë, në raportet financiare periodike përgjithësisht kërkohet një shkallë më e vogël e saktësisë së përcaktimit të fondit rezervë. Për pasojë :

Fondet rezervë për huatë e dyshimta të kontabilizuara në datën periodike i korrespondojnë rrezikut total të arkëtueshmërisë së llogarive për t'u arkëtuar në fjalë, duke marrë parasysh edhe garancinë.

Fondet rezervë për elementet e paparashikueshme dhe humbjet krijohen për të mbuluar gjithë humbjet dhe shpenzimet të cilat në datën periodike janë edhe të mundshme edhe të veçanta.

3.3.3 Parametrat e tregut

Për vlerësimin e transaksioneve të kryera në datën periodike duhen përdorur parametrat e tregut (kurset e këmbimit, kurbat e normave të interesit, çmimet e tregut, etj.).

Banka mban dokumentacionin e nevojshëm për të justifikuar parametrat e zbatuar të tregut.

3.3.4 Shpenzimet për punonjësit.

Nëse kompensimi i punonjësve parashikon pagesën e një page mujore shtesë ose shpërblimeve të tjera, shpenzimi vjetor i vlerësuar në lidhje me këto shpërblime shpërndahet gjatë gjithë vitit në mënyrë proporcionale. Shpenzimet e përshtatshme duhet të kontabilizohen në mënyrë të ngjashme.

Fondet rezervë për lejet e zakonshme të paguara shpërndahen gjatë gjithë vitit në raport me periudhën e referencës për përfitim të drejtave, periudhë e cila është e ndryshme nga viti kalendarik.

3.3.5 Shpenzimet e pandryshueshme/të ndryshueshme

Shpenzimet (ose vlerësimi vjetor) konsiderohen si të pandryshueshme (p.sh. fondet rezervë vjetore për shërbime të ndryshme të përdorura, komisionet e mirëmbajtjes së mjeteve të qëndrueshme, pagesat e qerasë, etj.) shpërndahen gjatë gjithë vitit në mënyrë proporcionale pavarësisht nga data e lëvritit të parave.

Nga ana tjetër, shpenzimet e ndryshueshme (dmth., komisionet për shërbimet periodike, shpenzime reklamash) kontabilizohen në pasqyrën e të ardhurave në periudhën gjatë së cilës ato shkaktohen dhe nuk shpërndahen gjatë gjithë vitit.

3.3.6 Dividendët

Të ardhurat nga dividendët të kontabilizuara gjatë mbylljes së periudhës periodike i korrespondojnë gjithë dividendëve (përfshi kreditimin taksor) në kohën e mbylljes së kësaj periudhe.

Dividentët nuk shpërndahen gjatë gjithë vitit, kurdo që të jetë data e mbylljes së periudhës periodike.

3.3.7 Planet e ndarjes së fitimit midis punonjësve, nismat dhe shpërblimet e tjera.

Planet e ndarjes së fitimit midis punonjësve si edhe llojet e tjera të nismave përcaktohen në lidhje me situatën mbizotëruese në kohën e mbylljes së periudhës periodike. Për qëllimet e raportimit periodik duhet parashikuar edhe shpërblimi nëse, dhe vetëm nëse, shpërblimi është praktikë kontraktore ose e kaluar gjë që e kthen shpërblimin në detyrim dhe sipas këtij kuadri përmbush kërkesat e përkufizimit të një detyrimi.

Megjithatë, në llogaritjen e kësaj shume duhet marrë parasysh çdo element i parashikueshëm i cili mund të dalë në pah midis datës së mbylljes së periudhës periodike dhe datës së mbylljes së fundit të vitit dhe i cili do

të çojë në një rregullim të konsiderueshëm të këtyre llogaritjeve.

3.3.8 Zërat e jashtëzakonshëm.

Zërat e jashtëzakonshëm barten në periudhën periodike të cilës i përkasin me vlerën e plotë dhe, për pasojë, nuk shpërndahen.

3.3.9 Llogaritja e taksës mbi të ardhurat e shoqërisë.

Barra e taksave mbi të ardhurat e shoqërisë në datën e periudhës periodike llogaritet në bazë të të ardhurave të taksueshme të periudhës përkatëse.

Megjithatë, të ardhurat e taksueshme duhet të marrin parasysh pjesën që i korrespondon gjysmës së vitit të çdo vendimi planifikimi të taksave, i cili përgjithësisht merret në fund të vitit, dhe i cila mund të modifikojë në mënyrë të konsiderueshme barrën taksore për periudhën dhe kështu edhe për gjysmën e parë të vitit.